

RAVENSKI

R A Z G L E D I

100 LET

ŠD PARTIZAN
STRAN 38

60 LET

PATRONAŽNEGA VARSTVA
ZD RAVNE
STRAN 48

INVESTICIJE OBČINE

STRAN 52

RAVENSKI RAZGLEDI
Glasilo Občine Ravne na Koroškem

Leto 2019/številka 22

Izdajatelj: Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Ravne na Koroškem (zanj: Aleš Logar, mag. posl. ved, direktor)

Uredniški odbor: Danica Hudrap, Aleš Logar, dr. Manja Miklavc, Mirko Osojnik in Bojana Verdinek

Reklamni oglasi-trženje: Danica Hudrap (danica@zkstm.si; 040 639 780 oz. 02 82 21 219)

Odgovorna urednica: dr. Manja Miklavc
Za verodostojnost posameznih prispevkov odgovarjajo njihovi avtorji.

Jezikovni pregled: Bojana Verdinek

Fotografija na naslovnici: Sonja Buhvald
– Sonjin fotografski kotiček, fotografija in osebno mentorstvo

Oblikovanje: Aljaž Uršej

Tisk: Zip center d. o. o.

Tiskano v nakladi 4.500 izvodov.

Glasilo je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno št. 750.

Ravne na Koroškem, december 2019

Spoštovani!

Ravenski razgledi izidejo dvakrat na leto: poleti in pozimi. Prispevke za junijsko/juljsko številko vedno pošljite najpozneje do 15. maja, članke za decembrsko številko pa najpozneje do 15. novembra. Tako bo lahko naše in vaše glasilo vedno pravočasno v poštinih nabiralnikih.

Uredništvo je za decembrsko številko prejelo zvrhan koš prispevkov. Zelo nas veseli, da občinsko glasilo živi med vami. Žal je prostor tudi omejen, zato smo bili primorani narediti izbor. Nekateri prejeti prispevki bodo objavljeni v spomladanski številki Ravenskih razgledov. Prosimo za razumevanje.



cvetličarna TINKARA

- ✓ poročna floristika
- ✓ žalna floristika
- ✓ aranžiranje daril
- ✓ šopki
- ✓ rezano cvetje
- ✓ lončnice
- ✓ darilni program

tel: 051 337 801

DELOVNI ČAS:
pon - pet 9^h - 18^h
sobota 9^h - 12^h

mmkonecnik@gmail.com

Martina Konečnik s.p. Partizanska c. 6, 2390 Ravne



SPOŠTOVANE BRALKE IN BRALCI
RAVENSKIH RAZGLEDOV!

Leto 2019 se počasi končuje. Lep božični čas in še lepši novoletni prazniki nam prinašajo veselje, druženje in sprostitve. Konec leta je priložnost, da pozabimo, kar je bilo slabega v iztekajočem se letu, in z novimi koraki začnemo prihodnje. To bomo storili na osebni in družinski ravni, obenem pa mi vsi kot lokalna skupnost.

Dogajanje na Ravnah je izjemno razgibano in pestro. Že ko se nekaj konča (npr. odbojgarska pravljičica), se začne nekaj drugega, pa spet drugega, pa spet drugega ... Z vidika skupnosti se pot ne ustavi, saj se venomer odpirajo nova obzorja. Občutek imam, da nikoli nismo na cilju, in da je že sama pot tudi cilj. V drugi polovici leta smo praznovali mnoge okrogle obletnice naših društev, naših ljudi in naših služb. Vseh tukaj ne morem omeniti, ker bi preveč ponavljal vsebino *Ravenskih razgledov*, zato naj omenim le tri.

Zagotovo so Ravne mesto športa, kar smo potrdili tudi s 100. obletni-

co Športnega društva Partizan. Že tako dolgo pri nas poteka organizirana športna vadba in podčrtuje, da imamo poleg fantastične športne infrastrukture tudi izjemna društva in posameznike. Ne moremo mimo naših dveh „pobov“ Klemna in Tineta, ki sta ponesla Slovenijo v odbojgarsko evforijo. Blestijo seveda tudi plavalke na evropskem prvenstvu ter plezalci na svetovni ravni. Že tako je zelo težko biti najboljši na Ravnah, kaj šele v Sloveniji ali Evropi.

Naša ikona, Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, je letos praznovala okroglo 70. obletnico. Takšne knjižnice in hkrati kulturne ustanove ni daleč naokoli, zato smo nanjo res lahko ponosni. Knjižnica priča o našem razvoju in hkrati o razvoju sveta okoli nas. Naj na tem mestu ponovim svojo čestitko in poklon odlični slavljenci.

Obletnica, ki jo omenjam nazadnje, je 45. obletnica glasbenega ustvarjanja Milana Kamnika, ki je izdal novo ploščo in do zadnjega kotička napolnil novo dvorano v Kotljah. Izkazal se je Milan, dvorana pa je preživela koncertni krst. Oba odlično, z velikim navdušenjem obiskovalcev. Milan se poleg tega, da s pesmijo skrbi za naše narečje, vključuje tudi v aktualna vprašanja o obstoju Koroške ali izgradnji 3. razvojne osi na Koroško.

Želim vam prijetno prebiranje *Ravenskih razgledov*, ki odstrajajo dogajanja v naši občini in izpostavljajo naše ljudi ter njihove dosežke. Skupnost smo ljudje, ki tukaj živimo vsakodnevno in se trudimo biti zadovoljni in srečni.

V tem božičnem času vam želim veselo praznovanje, v novem letu pa zvrhan koš dobrega počutja, zdravja in veselja. Preživite praznike v družbi najbližjih, in skupaj stopimo novim izzivom naproti, v leto 2020.

Uspešno in zadovoljno leto 2020 vam želim,

župan dr. Tomaž Rožen

ODPRTJE INFORMACIJSKEGA CENTRA MLADINSKE INICIATIVE ZA 3. RAZVOJNO OS OB 5. OBLETNICI DELOVANJA



Mladinska iniciativa za 3. razvojno os je julija letos obeležila 5. obletnico delovanja. Iniciativa je nastala v duhu naveličanosti obljub Ljubljane. Mladi smo prihodnost vzeli v svoje roke. Ne bomo samo tarnali nad pomanjkanjem in odrezanostjo, ampak smo se odločili, da bomo tudi sami nekaj storili za našo prihodnost. Iniciativa je dokaz, da se aktivno državljanstvo obrestuje.

Mladinska iniciativa za 3. razvojno os je nastala v okoliščinah, ko je leta 2014 tedanje ministrstvo za promet in okolje zagovarjalo stališče, da gradnja 3. razvojne osi na Koroško ekonomsko ni upravičena. To nas je spodbudilo, da smo se oblikovali v iniciativa. Nismo se zavedali, kakšna pot je pred nami. Postalni smo redka, če ne edina, iniciativa, ki podpira razvoj! Časopis Večer je v enem izmed mnogih člankov o iniciativi zapisal pomenljiv naslov: »Korošci krenili na neskončno pot za hitro cesto!«. Ta pot je res dolga, vendar se je v zadnjih letih skrajšala ...

V 5. letih je mladinska iniciativa z domiselni-

mi in tudi drznimi akcijami pridobila javno pozornost in si utrdila položaj pogajalca med regijo in državo v prizadevanjih za 3. razvojno os. Vsak naš odziv v javnosti posledično pomeni odgovor Ljubljane. To je bistvo našega delovanja. Sicer po majhnih korakih, a vendarle s koraki naprej, se je v 5. letih pripravil teren, da smo danes tik pred začetkom gradnje 3. razvojne osi na Koroško.

Od leta 2014, ko cesta ni bila ekonomsko upravičena, ko se je razmišljalo, da se bo cesta morda gradila samo do Velenja, smo si Korošci izborili prostorsko umestitev gradnje štiripasovne hitre ceste. Sprva so nas prepričevali, naj se zadovoljimo z dvopasovnico do Slovenj Gradca. Nismo se strinjali in zahtevali smo, kar nam pripada. Danes je trasa na relaciji Šentrupert-Velenje-Slovenj Gradec v celoti umeščena v prostor kot štiripasovnica. In to kljub temu da se je prostorski akt za odsek Šentrupert-Velenje sprejemal več kot 15 let, kar je najdlje trajajoče sprejemanje prostorskega akta v zgodovini RS.

Ustavno sodišče je ta akt dokončno potrdilo 5. junija letos, prav na 2. obletnico Koroške vstaje – HOČ`MO CESTO! Lani jeseni so bili po letu 2013 spet odprti postopki za prostorsko umeščanje 3. razvojne osi na odseku Slovenj Gradec-Dravograd-Holmec. O tem smo leta 2014 lahko samo sanjali. Tako se danes do Raven v prostor umešča štiripasovna hitra cesta. Ne bomo je dobili čez noč, imamo pa pot, po kateri si jo bomo lahko priborili. Kar pa je najpomembnejše, na trasi do Slovenj Gradca se zemljišča odkupujejo in projektiranje aktivno poteka.

Sodelovanje z novo vlado Marjana Šarca poteka nekoliko bolje. V začetku letošnjega leta so se na trasi pojavili količki in do danes je, tehnično gledano, vse pripravljeno za gradnjo. Domača naloga države je še, da zapre finančno konstrukcijo. V Ljubljani se je s sprejemom poročila zatikalo, zato smo 17. oktobra napovedali protest pred Vlado. Naš slogan je bil HOČ`MO PRVO LOPATO! Ravno teden dni pred napovedanim protes-

tom, 10. oktobra, je vlada sprejela predlog poročilnega zakona za 3. razvojno os in ga poslala v Državni zbor. Zato je mladinska iniciativa zamrznila protestne aktivnosti. Nekaj dni kasneje je bil v prvem branju s 67 glasovi **ZA** potrjen predlog zakona v parlamentu. Še vedno je za iniciativo ključna določba protokola, da se bo grad-

nja 3. razvojne osi začela konec leta 2019. Od tega ne odstopamo!

Ob 5. obletnici Mladinske iniciative za 3. razvojno os ni dobila samo informacijskega centra (ki je za 3. razvojno os presek delovanja iniciative v 5. letih), temveč tudi svojo himno, naslovljeno »Zemlja Koroška«, avtorja Božidarja A. Koleriča, katere verz

pravi »Ljudje ponosni z ramo ob rami, pod Peco in Uršljo, smo mi gospodarji.« Korošci se moramo skupaj in vztrajno boriti, da bomo dobri gospodarji na svojem! Korošci HOČ`MO PRVO LOPATO!

Aljaž Verhovnik, koordinator
Mladinske iniciative
za 3. razvojno os

DAN SODELOVANJA S SIJ SISTEMS RAVNE NA KOROŠKEM



POLDI HORVAT je zapisal: »Po 20. letih dela v VDC Ravne na Koroškem večino dela opravi v lesni delavnici. Tudi tokrat je bilo tako, le da smo bili sedaj mi tisti, ki smo učili. Najbolj smešno mi je bilo, da smo kar trije uporabniki učili enega prostovoljca zabi-janja žeblice. V naši lesni delavnici namreč sestavljamo lesene zaboje za druga podjetja. Ti zaboji so včasih zelo veliki, potrebno je kar nekaj mišic, zato smo vsake pomoči vedno veseli. Ta obisk je bil za nas veliko pozitivno presenečenje. Delo je potekalo v sproščenem in nasmejanem vzdušju. Še posebej nas je razveselilo dogajanje na prostem, kjer so nam pripravili piknik. Hvaležni smo za ta dan, in

želimo si, da nas obišče še kakšno podjetje s prostovoljci. To nam zelo veliko pomeni. To so dnevi, namenjeni spoznavanju novih ljudi, novih znanj, predvsem pa so polni prijateljstva.«

Tudi njegova sodelavka MIRA ROŽEJ je napisala nekaj misli in občutkov ob tem dnevu: »25 let že delam v VDC Ravne na Koroškem. Moje delo je približno do dve leti nazaj zajemalo zgolj delo na kooperativnih programih. Sedaj se določene dneve sprostim tudi z delom na lastnem programu. Rada suho »filcam«, moji izdelki so namenjeni prodaji. Ne spomnim se, da bi v samem začetku k nam prihajali prostovoljci, ki bi bili pripravljeni pomagati, se z nami družiti in nam lepšati dneve.



Takšni posebni dnevi nam veliko pomenijo. Pokažejo nam, da smo pomembni, da je tudi naše delo spoštovano, cenjeno in da tudi mi nekaj naredimo za našo družbo, za naše okolje. Na ta jesenski dan smo se počutili povezani, obdajali so nas prijazni, veseli in sproščeni ljudje. Pisano vzdušje, klepet ob delu smo zaključili na našem dvorišču ob peki, kar se pri nas ne zgodi pogosto (razen pred dopusti, ko nam inštruktorji pripravijo zaključni piknik). Za ta dan se iskreno zahvaljujemo podjetju SIJ SISTEMS in PERUTNINI PTUJ.« HVALA!

Uporabniki in zaposleni VDC Ravne na Koroškem,
DE CUDV ČRNA na Koroškem

V SIJ ZIP CENTRU IZVAJAMO TUDI PROGRAM SOCIALNE VKLJUČENOSTI

SIJ ZIP center, d. o. o., se kot invalidsko podjetje z dolgoletnimi izkušnjami pri usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb uspešno dokazuje tudi na področju izvajanja koncesijskih dejavnosti Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Te dejavnosti v lokalnem okolju širijo možnosti vključevanja najranljivejših skupin oseb, ki so na odprtem trgu dela nezaposljive.

Eno od omenjenih področij je **Program socialne vključenosti**, ki je namenjen vključevanju, podpori in ohranjanju invalidovih delovnih sposobnosti, zagotavljanju možnosti vključevanja v širše socialno okolje in ohranjanju socialne mreže. V program se lahko vključijo osebe z odločbo Zavoda RS za zaposlovanje, da so nezaposljive. Vključitev v program ni delovno razmerje, zato lahko uporabnik iz programa kadarkoli tudi izstopi.

Program izvajamo od leta 2011. Vanj je trenutno vključenih 19 uporabnikov. Aktivnosti oz. vsebine delimo na delovne in psihosocialne, ki so prilagojene psihofizičnim zmožnostim in interesom **uporabnikov**.

Med vsebinami bi posebej poudarili program izdelovanja galanterijskih izdelkov, ki v celoti odraža



Na fotografiji je nekaj naših novoletnih izdelkov, naj vam bodo navdih za okrasitev ali darilo.

kreativnost in spretnost uporabnikov. S temi izdelki smo postali prepoznavni v lokalnem okolju in širše, saj se z njimi vsako leto predstavimo na raznih prireditvah in sejnih, vključno z božično-novoletnim sejmom na Ravnah.

Jasna Tošić

ŽIVLJENJE V GOSPODARSKO USPEŠNEM MESTU JE VELIKOKRAT BOLJŠE ZA VSE

Delavnica, ki jo je septembra v Berlinu organizirala nemška fundacija Bosch v sodelovanju z ameriškim raziskovalnim inštitutom Urban: kako z vključujočim izboljšanjem doseči kar najugodnejše življenjske pogoje za vse.

Med dvajsetimi udeleženci iz vsega sveta so bili predstavniki mestnih oblasti, nevladnega sektorja in gospodarstva, ki so predstavljali svoje primere delovanja v skupnosti.

Kratek teoretični uvod je predstavil poglobljeno raziskavo inštituta Urban v 274 velikih mestih ZDA od leta 1980 dalje. Projekt je preučeval, kako lahko mesta premagajo gospodarske krize na način, ki vsem prebivalcem – zlasti tradicionalno izključenim, torej ranljivim skupinam prebivalcev – omogoča koristi in tako prispeva h gospodarski blaginji in posledično boljšemu življenju vseh. Rezultati so pokazali, da so nekatera mesta uspešno izkoristila gospodarske spremembe in krize tudi prek vključevanja različnih skupin.

V praktičnem delu so vsi udeleženci predstavi-

li svoje primere. Slišali smo o prizadevanjih pri zagotavljanju zadostne zaščite najemnikov v najemniških stanovanjih v ZDA. Turški primer je pokazal na različne pristope zagotavljanja dela številnim od vojne preseljenim ljudem v tej državi. Nemško mesto Darmstadt je s politiko podpore vzpostavilo modele pripravništva in zaposlovanja visoko izobraženih priseljencev. Nekateri od slišanih primerov so kot navdih lahko zanimivi tudi za Ravne na Koroškem.

Občinska svetnica Mojca Erjavec se je delavnice udeležila v osebni funkciji in na lastno pobudo ter ni zastopala stališč Občine. Poudarila je nekatere vidike, na katere opozarja tudi drugje: problem izseljevanja mladih in splošnega demografskega odliva s Koroške (ocenjen letni odliv 3 %) ter nizek BDP regije v primerjavi

z osrednjim delom Slovenije.

Udeleženci so v manjših skupinah skušali predlagati konkretne ukrepe za vključujoče izboljšanje nastalih razmer. Na primeru Raven so med drugim predlagali podjetništvo med mladimi kot eno od rešitev, ki bi lahko zajela odseljevanje iz regije. Prav tako boljše povezovanje gospodarstva, izobraževanja in vseh skupin prebivalstva s ciljnim ukrepi, npr. mentorstvom.

Udeleženci so zasnovali projekte, ki jih bodo skušali izvesti v lokalnih skupnostih. Podlaga zanje je veselje do lokalnega delovanja in prepričanje, da lahko z majhnimi, a konkretnimi koraki omilimo nekatere dolgoletne trende. Če lahko ZDA, lahko tudi Ravne!

Mojca Erjavec, članica Občinskega sveta Občine Ravne na Koroškem



Več o raziskavi inštituta Urban na: <https://www.urban.org/policy-centers/research-action-lab/projects/inclusive-recovery>.



SALUS®

Imeli ste problem. Našli ste rešitev!

POLN KUFER SKIC IN SLIK

Naša knjižnica ni le knjižnica, je tudi »muzej« in protokolarna stavba in zaradi vseh teh vlog je življenje na nekdanjem gradu Streitenben zelo pestro in raznoliko. Najbolj sem vesela, ko je v izposoji vrsta in med gradivom srečam mnoge obiskovalce. Po večini so razumevajoči in veseli me, da si za knjižnico vzamejo čas. Zame so največji izziv prireditve in spremljanje odziva obiskovalcev. In pa, seveda, druženje z umetniki po prireditvi. Neprecenljivo, nepozabno je vse tisto pod »črto« povedano in slišano.

Mojo radovednost je zbudil klic pred enajstimi leti. Predstavil se je gospod iz Ljubljane in mi v odkup ponudil platneni kovček, ki ga je našel na odpadu. Kovček mu je bil všeč, saj je zbiratelj mnogih starin. Ko ga je prinesel domov, je ugotovil, da je v njem več kot 300 risb. Sam je iz podpisov razbral, da je avtor Ted Kramolc. Ker sam takega gradiva ne zbira, nas je poklical, saj je videl, da imamo že

kar bogato zapuščino Tedevega očeta Luke Kramolca. Povabila sem ga na obisk. Dnevi so minevali v pričakovanju. Ali so res risbe Teda Kramolca, kako so se po toliko letih znašle na odpadu ... S Simono Vončina sva bili skeptični ... In prišel je dan obiska gospoda s platnenim kovčkom. Postavil ga je na mizo, odprl in pred nama so bile študijske risbe, akti, portreti, krajine, tihožitja (datirani med letoma 1942 in 1944) ... in še 30 del slikarja in grafika Milana Batiste. Postali smo lastniki platnenega kufra s skicami in slikami in po srečnem naključju smo bogatejši za še eno zgodbo domačina Teda Božidarja Kramolca, ki je od leta 1948 živel v Kanadi kot arhitekt za notranjo opremo in slikar krajinar. »Prav tako pa so te skice zanimivi fragmenti kulturnega ustvarjanja v času kulturnega molka med drugo svetovno vojno,« je zapisal Jernej Kožar za publikacijo, ki smo jo izdali oktobra 2008.

A zgodba se tu ni zaključila. S pomočjo Milene Zlatar nas je avtor s sinom ob prihodu v Slovenijo 2. maja 2011 tudi obiskal in si svoje zgodnje študijske risbe še iz 'ljublanskega' obdobja, iz časa zorenja v Gorsetovi in Sterneni šoli, z velikim veseljem ogledal in ob tem povedal še marsikaj zanimivega. V marcu 2012 smo pripravili razstavo njegovih del. Risbe smo digitalizirali in morda bodo za koga tudi strokovni izziv ...

Zgodb ob srečanjih z obiskovalci je veliko, še posebej tistih veselih, hudo mušnih ... »Gospa, danes ste pa lepo zrihtani. Bolj kot na prejšnji prireditvi.« Protokolarni obiski so nekaj posebnega. Veliko priprav, preverjanj, obsednega stanja, smešnih pripetljajev in na koncu predvsem olajšanja. Čim večkrat nas obiščite in bodite tudi vi bogatejši za možnost pestre izbire knjižnične zbirke ali ob knjižnega dogajanja.

Mag. Irena Oder

Tudi vaša spominska pripoved, anekdota, kritika ipd. je lahko del našega kulturnega mozaika, ki bo obeležen v simbolični publikaciji ob 70. obletnici Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika. Veseli bomo, če boste z nami delili kakšno zgodbo, vezano na našo ustanovo, ravenski grad, Grajski park ... Bodite ustvarjalni in (za)upajte si! Prispevke zbiramo do 31. januarja 2020.

MEDSEBOJNO SODELOVANJE NA RAVENSKIH DNEVIH: 120 M ŠTRUDLA, 120 M KNJIG

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika se je 21. avgusta 2019 na tradicionalnih Ravenskih dnevih, ki jih organizira Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti, predstavila z akcijo **Zamenjajva si knjigo**. Občane in občanke smo predhodno nagovorili k temu, da lahko na ta prav poseben ravenski dan prinesejo svoj izvod knjige, za katerega menijo, da ga sami ne potrebujejo več, a zna polepšati dan nekomu drugemu. V zameno za darovano knjigo si je lahko vsak darovalec izbral kakšno drugo knjigo po izbiri. Če s seboj ni imel knjige, je lahko v škatlico prispeval simbolični prispevek. Knjižnica je podprla projekt *120 m štrudla*, ki ga že nekaj let organizira Koroški medgeneracijski center, ter se z njim povezala, tako da je knjižnična ekipa v sodelovanju s članicami Literarne čajanke pripravila **120 m knjig**. Te so povezovale pot od Trga svobode (prizorišča glavnega dogajanja), mimo steklarske delav-

nice Vožič na Stari ulici do Kulturne plaže pred Kulturnim domom Ravne. Prav tako je bila v času dogajanja odprta Bukvarna Ajta. Na ta semenj dan smo organizirali tematsko delavnico, na kateri so si lahko obiskovalci izdelali kazalko. To je bilo še posebej zanimivo za otroke. Medsebojno sodelovanje je obrodilo sadove: domačini so si s »štrudlom« nahranili želodčke, s knjigami pa dušo.

Dr. Manja Miklavc

Kultura je razumevanje. Povezovanje. Način življenja. Je pot duše. Od mene k tebi. Kultura je potovanje knjige. Tudi v času, ki je bolj neprijazen in krut, nas nagovarja: »Tukaj sem. Preberi me.« Knjiga te najde in ti da nov polet. In če ni več prava zate, je morda za koga drugega. Zamenjaj jo.



Foto: Simona Vončina





FOTO UTRINKI

Nika Hölcl Praper, Danica Hudrap

18. TRADICIONALNI RAVENSKI DNEVI



V KNJIGI GUŠTANJ IN KOTLJE SKOZI SREDNJI IN ZGODNJI NOVI VEK MNOGO NOVIH SPOZNANJ

V začetku novembra je izšla že tretja znanstvena monografija v knjižni zbirki Obzorja Koroške. Izdalo jo je Zgodovinsko društvo za Koroško. Tokratna znanstvena monografija nosi naslov »Guštanj in Kotlje skozi srednji in zgodnji novi vek«. Ta zgodovinska študija je narejena na podlagi izvirnih arhivskih dokumentov, zbranih v domačih in tujih arhivih. Prvi del knjige je posvečen podrobni predstavitvi nastanka gradov in dvorcev v Guštanju in njegovi okolici. To so Bamberški dvor, ki je nastal v 11. stoletju, zgornji guštanski grad, ki je nastal v začetku 13. stoletja, ter spodnji guštanski grad iz srede 14. stoletja in se je v 16. stoletju preimenoval v dvorec Grinfels. Podrobneje so opisani nastanki Prušinkovega dvora oz. dvorca Javornik, Križnega dvorca, dvorca Ravne, gradu in dvorca Dob pri Dobji vasi, dvorca Šrotnek ter dvorca Podgora pri Kotljah. Povsem na novo sta odkrita dvorec Čečovje in Kraigerjev dvor, pri čemer je slednji stal na Tičlerjevem vrhu.

V knjigi je posebna pozornost namenjena gospodstvu Guštanj, delovanju njegovega prejemniškega urada, mitnice, deželskega sodišča pred letom 1600 in življenju njegovih takratnih podložnikov. Vsebuje tudi veliko dragocenih podatkov o takratni trški samoupravi, podeljenih privilegijih in pravicah. Med njimi tudi potrditev pravil

guštanskega lončarskega ceha leta 1609.

Podrobno so predstavljeni življenje v srednjeveškem uradu Kotlje in tamkajšnji podložniki, ki so do srede 16. stoletja spadali v gospodstvo Šoštanj. Na podoben način so predstavljeni tudi podložniki urada Križni vrh/Kreuzberg na območju današnjih Sel, Vrh, Selovca, ki so bili v istem času del gospodstva Valdek.

Knjiga celovito predstavitev srednjeveškega življenja v Kotljah in Guštanju zaokrožuje z orisom nastanka župnije Guštanj in vikariata v Kotljah, oba izvirata iz pražupnije Šmartno pri Slovenj Gradcu. Podrobneje so predstavljene srednjeveške značilnosti posameznih cerkva. Hkrati so dodani podatki o njihovih omembah v srednjeveških arhivskih dokumentih. Pri srednjeveški župniji Guštanj so tako podrobneje predstavljene cerkve: Devica Marija na jezeru, sv. Barbara v Zagradu, sv. Janez Krstnik na Poljani, sv. Volbenk in sv. Ana na Lešah, sv. Lenart na Platu ter sv. Egidij in Anton na Ravnah. Vikariat Kotlje se je v srednjem veku raztezal tudi čez območje Sel in Vrh pri Slovenj Gradcu in so zato pri njem opisane značilnosti cerkva sv. Marjete v Kotljah, sv. Mohorja in Fortunata na Šrotneku, sv. Neže na Vrhah, sv. Roka in Boštjana na Selah in na novo odkrita cerkev sv. Frančiška na Selah.

Dr. Vinko Skitek,
avtor omenjene knjige



V KOTLJAH SO OB 22. KUJARJEVIH DNEVIH PREDSTAVILI KNJIGO »DDR. ALOJZIJ KUJAR, ZAMOLČANI RODOLJUB«

V novi dvorani v Kotljah je v petek, 25. oktobra, potekala slavnostna akademija, posvečena spominu na Prežihove »pobe«: pisatelja Lovra Kuharja – Prežihovega Voranca ter njegove brate Ivana, Alojzija in Avgusta. Kuharji so pustili pomemben pečat v lokalnem, vseslovenskem in širšem prostoru. Letos je bila predstavljena knjiga »Ddr. Alojzij Kuhar, zamolčani rodoljub«. Avtorja obsežne knjige z 285 stranmi sta **Mirko Osojnik** in **Bojana Verdinek**. Knjiga je sestavljena iz treh delov. V 1. delu z naslovom »Od zibelke do groba« je Mirko Osojnik opisal življenje ddr. Alojzija Kuharja. V 2. delu »Med kladivom in nakovalom: Alojzij Kuhar in nekatere vzporednice njegovega dela« je Osojnik opisal korenine idejnopolitične naravnosti bratov Kuhar; drobna nesoglasja z bratom Vorancem; Koroško v njegovih intimnih doživljanjih; veliko navezanost na prvi lastni dom – Prežihovo bajto; Alojzijevo pokroviteljski odnos do brata Avgusta; prevod njegove doktorske diser-

tacije o pokristjanjevanju Slovencev; Milesova poročila in tragedijo koroških Slovencev, ki iz njih izhaja; nekaj zanimivosti iz ohranjene korespondence, naslovljene na Kuharja; razmišljanje o Kreku, Kuharju in slovenskem domobranstvu. V 3. delu je Bojana Verdinek predstavila rokopisno gradivo ddr. Alojzija Kuharja, ki je ohranjeno v KOK in pri Kuharjevih žlahtnikih. Gre za poglavja o voščilnicah, dopisnicah in razglednicah. Na predstavitvi je spregovorila tudi o govoricu Kuharjevega rokopisja in njegovem besedju.

Mirko Osojnik je povedal, da gre za logično nadaljevanje predstavitve bratov Kuhar ob Kuharjevih dnevih. Alojzij je bil izjemno izobražen človek, končal je pet fakultet in na dveh doktoriral. Obvladal je nemško, angleško in francosko. Osojnik nagovarja: »Knjiga je zdaj torej pred vami z upoštevanjem spoznanj in zapisov vseh Kuharjevih sodobnikov, tako prijateljev kot nasprotnikov, in vseh tistih, ki so tudi pozneje, predvsem v obdobju

po osamosvojitvi Slovenije, pisali o življenju in delu našega velikega Hotuljca.«

Pisma, ki jih je Alojzij pisal v tujini in pošiljal domov, sem brala Danica Hudrap, vnukinja Ivana Kuharja. Zbrane je nagovoril dr. Tomaž Rožen, župan Občine Ravne na Koroškem in predsednik Prežihove ustanove. Omenjeni inštituciji sta za Korošce dragoceno knjigo izdali in založili, sofinancirale so tudi nekatere firme in posamezniki. Nastopila sta hotuljska pevska zbor: Ženski pevski zbor Solzice in Mešani pevski zbor Rožmarin. Večer so popestrili učenci in učenke podružnične šole Kotlje. Besede sta prepletala mlada moderatorja Anja Ovčar ter Žiga Kristijan Žigon. Prireditev je organiziralo KD Kotlje v sodelovanju s Podružnično osnovno šolo v Kotljah. Zelo dobro obiskane slavnostne akademije sta se udeležili tudi Mojca Petrič, pravnikinja Lovra Kuharja, in Anica Ristič, hčerka Ivana Kuharja.

Danica Hudrap



40 LET PREŽIHOVE BAJTE, SPOMINSKEGA MUZEJA



Tretja čajanka na Prežihovi bajti, foto: Liljana Suhodolčan

Letos mineva 40 let, odkar je Prežihova bajta odprta javnosti kot spominski muzej pisatelja Lovra Kuharja – Prežihovega Voranca. Ob visokem jubileju smo ovrednotili dosedanje delo in se spogledovali z novimi idejami in cilji razvoja muzejskega kompleksa na Preškem vrhu. Prežihova bajta je bila vse leto prepredena s pestrim kulturnim dogajanjem, zvrstile so se aktivnosti: tradicionalna nega in obrezovanje dreves v starem sadovnjaku, ureditev gartla/vrta z začimbami, zelišči in zelenjavo ter z njim povezane vsakoletne čajanke, prikaz prešanja mošta/sadjevca na stari preši/stiskalnici itd.

Na 17. tradicionalnem srečanju (10. avgusta) pri spominskem muzeju je bil slavnostni govornik Miroslav Osojnik. Dolgoletni muzejski sodelavec je orisal okoliščine nastanka in delovanja muzeja od prvih začetkov do danes.

Izdali smo nov razširjen katalog Prežihove bajte, ki je vsebinsko bogatejši s poglavji o kašči, o čajankah, ki jih pripravljamo vsako leto in so povezane z gartlom, podrobneje je opisano spomladansko obrezovanje in nega starega sadovnjaka in jesensko prešanje mošta. Novemu katalogu smo dodali poglavje o vsakoletnih Tradicionalnih srečanjih, seznam vseh predmetov, ki so postavljeni v spominskem

muzeju in v kašči ter slovar narečnih besed.

Praznovanje 40. obletnice Prežihove bajte smo sklenili 29. avgusta s pripravo okrogle mize na temo Spominske hiše in muzejski prostor. Povabili smo predstavnike različnih strok, da nam predstavijo strokovne pristope, poglede in načine varovanja pomembnih vsebin kulturne dediščine z muzeološkega, literarnega, konzervatorskega zornega kota ter postopke varovanja in dela s knjižničnim domoznanskim originalnim gradivom. Sodelovali so: dr. Helena Rožman, Srečko Štajnbaher, Simona Vončina in mag. Igor Likar.

Liljana Suhodolčan

KAJ PRINAŠA NOVO RAZSTAVNO LETO V GALERIJ RAVNE?



Prihajajoče razstavno leto v Galeriji Ravne prinaša 7 razstav, ki ponujajo vpogled v živahno in raznovrstno umetniško produkcijo predvsem umetnikov mlajše do srednje generacije, največ s Koroške pa tudi širše. Novo leto začenja razstava pomembnega predstavnika visokega modernizma in minimalizma, slikarja in grafika **Bogdana Borčiča**. Težišče razstave bo na njegovih poznih slikah, ki so pomemben preobrat v njegovem opusu. Vsa dela so iz zbirke KGLU, ki se je z lansko donacijo slik družine Borčič pomembno okrepila.

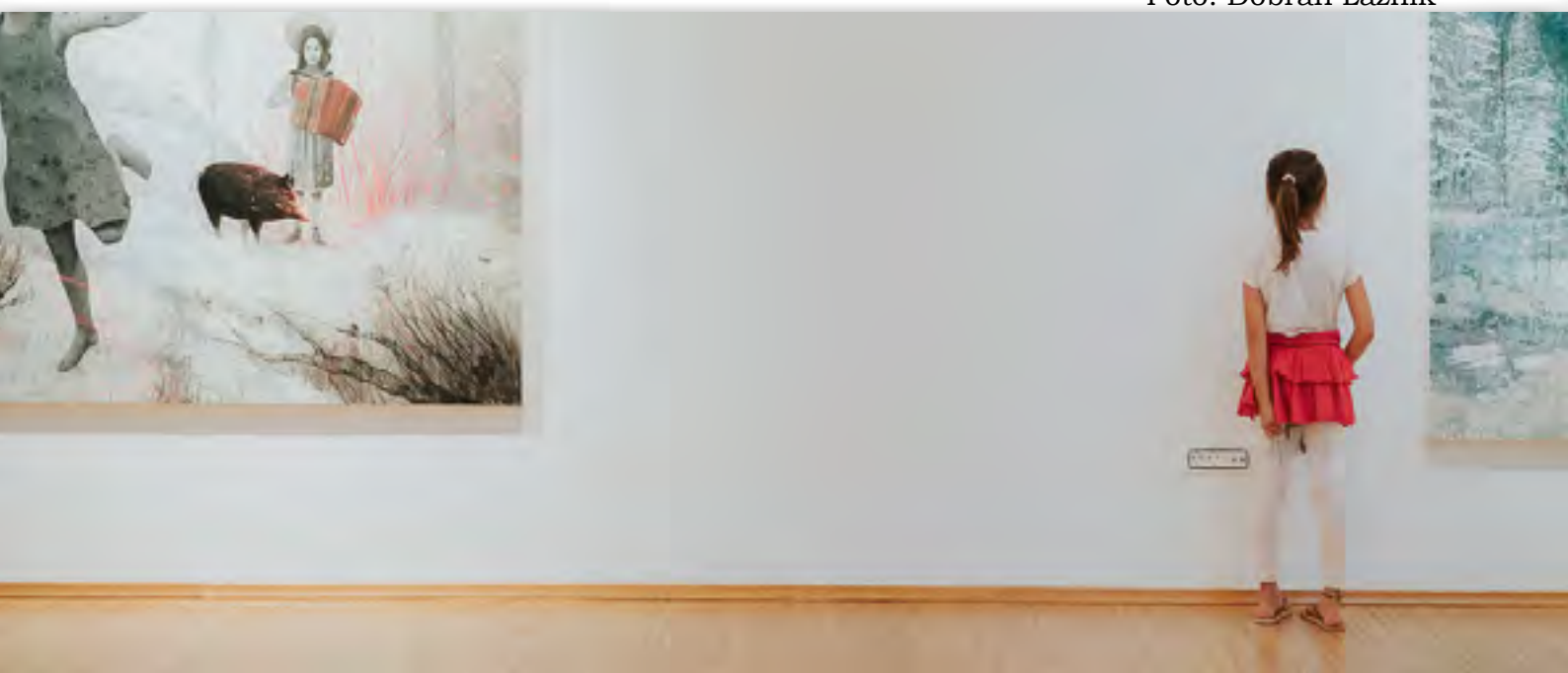
Med februarjem in aprilom bo Galerija Ravne gostila fotografsko razstavo Tadeja Vaukmana, umetnika mlajše generacije, z deli, ki so nastala med njegovim trimesečnim bivanju v New Yorku. **Tadej Vaukman** je neodvisni umetnik, fotograf in založnik. V svoji prevladujoči fotografski ustvarjalni praksi se pogosto poslužuje surove dokumentarne in ulične fotografije, s katero spremlja aktualno dogajanje z družbenega obrobja. Razstava še ene umetnice mlajše generacije, Monike Plemen, ki je leta 2019 zmagala na natečaju KKŠ »Koroška, kdo si?« ter s tem

dobila možnost razstavljanja v Galeriji Ravne, se bo odvijala med aprilom in junijem. Na razstavi z naslovom »Avtoportret« bo predstavila serijo grafik, ki je nastala na podlagi fotografij lastnega telesa.

Poletje bo pred obiskovalce Galerije Ravne postavilo razstavo **Hanne-sa Zebedina**, s čimer se priključujemo razstavnemu projektu »Razmejitve« ob obletnici koroškega plebiscita v koprodukciji KPM in Koroške galerije.

Ob izteku poletja do začetka oktobra bodo na ogled Slike in objekti **Mita Gegiča**, ki v slovensko slikarstvo vnaša nov

Foto: Dobran Laznik



pristop, tako oblikovno kot vsebinsko. Gegič se je posvetil lovskim motivom, ki so v likovni umetnosti zahoda prisotni že od starega Egipta. Njihova popularnost je v nekaterih zgodovinskih obdobjih močno nihala. Danes so priljubljeni v posebnih družbenih segmentih, ki nanje gledajo z nostalgijo.

Do konca leta si bosta sledili še razstavi koroških ustvarjalcev:

slikarja **Stanislava Makuca** in fotografije **Katje Goljat**. Prvi je dolgoletno željo po slikanju dopolnil s strokovno teoretskimi temelji, ki jih je po upokojitvi v tovarni akumulatorskih baterij pridobil na ALUO v Ljubljani. Stanislav Makuc bo na pregledni razstavi slik predstavil svoja najnovejša dela, ki stilno izhajajo iz poznega modernizma. Razstavno leto zaklju-

čujemo s predstavitvijo dela fotografinke Katje Goljat. Serija fotografij je posvečena njenim staršem, ki živita in delata na kmetiji na Selah. Posebej za to razstavo bo Katja Goljat posnela še serijo fotografij v tovarni Metal Ravne, s katero se bomo vključili v praznovanje 400-letnice železarstva v Mežiški dolini.

Maša Špiler



USPEŠNO PRIJAVLJENI PROGRAMI IN SODOBNI PRISTOPI SODELOVANJA S ČLANI DRUŠTVA

V Koroškem medgeneracijskem centru (KMC) že 5 let raziskujemo in prepoznavamo potrebe in želje ljudi, ki koristijo naše programe. Programe delno financira občina, večji del sredstev pridobivamo s prijavi na različne razpise. Skupna vrednost uspešno prijavljenih programov je okrog 400.000 €, v teh programih je zaposlitev dobilo 10 sodelavcev. Preko Lasa Mežiške doline je bil financiran tečaj »Oskrbe pomoči potrebnega svojca«, kjer je bil osrednji cilj krepitev socialne mreže ljudi, ki potrebujejo pomoč.

»Odziv v instituciji in skupnosti – Izobraževanje in osveščanje za obvladovanje demence v letih 2017 in 2018« nam je zaupalo Ministrstvo za zdravje. Od 2017 sodelujemo v projektu Dogaja se, ki zagotavlja vsestransko lokacijsko, časovno in finančno dostopnost, saj so programi brezplačni, ponudba pa je zagotovljena na širšem območju celotne regije. V pilotnem projektu

dolgotrajne oskrbe skrbimo za 60 pomoči potrebnih občanov; center izvaja tečaje za neformalne oskrbovalce, sorodnikom pomagamo pri skrbi za njihove pomoči potrebne svojce. V centru uspešno poteka projekt razdeljevanja hrane. Projekt izvajamo v sodelovanju z Lions klubom. Vsak večer v dogovorjenih trgovinah poberemo viške hrane, jih pripravimo v pakete ter jih še isti večer razdelimo pomoči potrebnim. Pred časom smo zaznali potrebo po pomoči pri pravnih in upravnih zadevah. Še vedno ponujamo info točko za mlade, info točko za osebe z demenco in info točko sobivanja v sodelovanju z Ministrstvom za okolje.

Obisk v petih letih je bistveno večji, kot smo pričakovali. Center obiskujejo različne skupine obiskovalcev iz različnih krajev v Sloveniji. Posebnost v Sloveniji, če ne izjema, našega centra je, da odlično sodeluje z vsemi institucijami in organizacijami v občini in



tudi širše. Veseli smo sodelovanja z vrtcem, osnovnimi šolami, gimnazijo in srednjo šolo. Delujemo na štirih lokacijah: na Ravnah, v Črni na Koroškem, Mežici in v Kotljah.

Strpno in z razumevanjem sprejemamo kritike in pripombe, ki jih poskušamo vključiti v načrtovanje novih aktivnosti. Iskreno se trudimo in zastavljamo svoje moči in sposobnosti. Vesela in hvaležna sem, da imam priložnost in možnost sodelovati v tem izjemnem projektu občine, hvaležna sem, da sem del odlične ekipe KMC, ki dela zahtevno in dobro delo, in vesela sem, da sem v tem času srečala toliko izjemnih ljudi, ki so postali del mojega življenja.

Mag. Marjana Kamnik,
predsednica društva

GLEDALIŠKA SKUPINA KOROŠKEGA MEDGENERACIJSKEGA CENTRA RAVNE NA KOROŠKEM



V gledališki skupini nismo profesionalci, a igramo iz veselja, z veliko dobre volje in imamo radi gledališče. V naših besedilih ohranjamo koroško narečje in prav z njim pritegnemo številne gledalce, ki radi slišijo domačo besedo. Med nami živita smeh in veselje do igre.

V Koroškem medgeneracijskem centru na Ravnah na Koroškem (KMC) od decembra 2015 deluje gledališka skupina. Premierno smo se širši javnosti v Kulturnem domu na Ravnah predstavile 4. 12. 2015 z duhovitim venčkom skečev iz vsakdanjega življenja. Predstavo smo nastopajoče poimenovali po skeču, ki ga je za to priložnost napisala naša mentorica Tea Kovše. Večina nas je na odru stala prvič, in to šele v tretjem življenjskem obdobju. Želja po gledališkem nastupu se je porodila ob pripravah za zaključno prireditev Partljičeve bralne značke v KMC. Takrat so se Mojca Merkač, Vika Pizar, Marta Kovačec Vrenčur preizkusile z odlomkom Kmetica iz Partljičeve komedije Čaj za dve. Marta, Vika, Mojca, Jožica, Gelca in Tina smo se smejale z odra, ko je bila naša prva izkušnja pred publiko za nami. Navdušenje je nastopajoče povežalo z dvorano. Ploskanje kar ni pojenjalo in še danes odzvanja v naših glavah.

Sledili so nastopi vse od Žerjava, Prevalj, Strojnske Reke, Črneč, Mute, Slovenj Gradca, skratka, kamor so nas povabili. Ta čas nas je vodila mentorica in igralka Vika Pizar. V drugi predstavi so se nam pridružili: novi igralki, Stanko Pizar, Blaž Pavlinec, ki je poskrbel za glasbo, Jože Slivnik pa je s pomočjo Dejana Sušeka, Danija Merkača, Avgusta Vulca ter Aleša Pogorevca poskrbel za sceno.

Po kratkem skeču gospe Mežnaršič iz Metlike je Marta Kovačec Vrenčur napisala zgodbo z naslovom »Življenje pa teče naprej«. Besedilo smo dali v branje in potrditev, da je primerno za dobro gledališko predstavo. Pozitivna potrditev nam je dala pogum, moč in voljo. Tedensko smo se dobivali na vajah v našem KMC. Gledališko predstavo smo premierno zaigrali 9. 12. 2016 v Kulturnem domu na Ravnah na Koroškem; vseh gledaliških predstav je bilo 18. Nastopali smo tudi s skeči in število je vztrajno raslo. Zvrstilo se je kar

30 nastopov. Veseli smo bili vsakega povabila, med drugim Društva za upoko-jence Ravne, županje mag. Romane Lesjak, Društva za stomiste, Društva za osteoporozo itd.

Po skečih gospe Anke Plevnik je nastala nova zgodba Marte Kovačec Vrenčur z naslovom »P'r sosedu pa dekvo ženijo«. Po premieri 9. 12. 2017 smo se predstavile po Mežiški dolini in tudi po Dravski dolini. Gledaliških predstav je bilo 17, skečev pa 19.

V letu 2019 pripravljamo novo gledališko predstavo, katere premiera bo leta 2020. Vsekakor si želimo, da bo dobro sprejeta med gledalci. Zelo smo počaščene, da smo prejele Prežihovo plaketo in pri Najevski lipi nastopile tudi pred g. Pahorjem. Najlepša hvala za vso podporo KMC Ravne, predsednici društva, mag. Marjani Kamnik, in županji Občine Črna, mag. Romani Lesjak. Iskrena hvala vsem, ki ste z nami.

Viktorija Pizar,
mentorica in režiserka
gledališke skupine





Foto: Nika Hölcl Praper

VSI SMO JUNAKI

Genialci smo vsi, vsak na svojem področju.

V novo sezono Gledališča DELA 2019/20 vstopamo osebno in vas vabimo k druženju. Shakespeare je rekel »Ves svet je oder« in jaz dodajam: »In mi vsi smo Shakespearji lastnega življenja.«

Bogat program ustvarjanja v Gledališču DELA izoblikujemo z vsebinami sodobnega plesa, lutkovne umetnosti in performativne prakse:

- Pripravljamo ustvarjanje lastne predstave v gledališkem izobraževalnem sklopu Gledališče ŠOLA. Tokrat se bomo medgeneracijsko povezovali ter na oder postavili zgodbe občanov in občank Raven na Koroškem.
- Nadaljujemo s tesnim sodelovanjem s KMC Ravne - Osebno je posebno. Tea Kovše, Katja Vravnik in Mojca Kamnik pletejo vezi v Rusiji za gostovanje in koprodukcijo.
- Z dr. Karlo Oder raziskujemo in angažirano pripravljamo gledališko interpretacijo naše Matere Fabrike in tradicije jeklarstva. Nadaljevali bomo v duhu

predstave AHTI, ŠIHT! in animiranega filma PUDLOVKA.

- Prepletli smo sodelovanje s KUD LJUD iz Ljubljane in pripravljamo novo ulično produkcijo Ljutka dela.
- Na oder smo povabili heroje in druge odrske junake. S(v)obodni abonma začnemo 11. februarja s predstavo vseh predstav HEROJ 2.0., nadaljujemo 10. marca s tragično veseloigro z lutkami NAPRAVITE MI ZANJ KRSTO, 4. aprila izobražujemo z delavnico, ki jo bo vodil nagradeni Brane Vižintin, v slogu velikih zaključimo z lastno produkcijo Gledališče ŠOLA z gibalno predstavo V ŽIVO.

Bodite Zraven in spremljajte naše delo. Za tekoče in manj tekoče kulturne dogodke pišemo blog: www.zraven.si/bo. Gledališče DELA dela, da lahko vi gledate. Povabljeni v našo družbo.

Tea Kovše,
umetniški vodja Gledališča DELA



Foto: arhiv EX TEATER

ČUDEŽNE ROKE ... NA LJUDSKI UNIVERZI RAVNE NA KOROŠKEM

Na Ljudski univerzi Ravne na Koroškem (LURA) smo v septembru 2019 izpeljali program *Čudežne roke ...*, sestavljen iz 4 različnih delavnic. Sofinancirala jih je Občina Ravne na Koroškem. Vse aktivnosti so vsebinsko zaokrožale ustvarjanje z rokami, naravnimi materiali in na različne načine. Z izvedbo smo vplivali na zdrav način življenja udeležencev, jih naučili dela z naravnimi materiali, jih seznanili z ekološko osveščenostjo, krepili in vzdrževali kondicijo njihovih sivih celic, spodbudili njihove ročne spretnosti, izrazili njihovo drznost in obudili želje po izdelovanju ter ustvarjanju.

V programu *Čudežne roke okušajo kruh z drožmi* (izvajalka: Anita Šumer) so udeležence na demonstracijski delavnici spoznale peko kruha in peciva z drožmi (tj. z nadomestkom za kvas), izvedele kopico skrivnosti o skrbi zanje in o pripravi drožnih dobrot. Pripravile in poskusile so pirin kolač s sadjem, »rženka« in pšenični hlebček. Vse so bile nad videnim, okušenim, vonjavami ... navdušene. Obogatene vsaka s svojimi lastnimi drožmi so obljubile, da bodo novo znanje s pridom koristile doma in v vsakdanju.

V programu *Čudežne roke spoznava jo lepote gline* (mentorica: Tonja Motnik) so udeležence izdelovale nakit iz gline: uhane, obeske za ogrlice in prstane. Pri tem so si dovolile začutiti stik z zemljo oz. z naravnim materialom – glino. Skozi oblikovanje in spreminjanje gline so materialno izrazile ustvarjalnost, s tem pa so rokam dale možnost, da so ideje iz glave preoblikovale v otipljivo, vidno in materialno.

Tretja delavnica – *Čudežne roke dišijo po naravi* (izvajalka: Simona Večko) je bila sestavljena iz izdelave naravnega mila po hladnem postopku, naravnih čistil in krem. *Čudežne roke pišejo lepe črke* (izvajalka: Marina Mihalj) je bila četrta delavnica, na kateri so se udeleženci učili kaligrafije, tj. pisanja z lepimi, čitljivimi črkami. Spoznali so okroglo abecedo, abecedo italika in



abecedo gotica. Udeležence se je nenehno spodbujalo k iskanju lastnega stila pisanja. Spoznali so kaligrafijo kot tehniko umirjanja uma – meditacijo s številnimi blagodejnimi učinki na človekovo zdravje (umiritev srčnega ritma, dihanja ...) in ugodnimi vplivi na človeka kot celoto.

Raznoliki in številni udeleženci so poleg vsebin delavnic spoznali prednosti vseživljenjskega učenja in z rokami ustvarili majhne »čudeže«, hkrati pa v svoje učenje vključili posamezne čute (vid, tip, voh, okus), ki so jih izpopolnili in nadgradili. V lokalno okolje smo tako z izvedbo vseh štirih sklopov prinesli nove in kakovostne vsebine ter k udeležbi pritegnili vse generacije – od osnovnošolcev naprej.

Razstavo ustvarjenih izdelkov iz vseh štirih delavnic smo pripravili ob našem praznovanju 60-letnice zavoda LURA, in sicer 30. septembra 2019, v razstavišču Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem.

Dr. Anja Benko

ŽE 15 LET MLADINSKEGA CENTRA KOMPLEKS!



V novembru 2019 je 15 let svojega uradnega delovanja obeležil Koroški mladinski kulturni center (KMKC) Kompleks, ki s svojimi prostori na Čečovju na Ravnah ostaja pribežališče za kulturo, neformalno izobraževanje, druženje, spoznavanje.

KMKC Kompleks ima status organizacije za mlade v javnem interesu v mladinskem sektorju ter status nevladne organizacije v javnem interesu na področju kulture. Letno organizira čez **90 različnih dogodkov**: koncertov domačih in tujih poznanih ter manj poznanih glasbenih izvajalcev, gledališke predstave,

neformalna izobraževanja, filmske dogodke, razstave, družabne večere, plesne večere, humanistične pogo-vore, ustvarjalne delavnice, jezikovne tečaje, potopisna predavanja, podjetniške dogodke, šolo tonske tehnike ... Ves čas mentorirajo mlade pri organizaciji dogodkov in projektov ter jih vabijo k soustvarjanju vsebin.

15. obletnico so zaznamovali z raznolikimi dogodki: v četrtek, 28. novembra, so odprli **razstavo Kompleks skozi objektiv**, kjer so bile razstavljene fotografije iz preteklih 15 let delovanja. V petek, 29. novembra, so s **kratkim filmom, pripravljenim**

posebej ob 15. obletnici, povabljenim prikazali izkušnje, mnenja, dobre želje ... mnogih ustvarjalcev in pomembnih posameznikov, ki so s Kompleksom kakorkoli sodelovali in mu zaželeli vsaj še nadaljnjih 15 let delovanja. Sledil je **koncert Milan Kamnik banda**, ki je bil hkrati promocijski koncert ob izdaji Kamnikove nove zgoščenke. V soboto, 30. novembra, so imeli kviz o Kompleksu, ki je preko številnih zanimivih podatkov obiskovalcem še dodatno prikazal delovanje Kompleksa ter njegovo širino. Več na www.kompleks.it.

Ekipa KMKC Kompleks



Foto: Tisa Praprotnik

Robi Jamnik (Jazz Ravne), Aljaž Verhovnik (podžupan občine Ravne na Koroškem), dr. Tomaž Rožen (župan občine Ravne na Koroškem), Romana Lesjak (županja občine Črna na Koroškem), Ana Pisar Čivčič (bivša direktorica KMKC Kompleks), Dorijan Plevnik (direktor KMKC Kompleks), Tin Kampl (direktor Urada RS za mladino)

lekarnaDren

PRAVI NASVETI IN PRAVA ZDRAVILA



02 82 21 191, 041 577 990



GAČNIKOVA POT 3,
RAVNE NA KOROŠKEM



www.lekarna-dren.si

O COUNTRYJU (IN »FOLKU« NA ULICI)



Ko nekdo omeni country glasbo, takoj pomislimo na kavbojce s kitaro, banjo, urne violin-ske sole ter tisti specifičen južnoteksaški naglas in nosljati vokal. To so le nekateri izmed stereotipov, ki so v razvoju country glasbe v neki točki izstopili zaradi teh ali onih razlogov. To glasbeno sceno začnemo šteti v začetkih 20. stoletja, ko so nastajali prvi avdio posnetki, čeravno je bila tovrstna glasba živa že leta prej. Že pred prvimi posnetki je v Ameriki vladala cela paleta različnih glasbenih zvrsti, ki so prav tako bile v svojem pomladnem cvetu, čakajoč na poletje. Pestrost nacionalnosti celotnega sveta se je mešala in vzpostavljala cel nabor političnih in gospodarskih interesov ter zmešala kup različnih glasbenih zvrsti, ki še danes dominirajo svetovni glasbeni sceni. V zgodnjem 20. stoletju se je v gorovjih na ameri-

škem jugu oblikoval country – specifičen stil ljudske glasbe predvsem belskih priseljencev, po ameriških rekah so se širile in iskale svoj zven zvrsti gospel, blues in jazz.

Country se je v 50-tih moderniziral in postal politični zaščitni znak, česar posledice se kažejo tudi danes. Vplive avtentične zvrsti lahko čutimo v marsikateri komercialni skladbi, ki pa s prvinskim countryjem nima prav veliko. Razen tu in tam nosljatega vokala, steel kitare ali fiddla, ni globine čutiti ne v besedilu, ne izvedbi, še manj pa v produkciji, ki jo sestavljajo neokusno očiten »autotune« ter melodije in harmonski poteki, ki niso nič novega, zato so poleg drugih naštetih elementov le še en dodaten »noise« v sodobni hiperproduktivni glasbeni sceni.

Če si pogledamo, kakšna je »country scena« v Sloveniji, lahko vidimo, da

se vsake toliko časa zgodi kakšen koncert v tem slogu, festivalov na to temo pa ni na pretek. Na Zbiljskem jezeru sicer že nekaj časa pridno organizirajo Wild West Fest, kjer je sicer večji poudarek na kavbojskem plesu in kulinariki kot na glasbi. Za porast v interesu plesanja kavbojskih korakov se zagotovo da kriviti Davida Prestorja, ki pobira internacionalna priznanja za svoje dovršeno izpeljane kavbojske koreografije. Med drugimi je bil David letos aprila in maja tudi na Koroškem v okviru Country, Folk & Blues vsebin v Medgeneracijskih centrih. Omenimo še nekaj glasbenih kantrijašev – pred nekaj leti so ponovno združili moči Pohorje Express, člani te zasedbe so igrali tudi pri Bluegrass Hoppers. Country Banda ne deluje več, so pa aktivni Mali oglasi. Mlajšo generacijo slovenskega poustvarjanja ameriških korenin silovi-

to zastopajo člani Zavoda Orbita, ki poleg Prismojenih profesorjev bluesa na slovenske odre povabijo še Tilena Stepičnika in Samuel Bluesa, navadno v solističnih izvedbah ali v duetu z Miho Eričem. Na Koroškem sta se countryja dotaknila kantavtor Milan Kamnik in Milan Pečovnik – Pidži, oba sta v neki točki svoje kariere sodelovala s člani hrvaške country zasedbe Plava trava zaborava.

Country je v svojem bistvu toliko poslušljiv kot katera koli druga ljudska glasba sveta. Ima svoje specifične, ki komu pašejo, drugemu ne, vseeno pa pomeni specifičen kulturni kontekst in s seboj posledično nosi tisoče in tisoče zgodb severnoameriškega kontinenta, ki grejo še dlje v čas – nekatere tudi nazaj v Evropo. Drugo dejstvo je, da se ga nekako ne obrav-

nava kot etno ali folk, čeravno gre za specifično vejo ameriškega tradicionalnega folka oz. ameriške tradicionalne ljudske glasbe, ki je, tako kot naša narodnozabavna glasba, postala (s) komercial(izira)na.

Letos se je skozi leto na Ravnah zgodilo nekaj dogodkov na temo ameriških kulturnih korenin – predavanja in krajši koncerti na temo country, folk in blues glasbe ter delavnice kavbojskega plesa. Slednje so potem prerasle v pravo kavbojsko manijo, saj je mentorstvo prevzela Simona Stopar iz Plesnega kluba Devžej, in s skupino kavbojskih navdušenk in navdušencev so 2. avgusta 2019 zaplesali na mestnem platuju pred Tušem. Zaplesal je tudi poslanec Jani Prednik ter prevaljski podžupan Boštjan Gorenšek. Glasbe-

no sta dogodek popestrila kantavtor Milan Kamnik ter bluegrass zasedba iz Kranja – Beer Belly, ki so koncert nadaljevali pred Havano.

Kulturna pestrost nas gradi že skozi cel naš obstoj, in prav je, da smo do novih vezi odprti. Country je le ena taka vez, ki jo je morda lažje sprejemati, saj pomeni oddaljeno kulturo in ameriške sanje, naproti glasbenim zvrstem, ki so nam tako kulturno kot geografsko bližje, vendar jih zaradi zgodovinsko-političnih ozadij in drugih razlogov ne znamo ali nočemo sprejeti.

Mojca Kamnik



Foto: Špela Peruš



45 LET MUZIKE MILANA KAMNIKA

Prvi glasbeni posnetki skupine Dua Kora so nastali leta 1974, in od takrat Milan Kamnik šteje začetek svoje glasbene kariere. To obletnico je obeležil v soboto, 12. oktobra 2019, s svojim bandom (v sestavi Gorazd Čepin, Aljaž Lipuš, Jan Lužnik, Urša Lorber, Bojan Beber Vovk in Mojca Kamnik), gostujočima dolgoletnima vokalnima spremljevalkama Vero Trafelo in Marijano Mlinar, kolegom iz country glasbe – Mitjo Novakom, narodnozabavnim virtuozom Markom Gostenčnikom in kontrabasistom iz jazzovskega sveta Oskarjem Kolarjem.

Koncert je bil rahlo drugačen kot prejšnji jubilejni koncerti, saj je potekal brez večjih napovedi – dve uri je bilo slišati predvsem glasbo, v živo ga je prenašal Radio Prvi. Tako se je koncert začel s pozdravom Špele Šavc z besedami, ki so

jih pred koncertom izrekli gostje – to je pripravljenost za nastop za nekaj trenutkov zamenjala čustvenost. Po napovedi je v dvorani zavladala nekajminutna tišina, saj smo počakali, da je ura odbila polno uro in se je koncert lahko zaslišal po vsej Sloveniji.

Koncert je nemoteno potekal do nekaj čez 22. ure. Slišati je bilo skladbe iz vseh Kamnikovih zgoščenk ter tudi nekaj iz novega albuma, ki je izšel 29. novembra. Radijski prenos se je zaključil točno ob uri, nastopajoči pa so se ob razdelitvi Kamnikovega domačega jägermeistera ter skupni izvedbi skladbe »Tiha voda vejke grabne dieva« še enkrat združili na odru. Nabito polna hotuljska večnamenska dvorana je glasbeni jubilej pospremila z navdušenjem, koroške pesmi pa so odmevale daleč.

Mojca Kamnik



45 LET



Foto: Nika Hölc Praper

15. FESTIVAL SLOVENSKEGA JAZZA NA RAVNAH



Na 15. Festivalu slovenskega jazz, 7. zapovrstjo, odkar se je iz Ljubljane prestavil na Ravne na Koroškem, je bilo čez 130 nastopajočih, razstavljalcev in mentorjev na 9 različnih prizoriščih in 23 dogodkih, 12 koncertov, 2 dneva delavnic, 3 razstave, 2 projekciji lastnih filmov, izid Jazzopisa ... Vse to je od 17. do 21. septembra 2019 potekalo na Ravnah na Koroškem, prvi dogodek je bil 9. septembra v Ljubljani. Tam smo v Trubarjevi hiši literature odprli razstavo Big Band/Big Fun stalne fotografske spremljevalke jazz na Ravnah, Nike Hölc Praper. Sledila sta predstavitev 5. številke revije Jazzopis in solo koncert Vida Jamnika, v New Yorku živečega vibrafonista. V KOK Ravne smo 17. septembra odprli razstavo IZ-bor fotografa Iztoka Zupana, sledil je solo koncert Gala Furlana.

V KC Ravne je zasedba Stick Control otrokom iz vrtca ter osnovnošolcem glasbo približala skozi dogodka: Jazz ne grize in Od klasi-ke do jazz. V Štauhariji smo s spremljevalnim koncertom predstavili animirani film Guštarija, delo učencev OŠ Koroški jeklarji ter njihovih razredničark Mojce Berložnik in Olge Natlačen, pod mentorstvom Jureta Praperja, Matica Črešnika, Tadeja Bernika in Zavoda Petida. Bogat program je pripravila Šola Jazz Ravne pod mentorstvom Sama Kolarja in Matije Mlakarja. Sledila je premiera filma Zvoki Jazz – Jazz Ravne filmskega studia na Gradu, ki ga vodi režiser dr. Uroš Zavodnik in njegove ekipe dijakov ravske gimnazije z Nikom Gradišnikom, Tiso Praprotnik, Tino Geč, Andražem Kugovnikom in Filipom Dihpolom. Jedro večera sta v KM KC Komplex bila

koncerta Boštjana Simona s ploščo There Be Monsters in tria Zlatka Kaučiča. Zadnji festivalski dan so se na Mestni tržnici predstavili Šola Jazz Ravne, Dinozavri in primorska skupina Dejše'n litro, ki deluje že od leta 1999. V cerkvi sv. Egidija je nastopila vokalna skupina Bird-land s koncertom Little Jazz Mass, v KM KC Komplex pa Sašo Vollmaier s koncertom Vollmaier igra Laibach, koroški Slovenec Mario Vavti z avtorskim prvencem »Ride The Slide« in Goran Bojčevski Kvintet.

15. Festival slovenskega jazz so organizirali: KD Drugi zvoki, Jazzovsko društvo, Zavod Petida, KM KC Komplex, ZKŠTM Ravne na Koroškem, KD Svitanje in KOK Ravne ob podpori Občine Ravne na Koroškem ter Ministrstva za kulturo. Projekt sofinancira tudi EU iz ESRR in RS.

Robi Jamnik



Pianist Sašo Vollmaier
Foto: Nika Hölc Praper

KLAPA TUGARE SKRBI, DA NA KOROŠKEM TUDI DALMATINSKA PESEM ŽIVI

Klapa Tugare je posebnost v koroškem kulturnem okolju. Goji predvsem izvirno dalmatinsko narodno pesem. Člani klape niso mojstri koncertnih nastopov, pač pa ljudski pevci. V Dalmaciji, ob Jadranskem morju na Hrvaškem, jim pravijo »pučki pivači«. Njihov pevski repertoar ne sestavljajo popularni dalmatinski šlagerji, ki jih Korošci dobro poznamo, pač pa originalne ljudske pesmi iz Dalmacije, ki so podobne našim, slovenskim ljudskim pesmim. V prejšnji zasedbi so nastopali že leta 2003, v novi zasedbi delujemo od leta 2015. Srce klape je Dalmatinec, Márin-

ko, ki je pred 50. leti prišel na Koroško iz vasi Tugare pri Splitu. Po njej ima klapa svoje ime. Simbol klape so češnje, po katerih so Tugare tudi najbolj znane v Dalmaciji.

V Klapi Tugare danes prepevamo: Márinko Radilović (1. tenor), Sandi Lauko (1. tenor), Ivan Fuks (2. tenor), Slavko Cifer (2. tenor), Jože Potočnik (bariton), Drago Slemnik (bas) in Drago Rudel (bas). Umetniški vodja Klape Tugare je g. Marko Kavtičnik. Vadimo kar doma pri enem od pevcev, pojemo pa na nastopih, na katere smo povabljeni. V letu 2018 smo npr. v skupno petje

vložili 515 ur na 32. vajah in 7. nastopih. Imeli smo že nekaj nastopov po Sloveniji, Avstriji in v Dalmaciji v Omišu in okolici. Tako na vajah kot nastopih uživamo v petju – to nas napolnjuje in tudi povezuje. Kljub temu da so nam najljubše dalmatinske narodne, na nastopih ne moremo odreči prošnjam poslušalcev, da po uradnem delu nastopa zapojemo še kako od popularnih pesmi in s tem potešimo njihova pričakovanja.

Drago Rudel



Klapa Tugare na enem od priložnostnih nastopov (odsoten Slavko Cifer)

MODRI METULJ

Pravijo, da se duše rajnkih, ki so našle svoj mir, pogosto vrnejo obiskat svoje drage. Priletijo kot metulji in jim tako sporočijo, da je z njimi vse v redu.

Kmalu po mamini smrti sva se s sestro odpravili na izlet. Na mami ljubi Grossglockner, Veliki Klek po naše. Malo pred končnim ciljem sva se ustavili ob slapu. Stena s padajočo planinsko vodo je dobesedno ovita v nežno osvežujočo prho. Tisočero kapljic se v igri s sončno svetlobo spreminja v mavrične barve.

Občudovali sva čudovit razgled. Cvetoči travniki so ustvarjali dišečo simfonijo prijetnih vonjav. Tu in tam so žuboreči potočki rezali planjavo. Pred svojimi rovi so se sončili svizci. V zraku so poplesavali modri metulji. Krhki in nežni, občutljivi in mehkokrili, so se lovili. Začutila sem svobodo in v mislih zaplesala z njimi. Tja gor, v nebo.

Eden od metuljev se je ločil od svoje skupine. Poplesaval je okrog mene. Poljubil me je na lice in se dolgo zadržal. Od mene je zaplesal in se ustavil na sestrinem licu. Svoj ljubkovalni obred je nekajkrat ponovil. Od mene k sestri in nazaj. »To je mama,« sem komaj slišno šepnila sestri. Neopisljiva čarobnost se je zrcalila iz posnetkov, ki sva jih naredili ob pravem trenutku. Še močno pod vtisom dogodka sva nadaljevali pot.

Vendar, ob sedanju v avtomobil je bil metulj spet z nami. Usedel se je na sestrino ramo in se med vožnjo ni premaknil. Na cilju, zgoraj pred garažno hišo, sva odprli okno avtomobila in mu nežno prigovarjali: »Vrni se v svobodo!« Nekako obotavljajoče je metulj odletel.

Doma sva želeli čarovnijo pokazati še drugim. Toda – posnetkov z metuljem ni bilo več. Kar izginili so. Skrivnostno in nerazložljivo so izginili. Vsi drugi posnetki so bili na aparatu, le modri metulj je izginil.

Mama si je ob zadnjem obisku teh krajev pobožno zaželela: »Tu bi pa za vedno ostala!«

Ivana Prislan

Z Ajo sva se globoko pogreznili v udobna fotelja prijetne dnevne sobe. Skozi mrežasta vrata, ki so vodila na teraso, sva občudovali visoke smreke, nad katerimi se je sonce počasi spuščalo proti tlorasu in v tistem trenutku skozi veje najvišje smreke poslalo svetleči snop žarkov, ki so do naju vodili angelsko meglico. Spogledali sva se. »No, vidiš,« sem sem nasmehnila, »v pravem času in pravem trenutku, kajne?« Aja je zajela zrak: »Uh, kako je pa to lepo! Kot ... hm ... angelski sij ...« Prikimala sem: »Ja, čudovito je.« Nekaj trenutkov sva molče uživali ob pogledu na sončne žarke in si dovolili magičen trenutek tudi občutiti. »Mi boš zdaj povedala zgodbo o tistem najstniku, ki se je skozi hude preizkušnje naučil, da je življenje čudovito?« je tišino prekinita Aja, ko se je po nekaj trenutkih snop svetlobe razpršil in nagajivo pokukal skozi veje nekoliko nižje od hiše.

»Omenila sem ti, da je takrat, pri svojih res rosnih šestnajstih, izgubil mamó in se je oče vdal alkoholu, kajne?« sem se obrnila proti Aji, ki je že napeto in s široko odprtimi očmi zrla vame. Začutila sem njeno pričakovanje in občutila zadovoljstvo, ker sem vedela, da sva skozi predhodni razgovor uspeli odpraviti njene temne misli.

»No ...,« sem zavzdihnila, moj ton glasu pa se je spremenil in iz njega se je dalo razbrati nepopisnost veličastnosti opisovanja dogajanj ... Takrat sem živela že nekaj let ob morju. Odprla sem vhodna vrata, ker na vratih ni bilo ploščice z mojim imenom in stopila na hodnik. Mirno sem zrla na stopnišče, ko se je z rahlo negotovim korakom proti meni vzpenjal visok, temnolas

najstnik in mi zrl naravnost v oči. Že z vrha stopnic sem začutila njegovo bolečino in, takšna kot sem, sem se morala močno zadržati, da ga nisem že takoj stisnila k sebi. Skozi leta sem se namreč naučila, da ljudje, ki objemov niso navajeni, da ne govorim o najstnikih, lahko zaradi tega začutijo celo odpor. A ko sva se kasneje pogovarjala o tem trenutku, je povedal, da ga zagotovo ne bi zmotilo. Popeljala sem ga na teraso. »Oooo, to pa je pogled!« je občudujoče vzkliknil, ko se je pod nama v vsej svoji širini bohotilo rahlo valujoče morje. Zadovoljno sem prikimala, čeprav sem bila navajena podobnih vzklikov posameznikov ob izjemnem pogledu z moje terase. Tokrat pa sem se še posebej razveselila, saj sem vedela, da je tudi Tiu, kakor je mladeniču ime, pomagalo pri sprostitvi in povečalo občutek domačnosti. Proti pričakovanju je kar sam od sebe začel pripovedovati.

»S takšnim pogledom vsako jutro bi morda tudi jaz lažje verjel v pravičnost tega sveta.« Za hip je pogledal v moje oči. Začutila sem, da me stiska v grlu, ko se je zazrl nazaj proti morju in z rahlo hripavim glasom nadaljeval. »Ko smo pokopali mamó, pol leta nisem vedel, kaj se v resnici dogaja. No, enostavno nisem dojel. Da je ni več. Da mi ne bo več vsak dan težila, kako sem oblečen in če sem jedel. Da ne bo vsak dan tečnarila, da se moram učiti. Ko sem po pol leta neko končno jutro najprej pogledal v kuhinjo, iz katere je po navadi dišalo po jutranji kavi, je vame udaril jedek vonj po smrti. Šele nekaj trenutkov kasneje sem dojel, da gre za vonj po postanih neumitih

kozarcih z ostanki žganja in cigaret. S spuščnimi žaluzijami, skozi katere je bore malo pronicala jutranja svetloba, je bilo komaj zaznati obrise očetove postave, ki se je majajoče zibala na stolu. Prižgal sem luč in oče je pogledal vame z rdečimi očmi. »Ugasni!« je zavpil. Spomnim se, da se mi je zvrtele pred očmi, nato pa sem se zgrudil na tla. Zbudil sem se, ko sem od daleč slišal, kako me nekdo kliče. Bežno se spominjam reševalnega vozila, tudi prvih dni v bolnišnici. Pomilujočih pogledov osebja sem se večino časa izogibal, tudi zanimalo me ni, zakaj sem tam. Dokler me ni nekega dne k sebi poklical zdravnik. Pri njem je sedela gospa z rdečimi lasmi. Kot iz daljave sem poslušal njune besede: »... komaj rešili tvoje življenje ... tako ne gre ... Bo treba v oskrbo ...« Nekaj časa sta potrebovala, da sem se odzval in ju slišal. »Kakšno oskrbo? Saj imam očeta ...!« sem nasprotoval. In potem sta povedala še enkrat. Da oče ne sodeluje, da se je odločil, da ne more skrbeti zame, ker še zase ne more in da me lahko odpeljejo na zdravljenje in v oskrbo v psihiatrično bolnišnico, da vsaj mene rešijo iz tega stanja. Da naj v miru razmislim, a da smatrajo, da je to edina pot in rešitev zame ter da se bomo dogovorili dokončno že čez dva dni. Kasneje zvečer sem sedel na postelji, s katere sem videl nebo. »Luna, pomagaj mi ... Nočem v oskrbo, nočem ne živeti.« Mislim, da se je v meni nekaj premaknilo, da sem začutil, da si ne želim te oskrbe, nisem pa vedel, kaj si želim, še manj, kaj naj naredim. Ko je naslednji dan prišla do mene mamina sestrčna, edina sorodnica, ki sem jo poznal, me

je stresla za ramena in skorajda vpila name: »Tako, zdaj pa dovolj! Se boš odločil živeti – ali ne? Mame ni. Ne bo je. Oče je, kjer je. Ti pa odločaš sam, torej, kaj se boš odločil?« »Kaj lahko naredim?« sem jo gledal. »Veliko. Vse. Če imaš dovolj, potem greva na morje! Tam bova obiskala tudi mojo prijateljico, ki sem ti jo že omenjala, da ti bo pomagala, a si to zavračal!« No ... in zdaj sem tu.« Zopet je pogledal proti meni, v njegovih očeh pa sem skozi meglo solz prepoznala upanje. Blago sem rekla: »Lepo. Nepojmljivo je, kar si doživel, seveda. A lepo je to, da si želiš živeti. In rešitev je samo tvoja odločitev. Kljub izgubi je prav, da veš, da nikoli nisi in ne boš sam.« Stisnila sem ga k sebi z mešanico žalosti in veselja. Ko je čez čas njegovo hlipanje ponehalo, se je glasno nasmel: »Korošci pa nismo kar tako, a ne?« Prikimala sem. »Bom zmogel?« je še rahlo negotovo dodal. »Seveda boš. Saj si že odločil, da boš.« Aja je globoko vzdihnila: »Kar sam se je odločil? Kar tako?« Nasmehnila sem se: »Ja. In zelo resno je vzel to svojo odločitev, se poglobljal vase, šel čez bolečine izgube, nadgradil svojo samopodobo in ...« Vstala sem in z mize vzela ovojnico: »Poglej! Naslednji teden grem na njegovo poroko«. Aja je znova zavzdihnila, vstala in me objela: »Razumem ... Vse ... In prav imaš, življenje je res čudovito, kot rečeš, tudi za to, ker nam je med drugim dano, da sami odločamo: ostanemo v žalosti – ali gremo naprej. Hvala ti. Zdaj res vem! In ... Grem naprej ...« Se nadaljuje ...

Klavdija Uršej

V oktobru je bila v KOK Ravne predstavitev Metode fraktalne risbe. Predstavila jo je dr. Deja Muck, redna profesorica na Naravoslovnotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, avtorica knjige *Pot ljubezni – pot k sebi*.

Metoda fraktalne risbe je nova oblika terapije oz. (samo)pomoči z umetnostjo. Terapevtsko metodo je leta 1991 postavila Rusinja Tanzilija Polujahtova. V primerjavi s klasičnimi psihološkimi testi je Metoda fraktalne risbe zelo preprosta in informacijsko bogata. Osnovana je na spontani linijski risbi, ki se izdelava zaprtimi očmi, in barvanju. Izključuje možnost zavestnih odgovorov, zato z njo pridobimo objektivno sliko človekovega notranjega stanja in informacije, ki omogočajo korekcijo.

Skozi leta se je zbralo veliko znanstvenih in drugih podatkov o praktič-

ni uporabi Metode fraktalne risbe. Analiza je pokazala, da etnične, nacionalne ali teritorialne razlike ne vplivajo na rezultate, saj metoda uporablja elemente univerzalnega vizualnega jezika (črto in barvo), kar omogoča doseganje enako dobrih rezultatov v vseh kulturah. Privlačna je predvsem zaradi svoje enostavnosti in dostopnosti ter izredne učinkovitosti.

Uporaba metode ni pogojena z izobrazbo, nadarjenostjo ali starostjo, deluje pri otrocih in odraslih. Avtorica metode je skozi dolgoletno raziskovalno delo ugotovila, da metoda zelo ugodno deluje na izboljšanje zdravja, pomaga pri zdravstvenem okrevanju, povečuje vitalnost, zmanjšuje notranje konflikte v človeku, stabilizira čustveno stanje, povečuje psihofizično aktivnost, odpravlja anksioznost in depresijo, zmanjšuje stres ter razvija ustvarjalni in

intelektualni potencial. Poleg naštetega vpliva tudi na povečanje samozavesti in samospoštovanja ter razvoj socializacije in komunikacije. Prav tako pomaga obnoviti oz. vzpostaviti harmonijo in ravnovesje na vseh področjih življenja. Aktivira latentne potencialne, spreminja nevronske mreže v možganih in nas odpre povsem drugačnim izkušnjam, priložnostim in čustvom, kot smo jih bili vajeni doživljati.

Pri otrocih je opisana metoda odlično orodje za celosten razvoj otroka ter njegove kognitivne, čustvene in socialne inteligence; risanje raznovrstnih oblik in barvanje vplivata na razvoj možganov in vzpostavitev čustvene stabilnosti. Otroci od 4. leta naprej lahko s pomočjo staršev ali sami izdelajo fraktalne risbe, pri čemer se naloge prilagodijo starosti in risarskim sposobnostim otroka.

Lara Hartman

Vabljeni v svet linij in barv, kjer lahko premaknemo meje mogočega!



Danes razmišljam o ljudeh, o zgodbah, ki nas samouresničujejo, o talentih, ki nas določajo, o strahovih, ki si jih ustvarjamo, o ljubezni, ki jo iščemo. Razmišljam o življenju, o trenutku v njem, o občutkih v njem, o radosti, hrepenenju, moči, milini, spoštovanju, sočutju.

Vedno sem sledila dobremu, ščitila ranljive skupine ljudi, nikoli me ni zanimalo sovraštvo, nikoli nisem razumela besa nekaterih, ki vpijejo, da nekaj ni prav, da ni naravno, da je preveč ... nikoli nisem razumela te izbire v človeku. Iščem ljudi, ki so odsev mene same, tiste, ki v krču kričijo in kažejo na rane naše družbe, tiste, ki ne stojijo in čakajo, tiste, ki pomagajo, ki se iz dneva v dan oglašajo v imenu Vid, Jožic, Milic, Krisov, Maš ... tiste, ki jim lahko brez teže v besedi povem, da imam rada ljudi, tudi če so drugačni. Velikokrat začutim v sebi nemoč, ko berem, poslušam, srečujem ljudi v stiskah. Rada bi pomagala, tekala bi od enega do drugega, nosila hrano, oblačila, plačala položnico. Za trenutek me celo prepelavi nelagodna misel, jaz pa imam, kar potrebujem. Počutim se ujeta v zanko nemoči, ranjena in ponižana. Zaradi bolečine drugih. Takrat vzamem čopič. Takrat vzamem platno in barve. Odločim se za modro. Z njo nagovarjam nebo in zemljo, zlezem v kroge neskončnosti, se srečam z rajskimi pticami in iščem simbole ljubezni. Tukaj med nebom in zemljo – celim svoje misli. Tukaj sem jaz. In, ko jaz sem, mi zleze pod prste rdeča. Žareča. Ognjena. Ustvarjam žensko. S strastjo, plast za plastjo odkrivam in iščem v praspominu njen zapis. Izbiram simbole svete geometrije, dodajam popolnost narave. Slikam oči, temne in globoke, skrivnostne in blage, močne in uporne. V njih se zrcalijo ljubezni in hrepenenja vseh nas. Ženske na slikah so na videz punčke, tiste punčke, ki

Ko smo v milini, se odločamo za dobro. Za žar. Mar ni nekaj najlepšega žareti in goreti za neki cilj, ki nas osmisli, osrči in ostrasti?

Dr. Lucija Mulej Mlakar



Foto: Nives Kačič

živijo v majhnih skrinjicah za našimi srci. Mile. Popolne. Močne. Pogumne. Lepe. Zato »Milinke«. Na svoj način sporočam ljudem – tistim, ki se prebijajo skozi demone svojih prepričanj; tistim, ki sijejo svoje resnice; tistim, ki ljubijo, in tistim, ki sovražijo –, da je milina naša moč.

To razmišljanje pišem na mednarodni dan prijaznosti. Ves mesec smo barvali kamenčke s sporočili upanja, ljubezni, miru. Ob nas so se ustavljali ljudje, spraševali, se smejali, bili naklonjeni, nam želeli plačati kamenček, ki so ga dobili. Vedno znova smo jim govorili, da se tega ne da plačati – to je poklon drug drugemu. Kajti, ko pokloniš, dobiš. Dobiš tisti radosten občutek, ko ti kri malo hitreje steče po žilah, ko imaš občutek, da bi objel ves svet, ko se ujameš meter nad zemljo, preprosto, ko si srečen.

Mirjam Senica





SONJIN FOTOGRAFSKI KOTIČEK

Sem fotografinja in osebna mentorica. Dosegljiva sem na e-mailu: sonjin.fotokoticek@gmail.com. Profesorica informatike, po duši umetnica. Dobro desetletje vodim fotokrožek na Gimnaziji Ravne na Koroškem. Sem avtorica številnih člankov o fotografiji in osebni rasti v reviji Digitalna kamera. Organizatorica FOTOSprehodov in fotografskih izobraževanj, motivatorica in avtorica mnogih zapisov in fotografij na FB-strani Sonjin fotografski kotiček ter vodja FB-skupine Sonjin fotografski kotiček. Članica DF Svit in izvršilnega odbora FZS. Prav tako sem mama, ljubiteljica narave, gurmanka in nepopoljšljivo zaljubljena v življenje.

NAROB JE LAHKO TUDI PRAV

Njen krog je bil vedno »narobe krog«. Smer hoje si je jemala drugače kot večina, zakaj, ne ve razložiti niti sama, a znala bi zagotovo povedati, da se počuti bolje, da ne hodi v isto smer kot drugi. Ko srečuje ljudi, jim lahko pogleda v oči, medtem, ko jih pozdravlja, še drevesa so drugačna, videti so mogočnejša, medtem ko vsaka zase stegujejo veje pod nebo. Tako drugače je, ko hodi v »svojo« smer, še njene misli so drugačne, vsakič znova se porajajo, prihajajo in izginjajo tja v daljavo, na bližnje vrhove. Skozi gole veje opazuje pisane kvadratke, stavbe in okna, kot bi jih naložil drugo na drugo v nekem neurejenem redu, po tistem pomisli, da so za tistimi kvadrati ljudje, ki morda požirajo rdeče rjav dim, vsake toliko se ta splazi skozi tanke špranje stavb in se razprši nad dolino, preden se dokončno ne razblini pod nebo. Ob nemem

koraku pozabi na hrup, ki prihaja od tam, njene misli so polne, zave se, da raste le tisto, čemur se posveča. Če bi se posvečala hrupu, bi ta postal neznosen. Tako pa se je navadila, da ob drobnosti stezici, med velikimi drevesi posluša korak in svoje misli.

Ko je tam med odmorom, skuša odmisлити, da nima s seboj fotoaparata. Želi ostati v trenutku in ga zadržati. Opazuje blede sence dreves na stezici, zimsko sonce je bolj sramežljivo, namesto kratkih in trdih senc, komaj vidno riše podobe na tleh. Opazuje tudi svojo senco, tako dolga je, pa čeprav je šele poldne. Zagleda košček sonca v daljavi in mu pomežikne. Sonce pokima nazaj in njegov nasmeh se razlije čez ves park. Še sama se nasmehne, nato pa nasmeh deli še z mimoidočimi. Srečna je.

Za trenutek je pozabila na mraz. Onkraj parka se je zazrla v dolga vitka dreve-

sa. Spomnila so jo na drobne balerine, ki poplesavajo na beli podlagi in vijejo svoje roke visoko pod nebo. Do gležnjev je zakorakala v sneg in se sprehodila po njem. S koraki, ki jih je puščala v snegu, je narisala srček, še vedno je bilo v njej nekaj igrivega, čeprav je preteklo že veliko let od njene mladosti. Skozi veje dreves je uzrla blede stavbe bližnjega naselja. Kako drugačen pogled je kot poleti, ko so krošnje dreves polne zelenih listov! Takrat skozi ni moč videti ničesar, sedaj pa je pred njo stala popolnoma nova podoba. Medtem ko se je spogledovala z novo nastalo podobo, se je spomnila, da se mora vrniti v razred. Mimogrede je vrgla svoj pogled še na »njene bukve«, kadarkoli se je sprehodila mimo njih, je opazovala njihova

Kot že tolikokrat do zdaj, se je sprehodila po parku. Kljub mrazu, ki se ji je z vsakim korakom zažiral globlje v kosti, je vztrajala v počasni in umirjeni hoji. Poslušala je korak, kako je stokal pod debelim podplatom zimskih škornjev, v na pol pomrznjenem snegu je opazovala blede stopinje in jim dodajala svoje, medtem ko je drsela mimo pokončnih debel dreves, ki so stala tam že desetletja. Vsakič znova si je vzela trenutek zase, v odmoru med poukom, včasih je naredila le pol kroga, a večinoma je prehodila vsaj en krog.

sivo modra debela – tako mogočna in samozavestna so se ji zdela. Zazrla se je še v zamrznjen listek, ki se je pokrnil z ledenimi iglicami, kot ježek je bil sredi zime. Ni bil sam, bilo jih je še nekaj, ki so se pokrili z ledom in tiho ždeli na beli podlagi, da nanje posveti sončni žarek.

Njen krog se je za ta dan zaključil. Bil je več kot le »narobe krog«. Bil je krog, ki ga je naredila skozi fotografske oči in skozi oči njene duše. Namreč, ko je gledala z dušo, je videla več. Ne glede na to, ali je to zabeležila s fotoaparatom ali ne. Zagotovo se bo tja vrnila čez kak dan ali dva in naredila fotografijo. »Narobe fotografijo«, a hkrati tako pristno in njeno. Življenje je lepo, če lahko hodiš svojo pot. To želim tudi tebi, iz srca.

ORATORIJ V ŽUPNIJI RAVNE

Župnija vsako leto prireja počitniški program za otroke, t. i. oratorij. Oratorijski program je vzgojno prostočasna dejavnost, ki v harmonično celoto združuje zabavo, sproščujoče, ustvarjalne in poučne dejavnosti, druženje in duhovnost. Navdihuje se v ideji preventivnega vzgojnega sistema iz srede 19. stoletja, začetnik je italijanski duhovnik sv. Janez Bosko. Na slovenskih tleh se je zaradi prekinitve ob 2. svetovni vojni ponovno nadaljeval leta 1988. Na Ravnah smo počitniški program z zametki oratorija začeli leta 1993.

Počitniški program je v župniji Ravne na Koroškem potekal od 1. 7. do 5. 7. 2019, vsak dan od 9.30–15.00. Pridružili so se lahko otroci iz župnij Strojna in Kotlje. Udeležilo se ga

je 35 osnovnošolskih otrok. V programu je sodelovalo 12 mladih prostovoljcev – animatorjev, starih 14–18 let. Program se je izvajal pod vodstvom župnika Edija Vajde, ge. Mete Rožen in katehistinje Marije Prikeržnik.

Na oratoriju je bila vsak dan izvedena oratorijska igra o Petru Klepcu, ki so jo pripravili mladi. Vodilno geslo je bilo: IMAŠ MOČ. Odvijale so se različne delavnice, na katerih so se otroci poskusili v različnih spretnostih in razvijali svoje talente. Izdelovali so spominke, ustvarjali risbe, preizkusili pevski talent, obiskali kmetijo in spoznavali živali, izvedli kmečke igre, ki so se navezovala na zgodbo o Petru Klepcu. Vključili smo tudi gibanje v naravi, imeli smo pohod

na kmetijo. Ob koncu smo izvedli še petje na ulici (na Partizanski ulici in pred Tušem) in razveselili mimoi-doče.

Skavti in gasilci so nam predstavili svojo dejavnost. Poskrbeli smo, da so otroci vsak dan dobili malico in kosilo (topel obrok). Zasedovali smo zastavljene cilje: kvalitetno preživljanje prostega časa, druženje v zdravi družbi sovrstnikov in sproščeno učenje s poudarkom na duhovnosti. S skupnimi močmi nam jih je uspelo realizirati. Zahvaljujemo se donatorjem in vsem prostovoljcem; tako mladim kot odraslim krajanom, ki so pomagali, da smo enotedenski počitniški program lepo izpeljali.

Marija Prikeržnik



Foto: Danica Hudrap

ZLATA JUBILEJA SNEŽNE VEČKO IN ANTONA ŠTEKLA

Ravenska župnija se je v letu 2019 veselila 50 let posvečenega življenja dveh rojakov: uršulinke s. Snežne Večko in duhovnika Antona Štekl. S. Snežna je svoj jubilej obhajala že spomladi pri Sv. Duhu v Škofji Loki, A. Štekl 4. junija v dunajski katedrali sv. Štefana, na dan lepe nedelje farnega zavetnika sv. Egidija, 1. septembra pa še na Ravnah. Ob tej priložnosti so župljani obema slavljenca izrazili hvaležnost za njuno pastirsko službo in dobre želje za prihodnost. Slovesno bogoslužje je ob somaševanju domačih župnikov Edija Vajde in Slavka Beka ter stalnega diakona Janeza Kurnika vodil direktor Zavoda A. M. Slomška v Mariboru dr. Ivan Štuhec, pel je domači cerkveni zbor pod vodstvom Tatiane Drabysheuskaja.

IZ AVTOBIOGRAFIJE ANTONA ŠTEKLA

Moj oče je Karl, mama Terezija, roj. Glavar. Ta zlata starša sta darovala življenje petim otrokom. Rojen sem bil leta 1943 očetu Karlu in mami Tereziji, kot drugi od petih otrok, v Gutensteinu, in se je naš priimek glasil Stöckl. Tu sem hodil v osnovno šolo in v nižjo gimnazijo. Vsa družina je bila tesno povezana z domačo cerkvijo. Dolga leta sem bil ministrant in že takrat sem začutil v sebi poseben klic, da bi postal duhovnik. Odšel sem v malo semenišče v Vipavo, kjer sem leta 1963 maturiral. Ko sem 1965. odslužil vojaščino, sem odšel v Ljubljano v bogoslovno semenišče in na teološko fakulteto. 29. junija 1969 sem bil v mariborski stolnici posvečen v duhovnika. Novo mašo sem 6. julija istega leta zapel v domači cerkvi sv. Egidija. Moja duhovniška služba je bila zelo razgibana. Najprej sem bil 8 let kaplan v mariborski stolnici, potem 5 let dušni pastir za Slovence v Zahodnem Berlinu. Nato sem bil pol leta v Limbušu pri Mariboru in 5 let (nad)župnik v nadžupniji Šmartno pri Slovenj Gradcu.

Leta 1988 sem šel med slovenske zdomce na Dunaj, kjer sem ostal 22 let, nakar sem se vrnil v Maribor in postal duhovni pomočnik v župniji Maribor-Tezno. Zdaj živim že 9 let v Zavodu A. M. Slomška. Kot upokojeni duhovnik pomagam v različnih župnijah.

IZ BIOGRAFIJE TEREZIJE VEČKO – S. SNEŽNE

Rodila se je leta 1947 na Preškem Vrhu. Po ravenski gimnaziji je študirala teologijo na Teološki fakulteti v Zagrebu in Ljubljani. Diplomirala je 1976, magistrirala 1979 v Ljubljani. Med doktorskim študijem se je izpopolnjevala na Papeškem bibličnem inštitutu v Rimu in Ameriškem inštitutu za študij Svete dežele v Jeruzalemu. Doktorirala je 1986 na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani pod mentorstvom akad. prof. dr. Jožeta Krašovca *Božja in človeška zvestoba v hebrejski Bibliji*. Istega leta je začela sodelovati v pripravi Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma Stare in Nove zaveze iz izvirnih jezikov (izšel 1996). Iz hebrejščine je prevedla Prvo in Drugo Samuelovo knjigo, Ruto in Estero ter priredila uvode in opombe k tem knjigam. 1991 je postala predavateljica na Teološki fakulteti, 1997 docentka, ponovno 2002 in 2007. Bila je predstojnica Inštituta za Sveto pismo, judovstvo in zgodnje krščanstvo. Kot gostujoča profesorica je predavala v mnogih deželah. Zdaj je v pokoju in živi s sestrami uršulinkami v Hiši kruha v Sv. Duhu pri Škofji Loki.

Helena Merkač



Foto: Ocepek



ŠD PARTIZAN RAVNE NA KOROŠKEM PRAZNUJE 100. OBLETNICO OBSTOJA

22. novembra 1919 je bilo v Guštanju ustanovljeno telovadno društvo SOKOL, ki se je poleg telesne vadbe ukvarjalo še s kulturno-posvetno in narodno vzgojo. Med prvimi člani je bil tudi velik domoljub Lovro Kuhar – Prežihov Voranc. Telovadnico Sokolski dom so si s prostovoljnim delom zgradili sami in jo 22. novembra 1931 s slavnostno akademijo predali namenu.

V stoletju našega obstoja so se spreminjali zakoni, športna dejavnost in tudi ime društva. Od leta 1997 ponosno ohranjamo ime ŠD Partizan. V društvu, ki združuje okoli 200 članov, ostajamo zvesti osnovnemu načelu šport za vse – izvajamo programe vadbe za vse starostne skupine. Najmlajši z vstopom v telovadnico skozi igro s starši razvijajo osnovne gibalne sposobnosti in se usmerjajo v šport; malo večji se s športnimi veščinami spopadajo samostojno. Šolski

otroci se učijo prvin športne gimnastike in akrobatike, vzdržljivosti ter pomena redne vadbe za zdrav način življenja. Odraslim vadba v društvu omogoča krepitev telesa, gibljivosti, preprečevanje degenerativnih bolezni okostja in mišičja ter ohranjanje dobre duševne kondicije. ŠD Partizan tedensko izvaja rekreacijo za odrasle, rekreacijo za starejše (nad 65 let), vadbo za predšolske otroke 3–4 let s starši, vadbo za predšolske otroke 4–5 let brez staršev ter gimnastiko za vse od 5. leta naprej. V skrbi za zdravje odraslih izvajamo tudi vodeno nordijsko hojo.

Ob požrtvovalnih trenerjih in vaditeljih se mladi člani tekmovalne vrste udeležujejo državnih tekmovanj v skokih z male prožne ponjave in akrobatiki. Na državnih ravni dosegajo vidne rezultate, posamezno in tudi ekipno. V ŠD Partizan skrbimo za redno strokovno izobraževanje kadrov.

Veliko sredstev namenjamo nakupu športnih rekvizitov, saj je tako članom omogočena kvalitetna izvedba športnih programov. Za negovanje tradicije pri izvajanju športa in rekreacije za vse generacije, za razvoj športa v občini, spodbujanje zdravega načina življenja ter za predstavljanje občine v širšem prostoru smo ob 100. obletnici delovanja prejeli veliko Klančnikovo plaketo.

Ob praznovanju jubileja je ŠD Partizan pod pokroviteljstvom Občine Ravne na Koroškem organiziralo slavnostno akademijo v športni hali OŠ Prežihovega Voranca na Ravnah in izdalo almanah.

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem, ki nam pomagajo, da lahko društvo uspešno deluje. Vsem članom iskreno čestitam ob 100. obletnici delovanja in želim še veliko športnih uspehov.

Breda IGERC GROŠELJ, predsednica društva ŠD Partizan

GIMNASTIČARKE ŠD PARTIZAN RAVNE SPET MED NAJBOLJŠIMI



Tudi v novem športnem šolskem obdobju se lahko gimnastičarke ŠD Partizan Ravne pohvalijo z odličnimi rezultati. Na Memorialu Cirila Hočevarja v MB v športni akrobatiki so dosegle naslednje rezultate: CICIBANKE: Živa Kogelnik 4., Nia Tia Koren 9., Iza Sentič 17., Ula Skarlovnik 19. mesto. Ekipno so bile 3. MLAJŠE DEKLICE: Lia Štruc 1. mesto, Evita Lever 2., Kaja Kupljen 5., Lana Verčkovnik 15. in Gaja Verčkovnik 19. mesto. Ekipno so osvojile 2. mesto. STAREJŠE DEKLICE: Neža Štern 2. mesto, Nadja Doler 15., Julija Fajmut 17., Žana Fink 18. in Mojca Santner 19. mesto. Ekipno 4. MLADINKE: Asja Kotnik 2. mesto. Na OP Srbije v Beogradu v skokih z male prožne ponjave so tiste, ki so se ga udeležile, dosegle naslednje rezultate: CICIBANKE: Evita Lever 1. mesto, Lia Štruc 2. mesto, MLAJŠE DEKLICE: Neža Štern 5. mesto, Mojca Santner 24. mesto ter v kategoriji MLADINKE: Asja Kotnik 4. mesto.

Čeprav porazi zelo bolijo, je važno le to, da če padeš, se moraš pobrati in iti naprej. Saj vsak, ki vztraja in se ne preda, si na koncu zasluži zmago. Zato z dvignjeno glavo naprej novim zmagam naproti.

Jasmina Boromisa

ŠD STOJA

V novembru je v Beogradu potekalo odprto prvenstvo v skokih z male prožne ponjave. Dekleta ŠD Stoja so v kategoriji cicibank osvojila ekipno 3. mesto. Ekipo so sestavljale: Eva Šteharinik, Urša Burja, Mojca Očepek, Hana Ognjanovič, Mojca Valentar in Ema Kovač. Prav tako so v kategoriji mlajših deklic dekleta zasedle 3. mesto. V ekipi so tekmoval: Hana Mlakar, Vita Čeh, Lana Larisa Ilič, Neja Koprivnikar. Poleg tekmovanj smo bili aktivni tudi na raznih prireditvah, pohodih, nastopih ... Eden izmed omenjenih je bil tudi nastop na sprejemu koroških odbojkarjev, ki se je odvijal v središču mesta Raven. Veseli smo, da se otroci z veseljem udeležujejo treningov in pri tem uživajo. Zahvala gre tudi staršem.

Maja Štriker



JUDO KLUB RAVNE NA KOROŠKEM ŠIRI PONUDBO PROGRAMOV

Judo klub Ravne na Koroškem letos obeležuje **15 let** delovanja s širjenjem svojih programov. Od jeseni programa judo vrtec in judo za začetnike izvajamo tudi v Kotljah. Najmlajši osvajajo veščine pravilnega padanja, ohranjanja ravnotežja, koordinacije v prostoru in postopoma tudi tehnike juda. Posebno pozornost namenjamo razvoju vrednot, kot so odgovornost do sebe in družbe, vljudnost, iskrenost, pogum, skromnost, samokontrola, spoštovanje, prijateljstvo.

Enajstič zapored smo organizirali mednarodni turnir **Guštanj Open** in privabili 21 domačih in tujih klubov. Ob tekmovalnem judu razvijamo tudi **judo kate**. Člana Luka Plaznik in Žan Gostenčnik sta v katame-no-kati postala večkratna državna prvaka. Dobro delo smo potrdili z organizacijo seminarja in tekmovanja **Kata 5 držav**. Septembra se je na Ravnah pomerilo 33 parov iz Slovenije, Švice, Nemčije, Avstrije in Hrvaške. Ekipno je Slovenija zasedla odlično 2. mesto, med tekmovalci je bilo kar 7 Korošcev.

V sodelovanju s partnerjema Gimnazijo Ravne in Nov'na razvoj, d.o.o., smo začeli izvajati projekt **Fit za življenje**. Podprt je iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja v okviru LAS Mežiške doline. Novembra smo začeli s tečajem samoobrambe za ženske, nadaljujemo z delavnicama dr. Mateja Tušaka za psihološko pripravo mladih športnikov na tekmovanja in s predavanjem za širšo javnost. V januarju 2020 vas vabimo na gledališko predstavo *Dvojna napaka*. Avtorja judoist Peter Bevc in nekdanji



Guštanj Open 2019 Foto: Janez Žalig

profesionalni košarkar Miha Čmer bosta na poljuden in komičen način obravnavala vedno aktualne teme: kdaj otroka vključiti v šport in kakšna je vloga staršev na športni poti otroka.

S koroškimi judo klubi smo zastavili skupno strategijo razvoja in pridobili podporo Ministrstva za javno upravo v okviru razpisa za **profesionalizacijo nevladnih organizacij 2019**. S subvencijo zaposlitev po ene osebe v Judo klubu Slovenj Gradec, Judo zvezi Koroške in v Judo klubu Ravne krepimo lastno organiziranost in kakovost dela ter razvijamo nove programe, da bi veščine juda lahko osvojilo čim več ljudi v regiji.

Mag. Uroš Kresnik

Ni pomembno, da si boljši kot nekdo drug, pomembno je, da si boljši, kot si bil včeraj.
(Jigoro Kano – začetnik juda)



KOLESARSKI KLUB RAVNE NA KOROŠKEM V LETU 2019

Kolesarski klub Ravne na Koroškem je v letu 2019 delal po novo zastavljenem programu dela z mladimi. Klubu se je pridružilo lepo število novih kolesarskih navdušencev, bolj izkušeni so sodelovali tudi na tekmovanjih.

Največ uspeha je dosegel Teo Pečnik v kategoriji U19, saj je postal državni podprvak in sezono končal na 2. mestu v pokalni razvrstitvi. Omembe vredno je 8. mesto na mladinskem svetovnem pokalu, 26. mesto na evropskem prvenstvu in številne stopničke na mednarodnih dirkah. Aleš Čibej je dirkal v kategoriji amaterji, dosegel drugo mesto v pokalu in naslov državnega prvaka. V svoji drugi sezoni v kategoriji U17 je Nejc Štern zasedel 6. mesto in močno popravil lansko uvrstitev. Novinec Blaž Polovšak je skozi leto stopnjeval rezultate in na koncu končal na 20. mestu. Lana Epšek je izboljšala svojo formo v kategoriji U15 in na koncu zasedla 6. mesto v pokalu z najboljšo uvrsti-

tvijo na tekmi na Kopah, kjer je bila druga. Lucija Mlinar je krstno sezono med starejšimi deklicami zaključila na 7. mestu z eno uvrstitvijo na zmagovalni oder. Z nekaj manj štarti so sezono v kategoriji dečkov U15 končali Tine Štriker na 18. mestu, Vid Potočnik na 23. mestu, Jan Polovšak na 24. mestu in Nace Košeljnik na 45. mestu. V kategoriji U13 smo v tej sezoni imeli samo enega tekmovalca, Tian Pečnik je zasedel 8. mesto v pokalu ter osvojil 4. mesto na državnem prvenstvu. Med najmlajšimi sta vztrajno tekmovala Kai Dvornik Sirovina in Klemen Mlinar, na domačem državnem prvenstvu na Ravnah pa se je prvič preizkusil Tine Kamnik. Na tekmovanjih SloXcup je skupno tekmovalo 14 članov KK Ravne.

Tudi rekreativna ekipa je bila v letošnjem letu aktivna na svojem področju. Organizirali smo skupne ture, se udeležili kar nekaj rekreativnih prireditev ter pomagali pri urejanju in organizaciji prireditev. Sezono smo odprli s tradicional-

no skupno turo po dolini Labotnice, med letom smo se podali okoli Pece, šli eno krožno do Logarske doline, izvedli zaključno turo s piknikom, poleg tega pa naredili še nekaj krajših »skok tur«, večji del po sosednji Avstriji. Od opaznejših rekreativnih prireditev smo se udeležili odprtja kolesarske sezone v Portorožu – Grand Fondo, Maratona Franja (tu je naš član Danilo Golob v svoji starostni kategoriji na 157-kilometrski trasi dosegel odlično 2. mesto), pa Skoka na Strojno, Krejanovega memoriala itd.

Kolesarski klub Ravne na Koroškem je v letu 2019 organiziral državno prvenstvo v olimpijskem krosu, tekmo v disciplini enduro, ki je štela za pokal Enduro4fun ter letos že 19. Ravensko kolesarjenje. Za pomoč pri organizaciji se vsem zahvaljujemo. Želimo si, da se nam v prihodnje pridruži še veliko kolesarjenja željnih ljudi. V naši družbi boste zagotovo uživali!

Matej Kodrin

GREGOR VEZONIK OSTAJA ZVEST BALVANSKEMU PLEZANJU

Ravenčan **GREGOR VEZONIK** (AK Ravne na Koroškem), športni plezalec, član slovenske reprezentance v športnem plezanju in od nedavnega tudi diplomant Fakultete za šport Univerze v Ljubljani, smer Kineziologija, je letošnjo tekmovalno sezono svetovnega pokala v balvanskem plezanju zaključil na 11. mestu. Morda bi kdo rekel, da manj uspešno kot lani, ko je kar trikrat stal na stopničkih svetovnega pokala v balvanih in si na zadnji tekmi pripeljal prvo zmago. Na koncu je v skupnem seštevku osvojil 5. mesto. Tudi na svetovnem prvenstvu v balvanih je naravnost blestel in

osvojil bronasto kolajno. Letos mu stopničke niso bile namenjene, je pa ostal pri vrhu. Uspešnejši je bil na master tekmah, kamor povabijo le najboljše na svetu.

Gregor že nekaj časa živi v Ljubljani in trenira na Verdu pri Vrhniku, kjer imajo idealne pogoje za trening tekmovalcev najvišjega ranga.

Ob zaključku mladinske reprezentance ob koncu leta 2014 se je odločil, da se bo posvetil le balvanskemu plezanju, kjer je bil uspešnejši.

Drugo leto bodo plezalci premierno nastopali na OI v Tokiu, vendar le v kombinaciji (balvani, težavnost in hitrost).

Gregor nikoli ni treniral hitrosti, zato se je odločil, da se bo bolj posvetil balvanskemu plezanju in se ne bo potegoval za vstopnico na olimpijske igre. V olimpijskem letu 2020 se bo osredotočil na tekme svetovnega pokala v balvanskem plezanju, ki bodo potekale od aprila do konca junija. V Parizu leta 2024 bodo delili dva kompleta medalj: enega za hitrostne plezalce in enega za kombinacijo balvanov in težavnosti. Tako ima Gregor v naslednjih letih dovolj časa, da trenira še težavnost in ujame vlak za olimpijado.

V plezanju je že vse življenje (družinski šport), zato bo tudi svoje nadaljnje življenje in delo usmeril v plezanje. Že sedaj prenaša svoje bogate tekmovalne izkušnje na mlajše tekmovalce doma in po svetu. Sodeluje s podjetji, ki izdelujejo plezalne opreme. Uspešen je tudi pri postavljanju plezalnih smeri na umetnih stenah v plezalnih centrih in na tekmovanjih.

Letos avgusta je bil na svetovnem prvenstvu v Tokiu izvoljen v mednarodno komisijo tekmovalcev pri IFSC (International federation of sport climbing).

Danica Hudrap



Foto: Vanč Pisar

NAŠ PONOS, SREBRNI ODBOJKAR KLEMEN ČEBULJ

September 2019 je bil prežet z odbojko moške reprezentance Slovenije, ki je nastopala na EP Cev EuroVolley 2019. Tekmovanje je gostila Slovenija v dvorani Stožice v Ljubljani od 12. do 26. 9. 2019. To je bil čas, ko smo lahko preko televizije in v živo spremljali borbeno igro naših odbojkarjev. Pozornost ljubiteljev odbojke na Koroškem je bila še posebej velika, saj v reprezentanci nastopata Ravenčana Klemen Čebulj in Tine Urnaut. Gledanost je bila iz tekme v tekmo večja. Dvorana v Stožicah se je polnila z ljubitelji odbojke iz cele Slovenije. Pa ne samo tam. Tudi televizijske prenose tekem je spremljalo vse več ljudi. Menda je na Koroškem, na Ravnah, na Brdinhah in v Kotljah v tistem času na ulicah vladalo zatišje. Le glasno vzklikanje navdušenja se je slišalo iz marsikaterega stanovanja. Lepo je bilo v Ljubljani slišati koroško besedo, prijazne

in spodbudne besede znancev in prijateljev. Lepo je bilo videti, da smo Korošci prišli spodbujati celotno ekipo, mi še posebej Klemna. Odbojka je združila Slovenijo. Na vsaki naslednji tekmi je bilo več navijačev. Ko je v dvorani zadonela slovenska himna in ko smo 12.000 glava množica ubrano peli himno brez glasbene spremljave, je bilo to čudovito doživetje. Našim fantom smo jasno sporočali, da verjamemo vanje in jim želimo zmagovito igro. Uspeli so. Prišli so v FINALE. Potovali so v Paris. Tam jih je čakalo zlato ali srebro. Borili so se in si prislužili srebro. Veselja zato na sprejemu na Kongresnem trgu v Ljubljani ni bilo kaj manj.

1. oktobra je KS Kotlje pripravila sprejem za Klemna in Tineta pred novo telovadnico. Nadaljevalo se je na Ravnah. Občina Ravne na Koroškem je pod pokroviteljstvom župana dr. Tomaža Rožena pripravila veličasten sprejem pred Mestno hišo.

Zbralo se je veliko ljubiteljev odbojke. Klemna zaradi klubskih obveznosti ni bilo. Naj rečemo v Klemnovem in našem imenu: HVALA za vsak stisk roke, za nasmehe, za prijazne besede pohvale in zahvale, za opisane trenutke, ki ste jih doživljali ob spremljanju prvenstva in jih delili z nami. Ponosni smo na vas.

Ponosni smo na Klemna in na njegovo trdo delo, ki ga vlaga v svoj napredek. S ponosom obleče dres za Slovenijo. S ponosom mi oblečemo njegov dres. Z veliko vnemo navijamo, stiskamo pesti, se veselimo zmagovite igre in kdaj žalostimo. Ampak zmagovitih iger še ni konec. Z jasnimi cilji jih lahko doseže vsak. To bodo odbojkarji ponovno pokazali januarja 2020, ko bodo v Berlinu igrali kvalifikacije za uvrstitev na OI v Tokiu. Bodimo z njimi, stiskajmo pesti in jim pošljimo pozitivno energijo za nove zmage. Mi bomo. Naša družina bo.

Družina Čebulj



ODLIČEN ZAČETEK SEZONE ZA ODBOJKARJE FUŽINARJA

Članska ekipa Fužinarja je v novo sezono stopila z visokimi cilji, saj je želja vodstva kluba povratek v prvoligaško konkurenco. Večletno dobro delo z mladimi se je začelo obrestovati, saj je večina igralcev članske ekipe mlajša od 25 let. Številni od njih so zastopali tudi barve Slovenije na kadetskih in mladinskih prvenstvih, na kar smo v klubu zelo ponosni. Vodstvu kluba je v letošnji sezoni uspelo sestaviti pravo kombinacijo mladosti in izkušenj v ekipi, zato se je prvenstvo v drugoligaški konkurenci začelo zelo dobro. V prvih šestih krogih je ekipa OK Fužinar (Sij Metal Ravne) uspela zmagati kar petkrat, izgubila je le enkrat tesno s 3 : 2 v gosteh. Uspešen začetek jih zato uvršča na najvišja mesta na ligaški tabeli. Ekipa je odlično začela tudi tekmovanje v Pokalu Slovenije, saj je v

prvih krogih dvakrat slavila s 3 : 0, v 1/8 finala jih čaka boj s prvoligašem Panvito Pomgrad. Tudi v tem tekmovanju se ekipa ne namerava predati, zato bodo fužinarjevi fantje naredili vse, da presenetijo in se uvrstijo v naslednji krog.

Tudi ekipe v mlajših kategorijah so sezono začele zelo dobro, vse se namreč borijo za nastope v 1. ligi. Odlično kaže kadetom, saj so v uvodnem krogu dvakrat zmagali, do ene zmage sta prišli tudi ekipi male odbojke in starejših dečkov. Mladinci so se z dvema zmagama že uvrstili v 1/4 finale in bodo poleg kadetov letos ciljali na najvišja mesta na državnem prvenstvu.

Ker je odbojka letos v Sloveniji šport številka 1 zaradi izjemnega uspeha reprezentance, za katero sta igrala tudi nekdanja igralca našega kluba Urnaut in

Čebulj, vabimo vse Korošce, da pripravimo pravo odbojgarsko vzdušje tudi na domačih tekmah fužinarjeve ekipe. Zanj namreč igrajo izključno domači fantje, ki imajo kvaliteto, da se vrnejo nazaj v 1. ligo. Pomembnost občinstva, ki srčno navija za svojo ekipo, smo vsi skupaj enkrat že dokazali in Sloveniji pomagali v veliki finale. Zagotovo pa vas bodo s svojo srčno borbo na parketu prepričali tudi naši fantje. Stopimo skupaj in si pričarajmo še koroško odbojgarsko pravljico! Vabljeni tudi k spremljanju našega Facebook profila Odbojgarski klub Fužinar, kjer za vas ažurno objavljamo vse novice s tekmovanj, objavljamo domače dogodke itd. Mladi, ki vas zanima odbojka, prijazno vabljeni, da se nam pridružite na treningih.

OK Fužinar

ROKOMETNO DRUŠTVO FUŽINAR

Postavi »šest nula« ... nato »pet ena« ... naredi »dvojno križanje« in odigraj »ena levo« ... »kontra« ... »cepelin« ... So vam izrazi poznani? Če vam niso, vam ne preostane kaj drugega, kot da nas obiščete na treningu ROKOMETA.

Rokomet na Ravnah se je začel igrati pred 65. leti. V obdobju do zaključka prejšnjega tisočletja je igranje rokometna na Ravnah potekalo v vseh starostnih skupinah in selekcijah; od mlajših, kadetskih do članskih, v moški in pozneje tudi v ženski konkurenci.

V Rokometnem društvu (RD) Fužinar po krajši prekinitvi od leta 2012 dalje spet treniramo in vzgajamo najmlajše, ki jih zanima hiter in atraktiven šport. Strokovno izobražen kader štirikrat na teden izvaja treninge v športni dvorani OŠ Prežihovega Voranca. Ob začetku šolskega leta predstavimo rokometno igro tudi osnovnošolcem na Ravnah.

Mladi rokometarji na treningih osvajajo osnovne pravine gibanja in obvladova-

nja žoge, nadaljujejo z igro trojčk, prehajanjem iz obrambe v napad, sledi še uigravanje cele ekipe v različnih taktičnih postavitvah. Znanje kažejo v ligaških tekmovanjih, ki jih organizira Rokometna zveza Slovenije.

V sezoni 2019/20 RD Fužinar tekmuje z ekipo mlajših dečkov A. Za popolnitev ekipe in večjo konkurenčnost tudi letos sodelujemo z DRŠ Alena Mihalja iz Slovenj Gradca. Štiri deklice so se priključile našim dečkom in skupaj uspešno zastopajo barve Fužinarja. Ekipa v prvem delu prvenstva igra deset tekem s sovratniki iz Ptuja, Maribora, Murske Sobote, Ormoža in Gorišnice. DAJMO FUŽINAR!!!

Veliko različnih športov, omejena baza otrok v Mežiški dolini in premajhno rokometno igrišče na Ravnah nam onemogočata, da bi v prvenstvu igrali tudi s svojo starejšo ekipo. Zato sodelujemo z RK Slovenj Gradec 2011. Sedem fantov, ki so še vedno člani RD Fužinar, je posojenih v Slovenj Gradec,



kjer v njihovih ekipah kadetov in mladincev kažejo znanje, ki so ga pridobili v preteklih letih na Ravnah.

Zagnanost na treningih in veselje naših rokometarjev ob uspehih na tekmah nam dajejo energijo tudi za v prihodnje. Trudili se bomo, da ta lep šport ohranimo na Ravnah in ga s sodelovanjem z drugimi v naši dolini tudi razširimo. Obiščite nas na treningih v športni dvorani ali na www.rokomet-ravne.si. Zdaj pa rokometno žogo v roke in J'DI DO KONCA !!! Srečno 2020!

Sandi Poberžnik



PRED NAMI 5. OTROŠKI BADMINTON FESTIVAL BADMINTONČEK-BADMINTONČICA 2020



V letu 2019 se je zvrstilo nekaj zelo pomembnih mejnikov v razvoju badmintona na Ravnah na Koroškem. Že v začetku leta smo zelo uspešno organizirali 4. otroški badminton festival Badmintonček-Badmintončica 2019 in hkrati tradicionalni rekreativni turnir RAVNE OPEN 2019. V maju smo prvič na Koroškem organizirali državno prvenstvo U-15, ki je potekalo na Prevaljah. V avgustu smo na Ravnah izvedli skupne priprave s kluboma BK Konex iz Ljubljane in BK Mladost Lendava.

Nekdanja olimpijka Maja Tvrdy strokovni vodja kluba

V septembru je potekal na Ravnah prvi trening z Majo Tvrdy. Veseli smo in zelo ponosni, da smo v letošnji sezoni nadgradili uspešno sodelovanje z nekdanjo najboljšo slovensko igralko badmintona in dvakratno olimpijko. Maja Tvrdy bo v tej sezoni delovala kot strokovni vodja vseh selekcij (U-11, U-13, U-15) in glavna trenerka tekmovalne skupine v našem klubu.

Dobro zastavljeno delo v Badminton klubu Karizma je že obrodilo sadove. Novembra se je zgodil nov mejnik, ko je naša mlada tekmovalka Arijalda Mustafić v Kungoti zmagala na prvem državnem turnirju U-11 v letošnji sezoni in postala najuspešnejša tekmovalka na turnirju. Šola badmintona ima trenutno štiri selekcije – začetniška

skupina, U-11, U-13 in tekmovalna skupina U-15, skupaj vadi čez 50 otrok. Treningi potekajo na OŠ Koroški jeklarji in v novi večnamenski dvorani v Kotljah.

Pred nami 5. otroški badminton festival Badmintonček-Badmintončica 2020

Dogodek se bo odvijal v soboto, 11. januarja 2020, v telovadnici OŠ Prežihovega Voranca na Ravnah na Koroškem. Še vedno so sveži spomini na zadnji festival, ki so se ga udeležili otroci iz štirih držav – Avstrije, Hrvaške, Srbije in Slovenije. Otroški badminton festival in šola badmintona od začetka podpira generalni pokrovitelj Orodjarstvo Polovšek. Dodatno podpora pri promociji predstavlja spletna stran www.karizmasport.si.

Bojan Breznik



ORANŽNI START NAJCENEJŠI ČETVERČEK V SLOVENIJI*

INTERNET, TELEVIZIJA, MOBILNA IN STACIONARNA TELEFONIJA

PRVO LETO OB VEZAVI

29⁹⁹€
NA MESEC¹

Redna cena 36,99€

OBIŠČITE NAS Trg svobode 19,
Ravne na Koroškem (Pošta Slovenije)
POKLIČITE NAS 064 158 888

* "Najcenejši četverček v Sloveniji" - raziskava trga paketne ponudbe za storitve televizije, interneta, stacionarne telefonije in mobilne telefonije v Sloveniji na dan 26. 9. 2019.



Patronažno varstvo ZD Ravne v letošnjem letu obeležuje 60 let polivalentne obravnave in oskrbe ljudi na domu. Ob tej priložnosti je ZD Ravne s sedanjo ekipo patronažnih medicinskih sester 26. novembra organiziral celodnevni strokovni seminar s slavnostno akademijo. Seminar je bil namenjen patronažnim medicinskim sestram celotne Slovenije, na slavnostno akademijo so bile vabljene vse upokojene patronažne medicinske sestre, ki so v preteklosti delovale v Mežiški dolini; predsednica in bivša predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti Slovenije; predsednica Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koroške ter predsednica Zbornice zdravstvene nege Slovenije.

Polivalentna oblika patronažnega varstva obravnava posameznika, družino in skupnost. Patronažna medicinska sestra vstopa na dom posameznika in skrbi za celotno družino od rojstva do smrti, za nosečnico, otroka in starostnika. Za začetek polivalentnega patronažnega varstva ZD Ravne štejeemo 1. 10. 1959, ko so 4 patronažne medicinske sestre z obiski po domovih začele

poučevati ljudi o dobri higieni in hkrati pomagale reševati mnoge družinske stiske. Podatek 1420 obiskov na leto, ki jih je v tem obdobju v skrbi za bolnike s tuberkulozo opravila medicinska sestra, govori sam zase. Pred tem letom se je na terenu izvajala predvsem skrb za nosečnico, sam porod in obravnavo novorojenčka in otročnice.

Med najbolj zaslužnimi za razvoj polivalentne patronaže na Ravnah in širše je takratni direktor dr. Janko Sušnik, ki je pri dr. Štamparju v Zagrebu, kjer je opravljal podiplomski študij, pridobil mnogo znanja in idej za razvoj patronažnega zdravstvenega varstva. Patronažne medicinske sestre so v teh letih opravljale obiske peš. Pozneje so jim nabavili kolesa in mopede. Posluževale so se tudi sodelovanja in prevozov z drugimi terenskimi delavci, ki so imeli prevozna sredstva. Leta 1960 se je na Ravnah in Prevaljah ustanovila služba hišne nege bolnika. Opravljali sta jo bolničarki, ki ju je koordiniral vodja patronažne službe. Že takrat se je nad to službo opravljal tudi nadzor. Opravila sta ga zdravnik in medicinska sestra. Prav takšen model oskrbe bolnika na domu je v današnjem času cilj patronažne stroke in naj bi se uvedel v Sloveniji, seveda na

podlagi sprejetja ustreznega zakona o dolgotrajni oskrbi.

Z ukinjanjem bolnišnice v Črni od 1962 do 1967 se je število porodov na domu začelo občutno zmanjševati in postopno so vse nosečnice rodile v SB Slovenj Gradec. Po letu 1967 se beležijo težji časi za patronažno službo na Koroškem. S sprejetjem zakona o reorganizaciji zdravstvene službe so se združile zdravstvene ustanove na Koroškem v Koroški zdravstveni dom. Slaba finančna situacija je privedla do slabe kadrovske politike na področju patronažne službe. Patronažno službo je nekaj let vodila zdravnica, ki ni poznala dela in namena patronažne službe, kar je prineslo stagnacijo v razvoju. Prav tako se zaradi pomanjkanja kadra določene storitve na terenu niso več izvajale. Patronažna služba je imela skromen, majhen prostor v pregrajeni čakalnici z zelo skromno opremo.

Po letu 1977 je sledil velik razvoj patronažne službe na Ravnah. Vodenje je prevzela takratna glavna medicinska sestra. Z letom 1981 je bil cilj predvsem kvalitetno delo na terenu. Patronažne sestre so začele uvajati procesno metodo dela z rednim vodenjem dokumentacije. Vključevati so se začeli v zdravstveno vzgojo v lokalni skupnosti,

na šolah in posvetovalnicah. Izboljšali so se prostori in oprema. Postopno so se začeli nabavljati službeni avtomobili. Z letom 1993 je patronažna služba prešla na vzporedni računalniški sistem dokumentiranja.

V vseh teh letih od leta 1990 pa do danes patronažna služba Ravne sledi razvoju stroke. Mnogo je stvari, ki še danes veljajo iz tistih časov in so potrebne prenove. Mnogo je stvari, ki so bile zelo dobro zastavljene že v tistih letih in jih izvajamo še danes. Sedanja, pomlajena generacija patronažnih medicinskih sester ZD Ravne dodaja stroki še večjo strokovno težo. Ambiciozen kader je aktiven na lokalnem in državnem nivoju stroke. Skrbi jo za redno pridobivanje in izpopolnjevanje znanja na različnih področjih. V okviru obeležitve obletnice so s kakovostnim strokov-

nim programom privabile na Ravne 100 sodelavk iz Slovenije. Predavatelji strokovnih vsebin so bili v večini iz njihovih vrst ali sodelavci ZD Ravne. Slavnostno akademijo je odprla bivša vodja patronažnega varstva, Ela Lenassi. Nadaljevala je njena naslednica Berta Jež. Skupaj sta orisali delo na terenu izpred 60 let do danes. Avditorij sta nagovorila še sedanji direktor ZD Ravne mag. Stanislav Pušnik in predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažnem varstvu mag. Andreja Krajnc. Dogodek so popestrili mlade flavtistke glasbene šole Ravne in kantavtor Adi Smolar. Dolgoletni sodelavki, sedaj že upokojeni medicinski sestre – babice Dragici Mojzer smo bivše sodelavke ob tej priložnosti podelile zahvalo za srčnost in predanost svojemu poklicu. Dragica Mojzer se

lahko v zgodovino kraja Ravne zapiše kot nepogrešljivi člen v vsaki družini ob prihodu novega člana. S svojo osebnostjo, srčnostjo in dobroto pooseblja človeka, ki je lahko za zgled vsakemu.

60 let delovanja patronažnega varstva zaznamuje veliko veselih in žalostnih trenutkov, veliko pomoči in improvizacije na terenu, premnogo prizadevanj za boljši vsakdan posameznika, na tisoče nasvetov, postopkov in posegov, sodelovanja in dogovarjanja – vse samo z enim ciljem: pomagati posamezniku do boljšega zdravja, višje kakovosti življenja ali pa samo sočutnost, prijazna beseda in lajšanje trpljenja ob koncu posameznikove poti življenja.

Darja Hermonko in Berta Jež



VLOGA DIPLOMIRANE MEDICINSKE SESTRE PRI ZMANJŠEVANJU TVEGANEGA IN ŠKODLJIVEGA PITJA ALKOHOLA

IZKUŠNJE NA
KOROŠKEM

Z oktobrom se je v letu 2018 na terenu po Sloveniji začel poskusno izvajati pristop SOPA – Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola. Namen je zmanjšati tvegano in škodljivo pitje alkohola med odraslimi v Sloveniji. Izvaja ga Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), naložbo sofinancirata EU iz Evropskega socialnega sklada in RS. Na Koroškem sodelujeta Zdravstveni dom (ZD) Ravne na Koroškem in Center za socialno delo (CSD) Koroška, enota Ravne na Koroškem. Na Ravnah do novembra 2019 beležimo 243 posameznikov, ki so se vključili v proces svetovanja SOPA, od tega jih je 16 že uspešnih – tvegano in škodljivo pitje alkohola so zmanjšali pod mejo manj tveganega pitja oz. do abstinence. Več o projektu SOPA si lahko preberete na spletni strani www.sopa.si.

O vtisih in izkušnjah po enem letu izvajanja SOPA kratkega ukrepa ena na Ravnah na Koroškem smo povprašali eno izmed izvajalk pristopa.

Dajana Vodnjov je diplomirana medicinska sestra iz ZD Ravne na Koroškem, ki skoraj 5 let dela na področju Skupnostne psihiatrične obravnave, 4 leta spremlja Klub zdravljenih alkoholikov na Ravnah, zadnji dve leti kot terapevtka v klubu. Pod okriljem Zdravstveno vzgojnega centra je izvajala tudi psihoedukativne delavnice. Zadnje leto in pol je vključena v projekt SOPA.

Kaj se vam zdi dobro pri projektu?

Pomemben se mi zdi predvsem poudarek na osveščanju ljudi o škodljivih posledicah prekomernega pitja alkohola, tudi če v projektu ne želijo sodelovati, jim informacije o tej tematiki mogoče dajo misliti, kako »mokra« kultura je v Sloveniji oz. kako vsesplošno je pri nas sprejeto pitje alkohola ob vsaki priložnosti.

Ste opazili spremembe tudi pri svojem odnosu do alkohola?

Sama sem odnos do alkohola spremenila, odkar spremljam klub zdravljenih alkoholikov, kjer zadnji dve leti delam kot terapevtka. Življenjske zgodbe, ki jih slišiš od ljudi, so pretresljive, predvsem v smeri, koliko škode naredi alkohol svojcem oz. družini alkoholikov. Izjemno spoštujem ljudi, ki so iz odvisnosti prešli v trdno odločeno abstinenco, za kar je potrebno ogromno poguma in truda, kar pa v okolju, kjer je alkohol vsesplošno prisoten, ni enostavno.

Kakšne odzive opazate pri pacientih, ko jih povprašate o tej temi?

Zelo različne. Večini je na začetku nerodno, poskušajo zmanjševati pitje. Presenečeni so, ko jim predstavim meje manj tveganega pitja oz. t. i. merice. Vsi so mnenja, da so te prenizko postavljene, kar potrjuje dejstvo, kako malo ljudi vedo o škodljivosti alkohola in kako trdo zakoreninjen je v naši kulturi. Slovenija je vsekakor potrebovala ta projekt, rezultati pa bodo vidni v nekaj letih.

Branka Božank



POSTOPEK RAZVEZE ZAKONSKE ZVEZE IN RAZPADA ZUNAJZAKONSKE SKUPNOSTI V LUČI NOVE DRUŽINSKE ZAKONODAJE

V letošnjem letu, natančneje 15. 4. 2019, se je začel uporabljati nov Družinski zakonik (DZ). V prispevku bo na kratko predstavljena ureditev postopka razveze zakonske zveze ter pravice in obveznosti staršev ob razpadu zunajzakonske skupnosti.

Razveza zakonske zveze ne poteka več nujno pred sodiščem, saj se lahko zakonca, ki nimata skupnih mladoletnih otrok, sporazumno razvezeta pri notarju. Če imata zakonca skupne mladoletne otroke, razvezni postopek poteka pred sodiščem. Zakonca se morata pred podajo predloga na sodišče udeležiti **predhodnega svetovanja** na centru za socialno delo. Ta zakoncema pomaga pri sklenitvi sporazuma o tem, komu bodo dodeljeni mladoletni otroci v varstvo in vzgojo ter kako bodo določeni stiki

in preživnina. Predlogu za sporazumno razvezo zakonske zveze morata zakonca priložiti overjen notarski zapis o delitvi skupnega premoženja. Kadar se zakonca ne zmoreta sporazumeti o bistvenih sestavinah, se razvezni postopek začne na podlagi predloga enega izmed njiju.

Zunajzakonska skupnost ni registrirana, zato tudi njene razveze ni treba registrirati. Če imata partnerja skupne mladoletne otroke, morata na pristojno sodišče vložiti predlog, v katerem sodišču predlagata, naj odloči o varstvu in vzgoji otrok, o njihovem preživljanju ter o stikih. Predhodno svetovanje na centru za socialno delo je po novem obligatorno tudi ob razpadu zunajzakonske skupnosti, preden starša vložita predlog na sodišče. Sam namen in potek predhodnega sveto-

vanja je enak kot pri razvezi zakonske zveze.

Družinski zakonik prinaša še eno pomembno novost, in sicer **možnost mediacije** v družinskopravnih zadevah tudi pred začetkom in po koncu sodnega postopka. Družinska mediacija se zaenkrat izvaja samo v sodnih postopkih, saj država na tem področju še ni sprejela ustreznega podzakonskega akta.

Na Centru za socialno delo Koroška, enota Ravne na Koroškem, je bilo od začetka uporabe novega Družinskega zakonika v postopku predhodnega svetovanja pred razvezo zakonske zveze obravnavanih 9 parov ter 36 parov ob razpadu zunajzakonske skupnosti.

Marjana Kotnik,
univ. dipl. prav., CSD Koroška,
enota Ravne na Koroškem



INVESTICIJE OBČINE RAVNE NA KOROŠKEM

Pred vami je nekaj investicij, ki jih je Občina Ravne na Koroškem izvajala v tej polovici leta.

INVESTICIJE V OBJEKTE V OBČINSKI LASTI

Obnova strehe na objektih Stare železarne

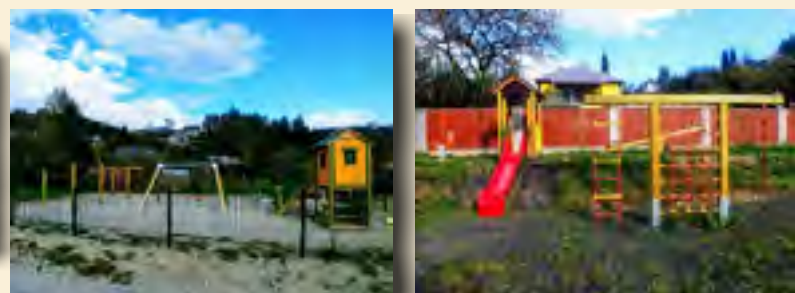
V letih 2016 in 2017 je občina Ravne že vlagala sredstva v obnove streh na objektu Stare železarne, v letošnjem letu pa je bila obnovljena streha nad krčilno kovačnico; vrednost del je bila 120.682,00 evrov.



Stara železarna z novo streho

Obnova športnih objektov

Izvedena so bila obnovitvena in vzdrževalna dela ureditve igrišč ob Suhi in na Brdinjah. Vrednost del igrišča ob Suhi je bila 10.197,98 evrov in na Brdinjah 15.017,83 evrov.

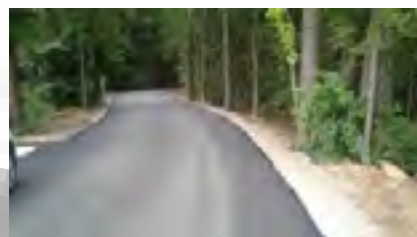


Stara železarna z novo streho

CESTE

V tem letu je bilo za rekonstrukcije in novogradnje cest namenjenih 855.000 evrov.

Rekonstrukcija ceste Slanikova bajta-Trotov križ-Libeliče. Odsek Pogorevc-Jankov vrh v asfaltirani izvedbi, dolžine 760 m. Vrednost investicije: 160.750,00 evrov.



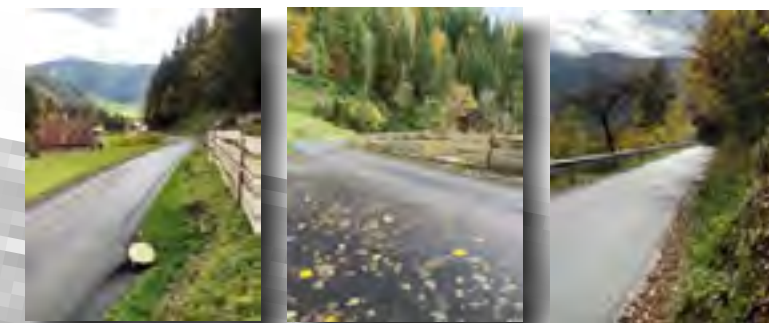
Cesta odsek Pogorevc-Jankov vrh

Rekonstrukcija občinske ceste Ravne na Koroškem-Zadnji dinar-Strojna, odsek Grm-Oplaz v asfaltirani izvedbi, dolžine 1.542 m. Vrednost investicije: 313.170,00 evrov, od tega v letošnjem letu 212.000 evrov.



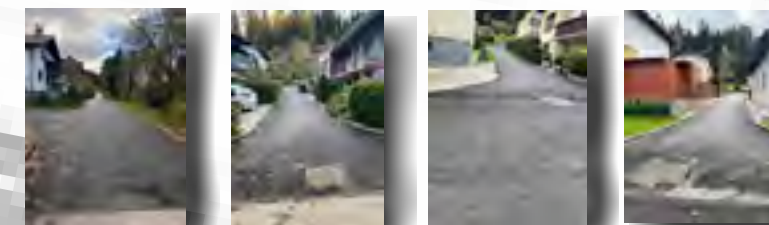
Odsek ceste Grm-Oplaz

Asfaltno prevleko v dolžini 470 metrov je dobila tudi cesta Rutnikov križ na Dobrih v vrednosti 46.480,00 evrov.



Rutnikov križ-Dobrije

Rekonstruirani in preplaščeni so bili dotrajani deli cest v naselju Dobji dvor-Hof v skupni vrednosti 73.000,00 evrov.



Dograjen je bil cestni priključek v poslovno cono v Dobji vasi v višini 48.000 evrov, sofinancirana izvedba levo zavijalnega pasu v semaforiziranem križišču in dograjeni pločniki v skupni vrednosti 95.000 evrov.



Priključek Dobja vas in nov levo zavijalni pas

Urejena je bila kanalizacija in rekonstruirana cesta pri CSD v dolžini 216 metrov. Vrednost projekta: 61.000 evrov.



Cesta pri CSD

Asfaltiranih in urejenih je bilo tudi 300 metrov ceste na Pirkhof. Vrednost del je bila 48.275,00 evrov.



Pirkhof

Asfaltiranje ceste Kefrov mlin v dolžini 150 metrov v vrednosti 33.150,00 evrov.



Kefrov mlin



Cesta Cifer-Dobrije

Na Dobrijah je bilo v dolžini 130 m izvedeno asfaltiranje ceste Cifer-Dobrije. Vrednost projekta je bila 26.142,16 evrov.

ODPADNA KOMUNALNA IN PADAVINSKA VODA

Odvajanje in čiščenje odpadne vode – porečje Meže

Pred štirimi leti je bil uspešno zaključen največji ekološki projekt v občini: 5 kilometrov kanalizacijskega omrežja, dve črpališči, trije zadrževalni bazeni in centralna čistilna naprava za 12.000 PE. Tokratna investicija je bila postavitve enokapne hale na čistilni napravi, izgradnja pralne ploščadi in rekonstrukcija vhodnega črpališča v skupni vrednosti 36.000 evrov.



Enokapna hala in gradnja pralne ploščadi

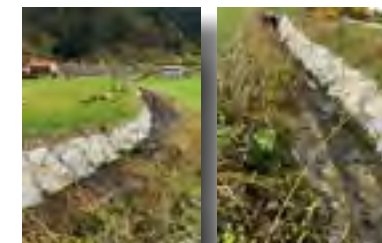
VODA

Obnova vodovodnega omrežja

Z obnovo vodovodnega omrežja so bila dela v teh mesecih zaključena na vodovodu na Janečah v vrednosti 1.288,00 in na vodovodnem priključku Gasilski dom v vrednosti 2.906,00. V letošnjem letu je potekalo menjavanje dotrajanih nadzemnih hidrantov v skupni vrednosti 13.000 evrov.

Sanacija vodotokov

Vzdrževanje vodotokov je državna javna služba, ki jo na našem območju izvaja koncesionar DRAVA vodnogospodarsko podjetje Ptuj, d. o. o. V teh mesecih sta se urejala Rutnikov in Prosenov potok v vrednosti sofinanciranja del v skupni višini 104.996,00 evrov.



Rutnikov potok



Prosenov potok

V naselju Strojnska Reka je bil zgrajen nadomestni most, urejen Zelenbreški potok in rekonstruirana cesta v skupni vrednosti 410.000 evrov.



Strojnska Reka



DRUGA URBANA IN KOMUNALNA UREDITEV

Javna razsvetljava

V letošnjem letu je bila zaključena pomembna investicija večnamenska dvorana Kotlje in predana namenu, med zadnjimi izvedenimi deli je bila tudi ureditev javne razsvetljave v vrednosti 7.122,00 evrov.



Javna razsvetljava ob večnamenski dvorani v Kotljah

V Dobji vasi je bila dograjena in prenovljena tudi javna razsvetljava na cesti Herman v skupni vrednosti 11.000 evrov.



Javna razsvetljava Dobja vas Herman

Povišanje javne razsvetljave v naselju Strojnska Reka in zamenjava svetilk v vrednosti 5.644,00 evrov.



Razsvetljava Strojnska Reka

Ureditev avtobusnih postajališč

V sklopu celostnega izgleda in prenove avtobusnih postajališč v občini Ravne so bile postavljene 3 nove avtobusne postaje – 2 na Brdinjah in 1 v Kotljah pri Košeljniku v skupni vrednosti 15.000 evrov.



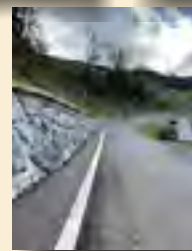
Avtobusni postajališči na Brdinjah in v Kotljah

Rekonstrukcija pešpoti in ureditev razsvetljave ter ograje na relaciji nekdanji SDK–cerkev Svetega Egidija v vrednosti 66.000,00 evrov.



Pešpot do cerkve sv. Egidija

V letošnjem letu je bila zaključena sanacija plazu na pokopališču Barbara, kjer se je uredilo odvodnjavanje zalednih površinskih in globinskih vod nad pokopališčem in rekonstruirala dovozna cesta, z vsemi podpornimi konstrukcijami – tako se je na pokopališče uredila varna in dovolj široka cesta za srečevanje vozil in varno hojo pešcev. Investicijo je izvedla Občina Prevalje v okviru Programa odprave posledic naravnih nesreč, ki jih financira država. Občini sta financirali delež neupravičenih stroškov (DDV, PZI dokumentacijo, nadzor ...) v sorazmerju z lastniškima deležema na pokopališču. Skupna vrednost investicije je znašala 711.500 evrov, delež Občine Ravne na Koroškem pa 106.200 evrov. Poleg tega sta občini s skupnimi močmi uredili tudi parkirišče na južnem delu pokopališča, javno razsvetlavo, tlakovano pešpot do cerkve, dovozno cesto do bodočega parkirišča na severni strani pokopališča in platoja, kjer stojijo kontejnerji za pokopališke odpadke, in postavili varnostne ograje. Tudi te investicije v skupni vrednosti 137.000 evrov je izvedla Občina Prevalje, delež Občine Ravne na Koroškem pa je znašal 79.500 evrov.



Pokopališče Barbara

Javno komunalno podjetje Log, d. o. o., je izvedlo zamenjavo strešne kritine na poslovitvenem objektu v skupni vrednosti 72.000 evrov. Delež Občine Ravne je znašal 37.000 evrov.

DRUGE PRIDOBITVE

Podjetje Slovenske železnice je poskrbelo za obnovo železniškega postajališča Ravne na Koroškem.



Železniško postajališče Ravne

Direkcija RS za vode (DRSV) izvaja projekt Zagotovitev poplavne varnosti porečja Drave – območje Meže z Mislinjo, s katerim si prizadeva za zmanjšanje poplavne ogroženosti na območju pomembnega vpliva poplav. Ukrepi za varstvo pred poplavami bodo na poplavno ogroženih področjih zagotovili vsaj 100-letno poplavno varnost, izvedene aktivnosti pa bodo pomembno vplivale na zmanjšanje poplavne ogroženosti območja in izboljšale kakovost bivanja naših prebivalcev.

Na Ravnah se izvaja projekt ureditve reke Meže v območju bivše železarne Ravne.



Energetski most in ukrep Ravne II

Občina Ravne na Koroškem je v okviru LAS Mežiške doline, projekta »starosti prijazna občina« ter projekta »občina po meri invalidov« letos pristopila k projektu PROSTOFER ter 1. oktobra začela z izvajanjem BREZPLAČNIH PREVOZOV ZA STAREJŠE IN INVALIDE V OBČINI RAVNE NA KOROŠKEM.



S srcem na poti

Trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt za mobilnost starejših in invalidov povezuje starejše osebe in invalide, ki potrebujejo prevoz in ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, s starejšimi aktivnimi vozniki, ki po drugi strani radi priskočijo na pomoč.

Prostofer je namenjen vsem starejšim in invalidom, ki ne vozite sami, nimate sorodnikov in imate nižje mesečne dohodke, pa tudi slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi. Prostofer vam bo omogočal lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe, brezplačne prevoze do javnih ustanov, trgovinskih centrov ipd.

Za rezervacijo pokličite na brezplačno številko 080 10 10.



Koordinator prevozov:

Društvo upokojencev Ravne na Koroškem,
02 82 15 526, du.ravne2@gmail.com

PROSTOFER
PROSTOVOLINI ŠOFER



MOŽNOST SODOBNEJŠEGA POSLOVANJA OBČANOV Z UPRAVNO ENOTO RAVNE NA KOROŠKEM

VLAGANJE
ELEKTRONSKIH
VLOG

S tem prispevkom želimo občane seznaniti z možnostjo vlaganja elektronskih vlog za urejanje različnih storitev pri upravni enoti ter jih spodbuditi k takšnemu načinu poslovanja z upravno enoto, saj se bodo lahko tudi na ta način izognili čakanju na svojo storitev pred uradniškimi okenci. Občani lahko tovrstne vloge vlagajo z različnih področij, kot so: vloge za gradbeno in uporabno dovoljenje, za ponudbe kmetijskih zemljišč, odobritev pravnih poslov v zvezi s kmetijskimi zemljišči, za prijavo in odjavo prebivališča, za pridobitev izpiska iz matičnega registra o rojstvu, potrjevanje podpore volivcev, vloge za enotno dovoljenje za prebivanje in delo itd.

Navedene elektronske vloge so dostopne na državnem portalu e-Uprava, in sicer na naslovu: <https://e-uprava.gov.si/podrocja/vloge.html> ter vsebujejo ustrezen elektronski obrazec, infor-

macijo o ustanovi, ki lahko prejme vlogo, morebitnem plačilu upravnih in drugih taks ter ostalih stroškov in morebitnih zahtevanih prilogah. Glede na vsebino posameznega obrazca najpogosteje potrebujete EMŠO, davčno številko in naslov prebivališča, lahko pa tudi številko osebne izkaznice ali potnega lista, številko prometnega dovoljenja, številko plačilne oz. kreditne kartice, datum veljavnosti plačilne oz. kreditne kartice, matično ali davčno številko podjetja, številko mobilnega telefona, naslov varnega poštnega predala idr.

Natančnejša predstavitev postopka za oddajo elektronske vloge pa je na omenjenem portalu, v okviru t. i. pomočnika za uporabnike, objavljena na naslovu: <https://e-uprava.gov.si/pomoc-kontakt/pomoc-pri-uporabi/pomocnik-pri-vlogah.html>.

Vlasta Božnik, načelnica



DARJA RING: »DOM JE TAM, KJER SO LJUDJE, KI NAM POMENIJO NAJVEČ«



Darja Ring, vodja NLB Poslovalnice Radlje ob Dravi

Če boste kdaj vstopili v NLB Poslovalnico v Radljah ob Dravi, se vam lahko pripeti, da se boste tam zadržali dlje, kot ste načrtovali. Mimogrede se boste z uslužbenci zapletli v pogovor in ko boste odhajali zadovoljni z opravljeno storitvijo, se utegne zgoditi, da vas bo za blagajniškim pultom pozdravila kar vodja poslovalnice Darja Ring. Darja je človek dobre volje in optimizma. Tega ne more skriti. V bančništvu je že 33 let in še danes se natančno spomni dne, ko se je pridružila kolektivu takratne Koroške banke.

»10. julij 1986. Kako bi lahko pozabila ta dan? Hodila sem na srednjo ekonomsko šolo in še pred zaključkom sem že delala v podjetju Lesna, kjer sem pomagala v kuhinji in čakala, da se sprostijo mesta v pisarni. Prošnje sem pošiljala tudi drugam in v nekem trenutku sem se morala odločiti med službo v Lesni in banki. Takrat je v banki že delala moja sestrčna in vedno se mi je to zdelo nekaj imenitnega. Prvega dne res ne bom pozabila nikoli,« nam svoje začetke v bančništvu opiše Darja Ring.

Dober občutek je, ko ljudem omogočiš, da storijo korak naprej.

Večino časa je delala na oddelku kreditov. O delu nam razlaga z navdušenjem. »To delo sem imela neizmerno rada. Neverjetno dober občutek je, ko ljudem omogočiš, da v življenju storijo korak naprej. Veste, nikoli nisem stranke zavrnila na prvem sestanku.«

Zadovoljno pove, da je pregledala dokumentacijo čisto vsake stranke in preučila obstoječe možnosti. »Vsakdo, ki stopi skozi naša vrata, si namreč zasluži, da zanj storimo, kar je v naši moči, da bo boljše pripravljen na vse, kar sledi. Zakaj? Ker je Koroška moj dom, in kot vemo, je dom tam, kjer so ljudje, ki nam pomenijo največ.«

Zaradi takega pristopa so k njej hodile stranke z vse Koroške, zavzeto delo pa je sčasoma tudi njej odprlo priložnost za korak naprej. Kljub začetnemu dvomu, kako se bo znašla v vlogi vodje poslovalnice, je izziv sprejela in danes vodi osemčlanski kolektiv v Radljah ob Dravi.

Pristen stik in lažji pretok informacij

Bančništvo se je v času njene kariere spremenilo in napredovalo. »Naša poslovalnica je bila ena prvih, ki jih je NLB prenovila. Imamo odprt prostor, med bančniki in strankami ni pregrad, enostavna bančna opravila pa lahko stranke opravijo v tako imenovani hitri coni,« nam razloži. Kot pravi, so se stranke na nov način poslovanja hitro navadile, saj omogoča pristnejši stik med bančniki in komitenti, pa tudi lažji pretok informacij.

»Malce več zadržkov imajo stranke le pri sprejemanju novih tehnologij. Predvsem starejši se pri tem včasih ne znajdejo najbolje, a jim z veseljem pomagamo. Če jim poslovanje po spletu ali na mobilniku predstavimo v pogovoru, hitro spoznajo, da gre za enostavne aplikacije, ki jim lahko olajšajo marsikatero bančno opravilo,« še zaključuje sogovornica.

KOTLJE SE RAZVIJAJO IN RASTEJO

Največji dogodek letošnjega leta in zagotovo tudi zadnjega desetletja v Kotljah je bilo odprtje večnamenske dvorane v Kotljah. Spomladanski meseci so tako postregli že z nekaj prireditvami v naši novi dvorani, ob tem pa smo tudi člani krajevne skupnosti zavihali rokave in preselili arhivsko in drugo gradivo iz starih prostorov krajevne skupnosti v nove prostore nad veliko telovadnico. Prvo polletje v Kotljah tradicionalno zaključujemo s počastitvijo državnega praznika, dneva državnosti pri osamosvojitveni lipi na igrišču.

Čez poletje so ob glavni cesti na Brdinjah postavili tri nove ugledne avtobusne postaje, ki dajejo zavetje potnikom in pešcem na kolesarski pešpoti, ki je tudi ena od izjemnih pridobitev za naš kraj. Hotuljci se vse več gibamo in živimo v športnem duhu. To se je letos še izraziteje pokazalo ob spremljanju naših odbojkarjev na evropskem prvenstvu. Najvidnejša, Tine Urnaut in Klemen Čebulj, sta lista naše gore, zato smo v vaškem jedru na velikem ekranu organizirali ogled finalne tekme in bučno navijali. Navijanje in podporo ter zahvalo našima odbojkarjema smo izrazili tudi s sprejemom pred večnamensko dvorano. Tudi slednjega se je

udeležilo kar nekaj Hotuljcev in otrok, vzdušje pa je bilo izjemno.

In ko že govorimo o športnem udejstvovanju – če smo se ob gradnji večnamenske dvorane na veliko spraševali, če je sploh potrebna, nas veseli, kako zelo je zasedena. Z dvorano upravlja OŠ Koroških jeklarjev, saj so kot prvi uporabniki dvorano preizkusili prav otroci podružnice v Kotljah. Poleg šolske mladine dvorano redno uporabljajo tudi otroci iz vrtca Levi devžej, v popoldanskem času jo koristijo številna društva idr. Trenutno dvorano uporablja 13 različnih društev. Nogometni, smučarski in skakalni klub, judo klub in šola badmintona, plesna šola Devžej, Malčkov šport, v telovadnici poteka vadba joge, v njej so aktivna športna društva Kotlje, Strojnska Reka in Športno društvo Pleši, uporabljata jo PGD Kotlje in Koroško društvo za osteoporozo. Največji in krstni glasbeni dogodek v dvorani je bil koncert Milana Kamnika ob 45. obletnici njegove glasbene kariere.

Dogajanje v Kotljah se ob previsu na zadnje triletje vrtilo okoli Kuharjevih dnevov, ki jih tradicionalno sklepamo s proslavo ob krajevnem prazniku na zadnjo oktobrsko nedeljo. Kotlje so vedno imele velike

ljudi. Žal tudi take, ki so zaradi menjave političnega režima in posledično nezaželenosti med trenutnimi oblastniki morali v tujino. Letos smo se Hotuljci poklonili Zamolčanemu rodoljubu, velikemu človeku in najbolj izobraženemu Hotuljcu, če ne celo Slovincu vseh časov, Alojziju Kuharju. Knjiga je nastala pod peresi Mirka Osojnika in Bojane Verdenek. Prav zaradi bratov Kuhar, tudi zaradi Alojzija, smo v Kotljah pred 22. leti začeli s prireditvami pod naslovom Kuharjevi dnevi.

Hotuljci nismo najbolj ponosni, da je prav v našem kraju nekaj največjih črnih pik v sicer prodorni in razvojno naravnani občini. Imamo nekaj najlepših biserov, ki žalostno izgubljajo boj s časom in zanje ni primer nih sredstev in vzvodov, da bi jih obudili.

Kljub večnemu pomanjkanju sredstev smo letos v Kotljah le dobili nekaj prepotrebnih investicij. Poleg že omenjenih avtobusnih postaj je prenovljena oz. na novo asfaltirana cesta proti t. i. Pirkhofu, na novo je urejeno otroško igrišče s sodobnimi igrali pri ribniku na Brdinjah, v delu je tudi prepotrebna obnova ceste proti Prežihovi bajti od Šrotneka do Preškega vrha. Kot kaže, bomo v Kotljah, kljub veliki



Foto: Danica Hudrap

zamudi, le dobili tudi sodobno optično omrežje. Trenutno tečejo dogovori za položitev optičnih kablov v naseljih Kotlje 1 in Kotlje 2, v naselju Kotlje 3 je optika že urejena, čakamo le še na priključitev. Sodobne telekomunikacijske povezave so nujno potrebne tudi na podeželju, zato se bomo do konca leta poskusili s podjetjem

Telekom in s prebivalci naselij Podgora, Brdinje in Preški vrh dogovoriti, kako sodobno optično omrežje zagotoviti tudi v nekoliko bolj oddaljenih zaselkih.

Kotlje se sicer razvijajo in rastejo, kar nam je v ponos in veselje, saj vemo, da naš lepi kraj tako ne bo zamrl. Z vsemi institucijami, društvi in organizacijami si bomo prizadevali,

da kraju tudi v prihodnje damo vsebino, dogodke, ki bodo odmevali in vabili. Da bo naš kraj za vse nas nikoli pozabljena radost, ki nas bo navdajala z bogato izkušnjo in voljo do ustvarjanja in dela!

Zvone Gros,
predsednik KS Kotlje

Foto: Danica Hudrap



NA STROJNI JE »LUŠNO«

Foto: Manja Miklavc

»Vesel je Strojanc, je star ali mlad, vsak dela in pije in poje prav rad.« Težko bi bolje opisali pristnega Strojanca, kot je to storil koroški bukovnik Blaž Mavrel v pesmi Strojna nad Mežiško dolino. Nemalo je ljudi, ki jih je pot zanesla med strojanske hribe in so bili navdušeni nad lepoto neokrnjene narave ter dobrosrčnostjo ljudi. Na Strojni se včasih zazdi, da se je čas ustavil. Na vsakem koraku vidiš domačine, ki skrbno obdelujejo koticke zemlje, pa vendar so to kljub vsakodnevni trdemu delu nasmejani ljudje, ki toplo besedo izrečejo slehernemu obiskovalcu. Gospodar gosta nasmejan pričaka odprtih rok na pragu domačije, iz hiše se že širi vonj po domačih dobrotah. Na Strojni namreč še sejejo rž, nabirajo in trejo domače orehe, pečejo kruh in pogačo v krušnih pečeh, živali krmijo z doma pridelano krmo, iz mesa in mleka pa pripravljajo raznovrstne izdelke. Soli-

darnost je beseda, ki na Strojni živi še v pravem pomenu besede. Kadar je treba komu pomagati, se zbere vsaj polovica vaščanov. Tako je tudi, kadar kdo praznuje, takrat se povese skupaj s sosedi, in kadar kdo umre, se pride posloviti cela vas. Celo običaj je na Strojni takšen, da pokojnika k večnemu počitku odnesejo sosedje.

Na Strojni ni nikoli dolgčas. Res je, da oddaljenost od mesta predvsem starejšim prebivalcem onemogoča udeležbo na raznih prireditvah, saj ni vzpostavljenega javnega prevoza, zato pa vaščani sami poskrbijo za dogajanje na vasi. Prireditve se vrstijo skozi vse leto, večina jih je namenjena vaščanom, nekaj pa je tudi takšnih, kjer so povabljeni še ostali. Letošnje junijsko praznovanje vaškega praznika, posvečenega Blažu Mavrelu, si bodo Strojanci še posebej zapomnili po odprtju nove asfaltne povezave na odseku Grm-Oplaz. Želja po sodobni

cestni povezavi je obrodila sadove in vaščani so neizmerno hvaležni županu dr. Tomažu Roženu in svetnikom občine, ki so znali prisluhniti potrebam Strojancev, ki se pogosto večkrat dnevno vozijo na relaciji Strojna-Ravne. Nova pridobitev pomeni tudi večjo varnost, saj je na kritičnih predelih ceste umeščene tudi precej varnostne ograje. Rekonstrukcije ceste so se zagotovo razveselili tudi številni obiskovalci, celo kolesarjem je zdaj omogočeno, da se na vrh Strojne povzpnejo s cestnim kolesom.

Bo že držalo, da tisti, ki išče dobrosrčnost, jo bo našel na Strojni – med vaščani. Tisti, ki išče mojstrovino ljudskih tesarjev, jo bo našel na Strojni – v skrbno urejenih kaščah in hišah. Tisti, ki išče tišino, jo bo našel na Strojni – v skrivnih koticih narave. In tisti, ki išče samega sebe, se bo našel – na Strojni.

Darja Krevzelj, VS Strojna

ČS Dobja vas-Janeče: LEPOTA NAŠE VASI



Včasih se človek sprašuje, kakšna naj bosta njegov dom in okolica. Z Raven smo šli na »podeželje«. V lepo mirno okolje. Sedaj so nas zgradili, vendar nam je ostal še majhen kos za lasten užitek – naši vrtovi. Vsak jih urejuje po svoje. Tu živimo že pol stoletja in več. Še vedno pa se nismo naučili spoštovati našega prostora. Meter od naših vrtov nas ne zanima več. Smeti odlagamo vseprek. Obnašamo se, kot da ne bi znali brati. Ko opozoriš na nepravilnosti, dobiš odgovor: »Komunala je za odvoz smeti.« Ja, je res. Samo

tudi zaposleni na komunali imajo pravico do plače ali ne? Kdo pa še danes dela zastonj? Vse je treba plačati. Ekološki otoki v naši sp. Dobji vasi, na »Hofu« in na Janečah. »Lepa« slika, ki je priložena prispevku. Odlagamo pač vse, čeprav na zabojnikih lepo piše, da so SAMO za karton, papir in steklo. Vse drugo se lahko odpelje na JKP Log, in to BREZPLAČNO. Plačljiv je samo gradbeni odpadki. Ne bomo se naučili. Smeti vozimo na otok ponoči, ko mislimo, da nas nihče ne vidi. Predrzejši pa čez dan, češ – kaj mi pa morejo. Samo

za informacijo: če se razmere ne bodo uredile, bomo vse tri ekološke otoke ukini. Do takrat pa bodo kršitelji kaznovani s položnicami (kazen je kar visoka). Upam in želim, da mi seznama z imeni kršiteljev, ki ga imam, ne bo treba dostaviti na JKP Log. Imejmo se radi, spoštujmo ljudi in živali, pomagajmo starejšim in onemoglim, pomagajmo mladim, da bodo razumeli, da na svet ne prinesemo nič in tudi nič ne odnesemo. Vmes pa je naše življenje, ki naj bo, kar se da, lepo.

Neva Šimenc,
predsednica ČS Dobja vas



RAZGIBANO DOGAJANJE V ED KOROŠKA

Mreža Europe Direct (ED) je osrednja informacijska služba EU, v okviru katere lokalne točke ED informiramo o EU ter organiziramo dogodke, predavanja in delavnice. Vse naše storitve in publikacije so brezplačne. Na Ravnah na Koroškem deluje ena izmed 7 točk v Sloveniji pod okriljem podjetja A. L. P. Peca, d. o. o.

Aktivnosti informacijske točke **ED Koroška** so bile v 1. delu leta 2019 zaznamovane s spodbujanjem udeležbe na majskih volitvah v Evropski parlament. Po šolah smo izpeljali delavnice *Tokrat grem volit* in *Kakšno EU si želimo*, z ravnskimi taborniki pa dogodek *EUrentacija na Ravnah*.

Uspešnost promocijskih kampanj se je izrazila v skupni volilni udeležbi po vseh 28 državah EU, ki je bila s 50,66 % največja v 20 letih; v Sloveniji je svoje mnenje, kakšno Evropo si želi v prihodnosti, oddalo 28,89 % volivcev. V Evropski parlament z mandatomnim obdobjem 2019–2024 je bilo izvoljenih 8 slovenskih poslancev: Milan Zver, Romana Tomc, Franc Bogovič, Tanja Fajon, Milan Brglez, Irena Joveva, Klemen Grošelj, Ljudmila Novak. Ena izmed prvih nalog novih 751 poslancev je izvolitev predsednika Evropske komisije in ekipe evropskih komisarjev. Za predsednico Evropske komisije je bila izvoljena Ursula von der Leyen, prva ženska na tem položaju, ki je za resor kriznega upravlja-



nja imenovala slovenskega komisarja Janeza Lenarčiča. Njenih 6 glavnih ambicij za Evropo se osredotoča na prizadevanja za:

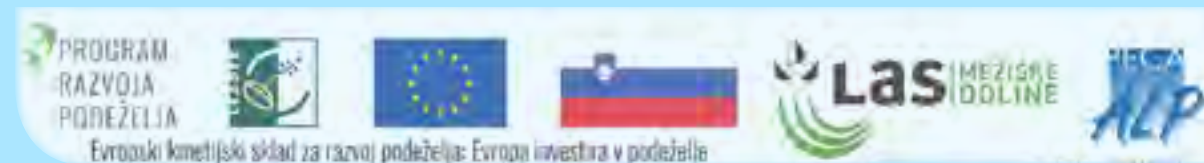
- **evropski zeleni dogovor** (za 1. podnebno nevtrarno celino na svetu),

- **pravično gospodarstvo za ljudi**,
- **Evropo, pripravljeno na digitalno dobo**,
- **promocijo evropskega načina življenja**,
- **močnejšo Evropo v svetu**,
- **ново spodbudo za evropsko demokracijo**.

S septembrom je vodenje ED Koroška prevzela Alenka Miler. V razgibanem dogajanju koroških občin smo se na prireditvah predstavljali z brezplačnimi publikacijami in promocijskim materialom ter EU-kvizom ali kolesom sreče. V Mežici na Mežiškem poletju, na Prevaljah na Jesenskih srečanjih in v Pravljični vasi Leše, na Ravnah na Japkinem dnevu. Septembra smo na Ravnah in Prevaljah izved-

li *PICIKL dan*, promocijo alternativnih oblik mobilnosti in kohezijske politike v lokalnem okolju, z ravnsko in slovenjgraško gimnazijo pa delavnico in akcijo o pomenu večjezičnosti *Pogovori se z menoj* ob evropskem dnevu jezikov. Z vrtnarskim krožkom OŠ Mislinja smo posadili evropski vrt in razpravljali o ekologiji, do konca leta pa bomo s ČD Ravne in ČD Prevalje izvedli čistilno akcijo okoli čebelnjakov in okoljevarstveno predavanje. Za dijake ravnске gimnazije smo v okviru dogodka *Poklici prihodnosti v EU* organizirali delav fakultete. Zgoraj našete prioritete Evropske komisije bomo zasledovali z dogodki, ki jih bomo v 2020 organizirali po koroških občinah. Upamo, da se nam pridružite! Spremljate nas lahko na spletni strani *europedirect.si* in družbenih omrežjih *Facebook*, *Instagram*, *Twitter*.

Alenka Miler



PRILOŽNOST ZA PRIDOBITEV NOVIH ZNANJ NA PODROČJU RAČUNALNIŠTVA IN DIGITALNE PISMENOSTI



Če si tudi vi želite pridobiti oz. nadgraditi vaše znanje s področja računalništva in digitalne pismenost, vas vabimo, da se vključite v BREZPLAČNA izobraževanja, saj jih izvajamo v vseh krajih Mežiške doline.

Za več informacij smo vam na voljo na telefonski številki: 02 82 17 860 ali na elektronskem naslovu: info@las-md.si. Več o projektu si lahko preberete na spletni strani: www.las-md.si.

A. L. P. Peca, d. o. o.
Vodilni partner LAS Mežiške doline

Leta 2020 obeležujemo 400 let jeklarstva v Mežiški dolini. Prepoznavni elementi jeklarske tradicije v Mežiški dolini nas dnevno opominjajo na to preteklost s svojo značilno arhitekturo, stroji in napravami, izdelki ...

Po tej znamki pa jih boste prepoznali vi!

Vabljeni k soustvarjanju, sodelovanju in obisku dogodkov, s katerimi bomo obeležili 400 letnico jeklarstva na naših tleh.



OOZ RAVNE NA KOROŠKEM V SODELOVANJU S KOMPETENTNO SLOVENIJO NA KOROŠKEM NUDI BREZPLAČNE DELAVNICE

V oktobru 2019 smo ponovno, v sodelovanju z Javnim štipendijskim, razvojnim, invalidskim in preživninskim skladom RS v okviru operacije Kompetentna Slovenija izvedli štiri uspešne brezplačne delavnice. *Globalizacija nenehno sooča gospodarstva EU z novimi izzivi; vsi zaposleni državljani EU bodo v prihodnje potrebovali širok nabor ključnih kompetenc za prožno prilagajanje hitrim spremembam v dinamičnem svetu. Pri razvoju raznolikih individualnih kompetenc se mora omogočiti dostop do znanja vsem zaposlenim, ne glede na družbene, kulturne in gospodarske okoliščine. Kot del programa »Kompetenčni centri za razvoj kadrov 3.0« je cilj Kompetentne Slovenije, da **brezplačno omogoči dostop do novodobnih poslovnih znanj in veščin vsem, ki si to želijo.** Posameznikom omogočimo razvoj ključnih kompetenc, ki jih potrebujejo oz. jih bodo potrebovali za uspešno nadaljevanje kariere poti.*

Na OOO Ravne na Koroškem smo se s skladom povezali že v letu 2017 in se vključili v program Kompetentne Slovenije. Korošcem vsako leto nudimo kvalitetne brezplačne delavnice, letos so bile izvedene:

1. Vodstvena orodjarnica z Bojanom Krajncem iz podjetja LOPIS
2. Medgeneracijsko komuniciranje z Vesno Rizman iz podjetja LOPIS
3. Prepričljiv javni nastop s Sašo Einsiedler
4. Komunikacija, psihofizično zdravje in

načini obvladovanja stresa z dr. Sanelo Banovič

Na delavnicah so udeleženci spoznavali različne teme: kako v praksi postati fenomenalni vodja; kakšen je pomen medgeneracijske komunikacije; spoznali so, da je **prvi vtis** zelo pomemben, saj je »prva vstopnica« ob prvem srečanju z nekom. Seznanili so se s pravili oblačenja pri nastopanju ter z osnovami komunikacije in obvladovanja konfliktnih situacij; izvedli so, kako uspešno pripraviti govor in katere pripomočke uporabljati med nastopom; katere tehnike uporabljati za obvladovanje stresa, kakšen pomen imajo načini sproščanja pred nastopom in telesna mimika. Na zadnji delavnici so pridobili praktične nasvete, kako se sprijazniti in nadzorovati stresne situacije v življenju, spoznali so tehnike komunikacije, se naučili obvladovati komunikacijske šume v praksi in naredili koticke pozitivnega razmišljanja v možganih.

V letu 2020 bosta naslednji delavnici: 22. 1. 2020 delavnica Mednarodni poslovni in diplomatski protokol v izvedbi Duše Barbare Vidanovič ter 21. 4. 2020 Psihološki tango: kako izboljšati odnose med sodelavci v izvedbi Uroša Petroviča. Napovednike delavnic spremljajte na spletni strani www.ooz-ravne.si in na Fb-profilu [Ooz-ravne](https://www.facebook.com/ooz-ravne).

Judita Škoflek,
sekretarka OOO Ravne na Koroškem



Operacija KROŽNI NAČIN ŽIVLJENJA

OOZ Ravne na Koroškem, A. L. P. PECA in KMC smo partnerji pri operaciji KROŽNI NAČIN ŽIVLJENJA, ki je bila izbrana na 2. javnem pozivu za izbor operacij za izvajanje Strategije lokalnega razvoja LAS Mežiške doline, sofinanciranih iz ESSR.



V okviru operacije bomo izvajali aktivnosti za podjetnike, podjetja in njihove zaposlene v smislu ozaveščanja in izobraževanja malega gospodarstva o pomenu odgovornega in trajnostno naravnega gospodarstva. Na drugi strani se bomo posvetili mladim, ker je jasno, da bo za občutne spremembe in prehod v krožno gospodarstvo potrebna prava kulturna revolucija, pri kateri bodo glavno vlogo odigrali tisti, ki so danes otroci in mlado-

stniki. K sodelovanju bomo pritegnili tudi širšo javnost v kampanji »Stara stvar, nova vrednost ...«, kjer bomo ljudi ozavešili o pomembnosti ločevanja odpadkov in nato skozi delavnice za različne ciljne skupine iskali načine, da odpadni embalaži dodamo novo vrednost.

Več informacij o operaciji najdete na spletni strani www.ooz-ravne.si, www.alpeca.si ali www.las-md.si.



Od 1. 1. 2018, na naslovu Čečovje 12A, v stavbi UE na Ravnah na Koroškem, deluje poslovna točka »SPOT svetovanje Koroška«. Štirje usposobljeni svetovalci smo v pomoč potencialnim podjetnikom in mikro, malim in srednje velikim podjetjem.

V skoraj dveh letih delovanja SPOT svetovanje KOROŠKA, ki je organiziran kot konzorcij vodilnega partnerja A. L. P. PECA, d. o. o., ter dveh konzorcijskih partnerjev (Podjetniškega centra Slovenj Gradec in RRA Koroška, d. o. o.), so bili doseženi zelo dobri rezultati in spodbudni premiki v podporo podjetništvu. Pomembna je tudi sodelovalna vloga drugih podpornih institucij za podjetništvo v Koroški regiji: vseh štirih območnih obrtnih zbornic in Koroške gospodarske zbornice kot tudi koroških območnih enot državnih institucij: FURS, ZZZS, ZPIZ, ZRSZ, Okrožnega sodišča, Upravnih enot, občin Koroške regije, osnovnih in srednjih šol v Koroški regiji idr.

Konec leta 2018 smo si zastavili akcijski načrt izvajanja aktivnosti za leto 2019 in zaradi naraščanje potreb po podpori poslovnim subjektom smo že konec septembra dosegli skoraj vse načrtovane aktivnosti za leto 2019. Tako smo do oktobra 2019 izvedli 1100 svetovanj, organizirali 20 delavnic in usposabljanj s kvalitetnimi predavatelji, organizirali 5 dogodkov ogledov dobrih praks in odpiranja poslovnih priložnosti v Sloveniji in v tujini. Same številke brez konkretnih rezultatov sicer ne povedo veliko. S pomočjo opravljenih storitev se je razvilo kar nekaj obetavnih poslovnih idej, pridobilo nemalo finančnih sredstev, ki jih država namenja razvoju podjetništva, sklenilo nemalo novih poznanstev med potencialnimi poslovnimi partnerji in tudi konkretnih poslov ter posledično izboljšalo poslovanje podjetnikov.

V letu 2019 se je k trem občinam Koroške regije, ki namenjajo posebna sredstva iz občinske-

ga proračuna za podporo novoustanovljenim podjetnikom, Mestni občini Slovenj Gradec, Občini Mislinja in Občini Črna na Koroškem, pridružila še Občina Ravne na Koroškem, ki je v letu 2019 v obliki subvencije podprla 9 mladih podjetnikov. Zastavljen program Ministrstva za gospodarstvo in turizem o štirinivojskem sistemu SPOT, kot delu podpornega okolja za podjetništvo, je v relativno kratkem času prinesel zelo pozitivne učinke v vseh dvanajstih statističnih regijah RS. Pohvalno in spodbudno je, da imajo državne institucije (na čelu z MGRT ter javno agencijo SPIRIT) velik posluš za predloge in izzive, ki prihajajo iz prakse. Verjame-mo, da bomo s skupnimi močmi uspeli ustvariti še prijaznejše, kvalitetnejše in naprednejše rešitve za razvoj in podporo podjetništvu in da bomo upravičili obstoj SPOT svetovalnih točk na nacionalni ravni.

Andreja Tarkuš, podjetniška svetovalka



Utrip našega vsakdana lahko po razredih ali triletjih spremljate preko naše spletne strani <https://www.os-prezih.si/>, nekaj zanimivosti navajamo v prispevku.

Osmošolka Lena Iršič je na vseslovenskem literarnem natečaju ob dnevu OZN v Slovenj Gradcu prejela nagrado za prispevek *Simbolika in pomen čebel v našem življenju*. V letošnjem šolskem letu smo si v okviru ŠOLSKE SKUPNOSTI zadali, da bomo posebej poudarjali in pazili na ločevanje odpadkov, uvedli smo minuto za zdravje, sodelujemo pri zbiralnih in humanitarnih akcijah, ustvarjali smo na temo strpnosti.

Prisluhnili smo g. Kordežu, ki je v imenu *Koronarnega kluba Mežiške doline* spregovoril o temeljnih postopkih

AKTIVNOSTI RAVENSKIH PREŽIHOVCEV

oživljanja, osmo- in devetošolci so se preizkusili, kako se rokovati z defibrilatorjem, kako poteka masaža srca in kako umetno dihanje. V okviru zdravstvene vzgoje so šestošolci z go. Sašo Horvat govorili o *odraščanju*, sedmošolci pa v okviru duševnega zdravlja o *pozitivni samopodobi in stresu*. Naše šolarje razrednega pouka je obiskala »MINI PLANICA«. Učencem so predstavili smučarske skoke kar iz kombija. Pod okriljem projekta *Zaščitništvo* so devetošolci z drugošolčki preživeli lep in malo drugačen športni dan. Skupaj so šli k Prežihovi bajti in devetošolci so »zaščitniško« poskrbeli za mlajšo generacijo.

Devetošolci so na tehniškem dnevu spoznali programe *okoliških srednjih šol*. Nekateri so jim pokazali tudi praktičen pouk. Bilo je poučno in marsikdo se bo lažje odločil za svojo poklicno pot. Devetošolki Ema Kordež in Polona Horvat sta se udeležili sprejema najboljših športnikov pri predsedniku države g. Borutu Pahorju. Svojih občutkov niti ne znata opisati. Ponosni sta, da sta bili izbrani kot najboljši športnici, da pa sta se osebno srečali s predsednikom države, je neprecenljivo. To je le še dodatna nagrada za njun dolgoletni trud in spodbuda za naprej.

Učenci izbirnega predmeta *Načini prehranjevanja* so v popoldanskem

času obiskali ekološko kmetijo na Strojni. Ogleдали so si živali in pridelali jabolčni sok. Mošt so prešali tudi pri Prežihovi bajti. Učenci *dodatnega pouka zgodovine* in izbirnega predmeta *Poskusi v kemiji* so se udeležili dogodkov, ki jih je organiziral KPM Ravne na Koroškem. Vključili so se v dejavnosti projekta *Noč ima svojo moč*; skupina pri zgodovini je sodelovala še na delavnici *Raziskujmo skupaj o domačem kraju: T'k smo včasih jedli*, ki je bila v KOK na Ravnah.

Vsi smo si ogledali film *Košarkar naj bo 2*, ki je otrokom dal vedeti, da z roko v roki in s pozitivno naravnostjo uspemo. V okviru projekta *RaP* potekajo mnoge dejavnosti na razredni in predmetni stopnji (učenci urejajo vrt in pobirajo pridelke, imajo organizirane orientacijske pohode in sprehode v naravo, pripravili so razstavo gob, nabirali so kostanj v Rušah ...). V okviru izbirnih predmetov *Likovno snovanje in Gledališki klub* so realizirali strokovno ekskurzijo v Italijo.

Na naši šoli se trudimo poskrbeti za čim večjo varnost, zato na vseh stopnjah organiziramo številne preventivne akcije (s policijo in z gasilci), s katerimi osveščamo in opozarjamo na nevarnosti. Dragi Ravenčani, bodite zgled najmlajšim s svojimi dejanji.

Vanja Benko

UTRINKI LUTKOVNE SKUPINE OŠ PREŽIHOVEGA VORANCA RAVNE NA KOROŠKEM

PESTER KULTURNI MOZAIK NA JEKLARJIH

Mlade lutkarice in lutkarji lutkovne skupine OŠ Prežihovega Voranca se vsako leto aktivno vključujejo v kulturna dogajanja na Koroškem in drugod. V preteklem letu so se skupini priključili mlajši lutkarji, učenci 2. razredov, se sprva spoznali z izdelovanjem lutk, nato pa se spoprijeli z ustvarjanjem nove predstave z naslovom *O miški, ki je iskala sir*. V okviru dejavnosti Geoparka so medse povabili lutkovno animatorko Teo Kovše in koreografinjo Katjo Vravnik, predstavnici Gledališča DELA, ter skupno z mentoricama, Aleksandro S. Mlakar in Marijo Jurgec, izvedli dve lutkovni delavnici v aprilu in maju. Predstava je dobila osnovno obliko, ki

jo v tem šolskem letu še dopolnjujejo in pridno vadijo, saj bo v mesecu decembru premiera v KC Ravne. V okviru TVU so predstavo odigrali v Domu starostnikov v maju. Letos so se priključile tudi starejše lutkarice, učenke 4. in 5. razredov, da bodo predstavo dodatno podprle igralsko, plesno ter pevsko. Omenjene deklice so se v maju udeležile tudi Srečanja Prežihovih šol v Dolini pri Trstu, kjer so šolo zastopale z odlomkom Pika in Prežihovci. Prav tako so z igrivo in nagajivo Pika nogavičko pozdravile prvošolce na prvem srečanju, 3. 9. 2019, na prvi šolski dan. Veselijo se nadaljnjih predstav in Vas vabijo k ogledu.

Aleksandra Slatinšek Mlakar



V septembru, ko je naš hram učenosti komaj odprl šolska vrata in se je šola spet napolnila z otroškim smehom, smo učitelji in učenci začeli skrbno načrtovati prireditev ob evropskem dnevu jezikov. Odločili smo se, da ga v letošnjem šolskem letu s kratko kulturno prireditvijo prvič obeležimo tudi na naši šoli. Z njo smo mlade želeli spodbuditi k učenju tujih jezikov, saj jim poznavanje več jezikov širi obzorja in odpira številna vrata v svet. Hkrati smo učence skušali opozoriti, da je treba svoj lastni jezik brezmejno in skrbno negovati. Omenjeno prireditev smo na ogled postavili še za naše velikovške sovrstnike, ki so nas obiskali v oktobru in jim s tem prikazali delček našega kulturnega utripa.

Ponosni smo, da so 19. septembra naši četrtošolci pod mentorstvom Jureta Praperja in Matica Črešnika sodelovali na 15. festivalu slovenskega jazza. Iz starih strojev so izvalili zanimive tone, kreativne ritme, ki so zveneli prav jazzovsko! Ko sta se jim pridružila še poklicna jazzovska glasbenika Jure in Matic, je v stari fabriški štauhariji nastal pravi JAZZ ŽUR, kot so prireditev poimenovali najmlajši. Projekt je nastal pod strokovnim vodstvom Zavoda Petida in UL FF v okviru projekta SKUM.

Oktobra, tik pred počitnicami, smo se kot po navadi s kulturno obarvano prireditvijo spomnili na prvo tiskano besedo in reformatorje. Glavni junak prireditve je bil, seveda, Primož Trubar, ki je na ta dan »oživel« in s pripovedovanjem svoje nepozabne življenjske zgodbe očaral navzoče gledalce. Bradatega protestantskega duhovnika je na prireditvi, ki smo jo poimenovali Lubi Slovenci, odigral devetošolec. Na odru so se mu pridružili tudi plesalci in pevci, ki so oktobrski prireditvi dali dodaten čar. Za piko na i pa so naši nadobudni glasbeniki »zarapali« pesem o Trubarju – junaku.

Pridni so bili tudi na podružnici v Kotljah, saj so s kulturnim programom obogatili slavnostno akademijo ob Kuharjevih dnevih.



S prisrčnim programom, ki je vključeval folklorne ples, petje in recitacije, so navdušili poslušalstvo v hotuljski novi dvorani. Ob prazniku Kotelj na zadnjo oktobrsko nedeljo so šolarji podružnične šole pod mogočno lipo kulturno obarvali še zaključek Kuharjevih dni.

Letošnje, ponovno pestro kulturno dogajanje na Jeklarjih nadaljujemo tudi v prihodnjih mesecih, saj že v novembru pripravljamo prireditev ob 40. obletnici šole. Praznični december bomo našim najmlajšim skušali polepšati z nastopi glasbeno-gledališke igrice Zmešnjava pravljic, z božično-novoletnimi delavnicami, bazarjem ter ogledom slovenskega filma Košarkar naj bo 2.

Zagon in veselje do kulture pri nas, Jeklarjih, ne pojenjata, zato verjamemo, da bo naš repertoar kulturnih dejavnosti še naprej zelo zanimiv in raznolik.

Tina Čapelnik, Lotka Velički

Sodelavci Nacionalnega inštituta za javno zdravje, kot organizatorji aktivnosti za zmanjšanje uporabe alkohola in varnost v prometu, nas vsako leto na začetku jeseni povabijo k sodelovanju, da se pridružimo akciji »Otroci za varnost v prometu«, ki poteka v novembru. Z veseljem smo se odzvali tudi mi. V akciji so sodelovali učenci od 2. do 4. razreda, 60 otrok. Pod vodstvom razredničark so otroci izdelali likovne izdelke s sporočili voznikom o nevarnosti pitja alkohola s

poudarkom, da alkohol in vožnja ne spadata skupaj.

11. 11. 2019 smo skupaj s policistom Policijske postaje Ravne na Koroškem, gospodom Zvonetom Uršnikom, svoje izdelke razdelili voznikom. Policist je na križišču v Kotljah ustavljal vozila, učenci so nato z risbico pristopili k voznikom ter jim zaželeli srečno in varno pot brez alkohola. Odziv voznikov je bil zelo pozitiven. Vsi so nas pohvalili in z veseljem sprejeli naše opozorilo.

Tudi otroci so se na akcijo odzvali z navdušenjem in vso resnostjo. Vemo, da se otroci učijo iz vsakdanjih situacij in odnosov ter z vzgledom, zato smo se odločili, da bomo akcijo Otroci za varnost v prometu ponovili tudi v naslednjem šolskem letu in ji dali še večji poudarek.

Vanja Kačič,
vodja podružnice Kotlje



VKLJUČEVANJE OTROK PRISELJENCEV V OSNOVNE ŠOLE

Slovenija se v zadnjih letih sooča z množičnimi priseljevanji – migracijski tokovi iz nekdanjih jugoslovanskih republik prinašajo v Slovenijo največje število tujih priseljencev. Med vsemi priseljenimi so tudi otroci, ki morajo z osnovnošolskim izobraževanjem nadaljevati brez znanja slovenskega jezika, od njih pa pričakujemo, da se bodo uspešno prilagodili novi kulturi, sledili razlagi učne snovi in navezali pristne medsebojne stike s sovrstniki. Nekateri osnovne šole na Koroškem so, z željo po zagotavljanju uspešnega vključevanja otrok priseljenec v vzgojno-izobraževalni sistem, vključene v projekt Izzivi medkulturnega sobivanja, v okviru katerega so na šolah zaposleni strokovni delavci, ki otrokom prise-

ljencem nudijo možnost učne pomoči, učenje slovenskega jezika ali individualno obravnavo učne snovi. Prav tako so na voljo za pomoč tudi staršem priseljencem, za katere npr. organizirajo tečaje slovenskega jezika. Strokovni delavci na teh osnovnih šolah organizirajo tudi usposabljanja za druge učitelje, v okviru katerih jih informirajo o načinih, priložnostih in metodah pri delu z otroki priseljenci.

Spomladi 2019 je na slovenskih osnovnih šolah potekala raziskava na temo vključevanja otrok priseljenec v osnovne šole, v kateri so sodelovale tudi koroške osnovne šole. Ugotovili smo, da učitelji pri pouku uporabljajo različne prilagoditve – otrokom podajajo dodatna navodila, sproti preverjajo razumevanje navodil,

podaljšujejo jim čas pri pisnem ocenjevanju znanja oz. dajejo poudarek na ustno ocenjevanje znanja. Nudijo jim dodatne ure slovenskega jezika, jih vključijo k dopolnilnemu pouku oz. jih prvo leto zaradi težjega razumevanja slovenskega jezika vključijo v nižji razred. Tudi otroci sami so poročali, da jim je bilo ob prihodu na novo šolo najtežje neznanje slovenskega jezika ter navezovanje stikov z novimi sošolci.

Uspešna vključenost v osnovno šolo je pomembna predvsem zaradi pridobivanja znanj, kompetenc in izkušenj za uspešno funkcioniranje v prihodnosti. To lahko dosežemo z aktivnim premagovanjem predsodkov do drugih etničnih skupin ter zagotavljanjem občutka pripadnosti in sprejetosti. Naloga vseh nas je, da jim nudimo spodbudno (pedagoško) okolje, jim pomagamo pri premagovanju ovir, razvijamo njihove potencialne ter tako pripomoremo k izboljšanju kakovostnega in uspešnega življenja v novi državi. Bodimo odprti za sprejemanje drugačnosti.

Nika Kamnik, mag. psih.



GIMNAZIJA RAVNE NA KOROŠKEM 2019

Preteklo šolsko leto je bilo na Gimnaziji Ravne na Koroškem v marsikaterem pogledu posebno leto. Prvič v zgodovini smo namreč ob gimnazijskem programu začeli izvajati tudi program farmacevtski tehnik. Dvaintrideset dijakov se je odlično vklopilo v naše okolje, vsi vpisani so tudi uspešno zaključili prvi letnik. Želimo si, da bo ta program v prihodnje zaživel v popolnosti in da bomo s kakovostnim delom privabili tudi dijake izven Koroške. Vsi, ki delamo z mladimi, se še kako dobro zavedamo, da je mladostnike v svetu, polnem sodobnih tehnologij, pravzaprav težko motivirati za delo. Zato poskušamo v pouk čimbolj vključevati aktivne oblike in metode dela, predvsem pester interesne in obšolske dejavnosti ter zanimive projekte. Posebej zanimiva sta projekta ERASMUS+ PRIPRAVLJENI ZA ODRASLO ŽIVLJENJE in FREUND – PRIJATELJ II. V prvem sodelujemo s šolami iz Italije, Finske in Poljske.

Mladi se v njem ukvarjajo z vsebinami, ki jih bodo pripravile na izzive in pasti odraslega življenja. V pasti se je znašla tudi glavna igralka celovečerne detektivke Still ruht der See – Počiva jezero v tihoti, ki so jo posneli naši mladi filmski ustvarjalci z dijaki Trgovske akademije v Velikovcu. V okviru tega dveletnega mednarodnega filmskega projekta Erasmus+ so dijaki čezmejno filmsko ustvarjali. Projekt je bil orientiran v spodbujanje kreativnosti in skupnega ustvarjanja ter v mobilnost dijakov in učiteljev na različnih področjih kreativnega ustvarjanja. Pohvalimo se lahko tudi z visoko kakovostjo nastalega izdelka (kar je ne nazadnje zasluga naših dijakov), izvirnim scenarijem in dobrimi igralci (skoraj vsi izvajalci so maturanti filmske šole iz Celovca). Verjamemo, da bomo s tem filmom posegli po številnih priznanjih, tako kot so naši dijaki na posameznih državnih tekmovanjih: Katarina Lodrant in Neža Kadiš (zlato

Cankarjevo priznanje), Aleks Erjavc in Jan Pantner (zlato matematično priznanje), Mojca Mager (zlato iz logike), Tevž Jevšnikar, Andrej Mikolič in Jan Pantner (zlato priznanje iz geografije). V tokratni športni generaciji izstopajo plavalci: Gal Kordež, Matija Može, Daša Tušek in Jaš Berložnik. Daša in Jaš sta bila imenovana za najboljša plavalca Slovenije v kadetski kategoriji. Junija smo se razveselili izjemnih rezultatov na maturi, saj so prav vsi maturanti uspešno opravili zrelostni izpit. Še posebej smo ponosni na štiri zlate: Katarino Lodrant, Nežo Kadiš, Urbana Kotnika in Živo Poberžnik. Pokazali in dokazali so, da so še kako resno vzeli besede našega profesorja, dr. Andreja Adama, ki je zapisal: »Gimnazija mora učiti misliti, dijakov ne sme nositi, temveč voditi. Stremeti mora k temu, da bodo dijaki nekoč, ko bodo odrasli, hodili sami od sebe.«

Natalija Pečovnik in
Simona Rejec Merkač



MLADINSKA FOTOGRAFIJA NA GIMNAZIJI RAVNE NA KOROŠKEM

Več kot desetletje se je že obrnilo, odkar je na ravenški gimnaziji nastal FOTO krožek pod mentorstvom Sonje Buhvald. Najprej je bil le en dijak in ena fotografija, danes je v FOTO krožku že preko 40 mladih fotografov in na stotine odličnih fotografij. Poleg uspehov, ki jih vsa leta nizajo tako v slovenskem merilu kakor tudi v svetovnem, se lahko pohvalijo s številnimi skupnimi trenutki ob fotografiji, v komentiranju, ustvarjanju in kreiranju podob, ob klepetu in povezovanju, ko postane čas edina ovira, ko zazvoni zvonec, da odhitijo k pouku.

Do sedaj so nanizali že mnogo razstav, v avli šole jo vsako leto pripravijo nekajkrat, prav tako razstavljajo v bližnji okolici ter v sosednji Avstriji, tudi na Dunaju so že bili. Njihov moto je svoboda, ustvarjanje brez mej. Kreiranje novih podob, vanj ujet svet, kakor ga vidijo sami. Potopljeni v svoje

globine s fotografijo povedo več, kot ta zmore prikazati. Ob njej ima vsak opazovalec možnost ustvariti lastno misel, zgodbo in sliko. Ne ustvarjajo za tekmovanja, tudi za razstave ne. Njihovo ustvarjanje je iskreno in podprto z lastnim navdihom. Ustvarjajo zase in za svojo dušo. Ustvarjajo za tisti občutek, ki ga doživijo ob tem, ko vidijo, kaj jim je uspelo. Za občutek, ob katerem zaigra srce in se ustvari nov navidezen svet, v katerega pobegnejo vsakič, ko začutijo, da ga potrebujejo.

Na pragu zrelosti se neslišno in potihoma dotikajo bistva. Ko njihovo oko zazre podobo in jo preslika skozi zrcalo svoje duše, medtem pa neobremenjeno pripoveduje o njej. Na trenutke se spogledujejo z odraslim svetom, a hkrati ohranjajo mladost in igričnost. Fotografirajo naravo, kjer lahko pomirjeno sledimo edinstvenemu trenutku, lovijo naključne trenutke na

ulicah, prav tako se skrbno posvečajo režirani fotografiji.

V fotografijo so ujete njihove sanje, bolečina, žalost in cela paleta čustev. Vse to, kar pripisujemo odraslim, mladina pri svojih rosnih letih izraža in nas postavlja pred trenutek resnice. Jim lahko podamo roko in jih popeljemo na varno, v svet, kjer bi nekatere podobe iz njihovih fotografij lahko izginile? Jim lahko omogočimo, da bo njihov fotografski svet poln čudovitih in svetlih podob veselja in sreče? Nekaj je zagotovo. Njihova fotografija je pristna in iskrena. Svet z njo postaja LEPŠI.

Vabimo vas, da poskusite v njihov fotografski svet na FB-strani *FOTO krožek Gimnazije Ravne na Koroškem* in na spletno stran *Gimnazije Ravne na Koroškem* ali pa nas preprosto obiščete na gimnaziji. Veseli vas bomo!

Sonja Buhvald,
fotografinja in mentorica

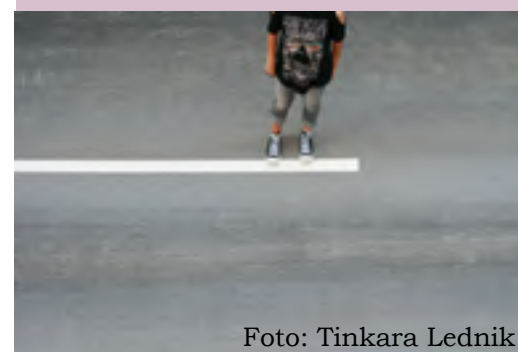


Foto: Tinkara Lednik



Foto: Jana Komprej



Foto: Nuša Perenda

LETOVANJE V HOTELU DELFIN V IZOLI

V DU Ravne je poskrbljeno tudi za letovanje. To je mogoče v Moravskih toplicah in v hotelu Delfin v Izoli. V hotelu Delfin je mogoče organizirano letovati 3-krat letno (marca, junija in septembra) po 7 dni. V lastni organizaciji je letovanje možno celo leto, razen januarja, ko je

hotel zaprt. Poleg zunanje- ga bazena, ki je na voljo poleti, ima hotel tudi notranje bazene z različno temperaturo morske vode, masažne bazene in »knajpov« vrt. Hotel ni zdravilišče, daje pa možnosti različne rekreacije, zabave in sproščanja. Jesensko letovanje je še

posebej vabljivo, morje je še dobro ogreto, noči so prijetne za počitek. Letos smo letovali od 14. do 21. septembra. V skupini je bilo 72 članov, kar je do sedaj največ (ta skupina je na priloženi fotografiji). V juniju in septembru je bilo skupno 119 članov, kar je 833 nočitev.



OBISKALI SMO NAŠO ČLANICO, NEKDANJO OBČANKO IN ŽELEZARKO, GO. SLAVO DRAGOLIČ V CERKNICI

V sredo, 23. oktobra, smo se z avtobusom odpeljali v Cerknico, v Dom starejših, z željo, da presenetimo starejšo članico društva in ji popestrimo njen vsakdan, s stanovalci doma pa delimo nekaj koroškega vzdušja. Slavka je nekdanja občanka in fužinarka. Še vedno je naša članica, čeprav že dolgo živi na Notranjskem v Cerknici. Jesen preživlja v domu starejših, rada tudi piše in upam, da bo še nastala kakšna pravljica. Po dogovoru z vodstvom doma, da naj bo to presenečenje, smo se določenega dne odpravili s prostovoljci, pevkami in harmonikarjem v Cerknico. V domu smo

bili lepo sprejeti, vse je bilo nared. Na prireditvenem prostoru so stanovalci čakali na naš nastop. Zadnja je prišla Slavka, ki je šele tedaj dojela, da je ta prireditev namenjena predvsem njej. Bila je ganjena in brez besed. Po pozdravu predsednika društva so članice pevskega zbora KOROŠICE s prelepimi koroškimi melodijami vnesle v prostor nekaj, kar ne slišiš vsakdan. Presenečenje je bilo veliko, še posebej, ker se je srečala z nekdanjimi stanovalkami s Čečovja, kjer je v času bivanja na Ravnah stanovala tudi sama. Zelo nam je bila hvaležna.

V domu smo imeli kosilo, lep sončen popoldan pa smo izkoristili za ogled Cerknice, jezera, ki je bilo takrat brez vode, in ogled naravnih mostov v Rakovem Škocjanu. V domu so nam priskrbeli odličnega vodiča, domačina, ki nas je popeljal po gozdovih, kjer je skrita kraška dolina Rakov Škocjan, ki s svojo spreminjajočo podobo privablja ljubitelje narave in kraških pojavov. Popoldan je hitro minil, zahvalili smo se vodiču in se poslovili. Domov smo se vračali zadovoljni z mislijo, da nam je mogoče le uspelo pregnati sivino dneva in obuditi spomine na minule čase.

Jože Prednik



Foto: Angela Juraja Firšt

PROGRAM POHODOV V LETU 2020

Pohodniška skupina pri DU Ravne na Koroškem v sestavi 9 vodnikov organizira pohode že od leta 2013. V letu 2019 je bila povprečna udeležba 45 upokojencev, kar je lepo število pohodnikov. Hodimo po lepih, zanimivih poteh v čudoviti naravi, ki nas, ne glede na letni čas, vedno očara. Na vsakem koraku je toliko lepega. V naravi si spočijemo ter napolnimo srce in dušo.

Večina naših poti je krožnih. Uživamo v fantastičnih razgledih in prijetni družbi. Vedno si privoščimo topel obrok v bližnjem gostišču ali na turistični kmetiji. Domov se vračamo polni optimizma in vedno znova ugotavljamo, da nam je lepo. Povzpeli smo se že na večino hribov/vrhov v Mežiški, Mislinjski, Savinjski in Dravski dolini. Pot nas vodi tudi po

avstrijski Koroški. Tudi v letu 2020 pohodi ne bodo zahtevni; hoje bo vsakokrat 3-4 ure, višinska razlika bo 100-500 m. Pristrčno povabljeni v našo družbo!

Angela Juraja Firšt

SEZNAM POHODOV V LETU 2020:

8. 1. 2020 NAVRŠKI VRH
5. 2. 2020 ŠTEHARSKI VRH
4. 3. 2020 OTIŠKI VRH
1. 4. 2020 LIBELIŠKA GORA
6. 5. 2020 SV. JERNEJ NAD MUTO
3. 6. 2020 SMREKOVEC
1. 7. 2020 HE KORALPE, GOLICA
5. 8. 2020 KAPLA
29. 8. 2020 PO MALGAJEVI POTI
(v okviru Ravenskih dnevov)
2. 9. 2020 VELENJSKO JEZERO IN
OGLED PREMOGOVNIKA
7. 10. 2020 REMŠNIK
4. 11. 2020 OKOLICA MISLINJE
9. 12. 2020 SUHI VRH

Društvo diabetikov Mežiške doline pokriva vse štiri občine v dolini. Delovanje je razdeljeno na 9 programov. Prvi štirje pokrivajo PREVENTIVO. To so: 1. predavanja, 2. učne delavnice, 3. edukativna okrevanja in 4. meritve krvnega pritiska, sladkorja, holesterola ... Pri vseh naših dejavnostih skozi vse leto organiziramo predavanja strokovnjakov z raznih področij. Tako se naši člani seznanijo s srčnim popuščanjem, demenco, z rakom na dojki, nego nog, uporabo defibrilatorja, boleznimi ledvic, inkontinenco ... Na učnih delavnicah

se učimo povezovati rane, imobilizirati, si izmenjujemo izkušnje, mnenja in nasvete.

Okrevanja imamo trikrat na leto. Spomladi v Strunjanu, poleti v Lendavi in jeseni v Rogiški. Zdravilišča nam pripravijo pester program po ugodnih cenah. Na razpolago imamo bazene, savne, telovadbo, fitnes, pohode, predavanja (3 x na termin so obvezna), dnevne meritve sladkorja, holesterola, kisika, krvnega tlaka. Na razpolago imamo tudi masaže, razna kozmetična razvajanja, ki pa so plačljiva. Veliko se družimo in se imamo lepo.

Meritve opravljamo na vseh naših pohodih, prireditvah po občinah, pikniku. Opravljamo jih za vse občane, saj je zelo pomembno, da se diabetes hitro odkrije. O točnih datumih člani obveščamo vsake 3 mesece z obvestili na dom. Sodelujemo z drugimi društvi v naši regiji. Smo zelo aktivni in to nam priznavajo naši člani. Trudimo se, da jim ugodimo, pomagamo in jih seznanjamo z novostmi. Sredstva za naše delovanje prispevajo fundacija FIHO in vse štiri občine; člani plačajo članarino in tudi kak donator se najde. Pridružite se nam.

Neva Šimenc



11. junija 2019 je na Brdu potekala zaključna prireditev natečaja Prostovoljec leta 2018, na kateri so bila podeljena priznanja izbranim prostovoljcem in prostovoljskim projektom. Natečaj je letos že 17. zapored izvedel Mladinski svet Slovenije, častni pokrovitelj natečaja pa je predsednik RS **Borut Pahor**, ki je tudi letos gostil zaključno prireditev. **Komisija za priznanja pri Društvu Sožitje Mežiške doline je na predlog izvršnega odbora za priznanje Prostovoljec leta 2018 prijavila Jožico Pušnik.**

Jožica Pušnik je v Društvu Sožitje aktivna od leta 2000 kot prostovoljka. Njeno delo je pomembno za pregledno delovanje Društva Sožitje Mežiške doline. Pri delu sodeluje z drugimi člani. Vedno jim je pripravljena pomagati z nasveti in predlogi. Veliko pripomore k prepoznavnosti društva. **Aktivno pomaga pri vodenju pevskega zbora Mlada srca**, skrbi za prevoze uporabnikov, jih spremlja na nastope in vodi koordinacijo med starši, uporabniki in CUDV Črna na Koroškem, kjer so nastanjeni nekateri naši člani. Uporabnike

spremlja na izletih, seminarjih in taborih VŽU. Pomaga pri pridobivanju denarja na razpisih in aktivno sodeluje v izvršnem odboru Društva. Delo prostovoljke opravlja z veseljem, spoštovanjem in plemenitostjo do oseb s posebnimi potrebami.

Jožica je Miranova sestra. Leta 1974 je dobila brata, ki pa je bil otrok s posebnimi potrebami. Leta 1980 jima je umrla mama, nato leta 1982 še oče. Od takrat je prevzela skrbništvo zanj in že zelo mlada spoznala težave ljudi s posebnimi potrebami. Leta 1984 se je poročila in partner je lepo sprejel njenega brata. Skupno življenje jim je poleg težav prineselo tudi mnogo lepih trenutkov. Veliko oporo je našla v Društvu Sožitje Mežiške doline, kamor so vključeni vsi njeni družinski člani.

Zaposlena je v Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti kot vodja Območne izpostave Ravne. Ker za opravljanje vodje izpostave sprva ni imela ustrezne izobrazbe, se je odločila za študij ob delu in ga leta 2011 tudi uspešno dokončala. Je diplomirana upravna organizatorica.

Za prejeti naziv Prostovoljka leta 2018 ji iskreno čestitamo.

Društvo Sožitje Mežiške doline



KD PREŽIHOV VORANC

KD Prežihov Voranc združuje pet sekcij: folklorno skupino, harmonikarski orkester, Koroški oktet, žensko vokalno skupino Deteljica ter gledališko skupino Kavčuk. Vse sekcije pridno vadijo vse leto in se z veseljem predstavljajo na občinskih in drugih tradicionalnih srečanjih, tudi osebnih jubilejih naših krajanov. Z nastopi si vedno želimo dostojno zastopati našo Občino Ravne na Koroškem in ime društva Prežihov Voranc.

Zaradi omejenega prostora v občinskem glasilu bo v vsaki številki predstavljena po ena sekcija.

Kaj je o tej sezoni povedala vodja sekcije Lucija Mirkac

»Za člani **gledališke skupine Kavčuk** je vznemirljiva sezona. Na pomlad smo dobili povabilo na Poletne gledališke večere v Kopru. Ekipi sem nemudoma

poslala eno samo poved: »Ej, folk, a gremo v Koper?« In prej kot v 10 minutah, ko so se odzivi kar vsuli, je bilo jasno, da gremo. No, da vsaj poskušamo priti tja. Našo prijavo so sprejeli in po mnogih zapletih in razpletih, vajah, igralskih zamenjavah v zadnjem trenutku in dokaj porazni generalki smo se 20. avgusta zjutraj usedli na avtobus in se s celotno sceno (tudi fikus je šel zraven) odpeljali v Koper. Navdušil nas je ambient, pri srcu mi je postalo toplo ob misli, da smo v teh mesecih pokazali, da znamo sodelovati in da smo trdna ekipa, ki jo veže več kot samo sodelovanje v isti gledališki skupini. Septembra smo vstopili v šesto sezono našega delovanja in se veselili množice novih članov. Naša ekipa trenutno šteje 46 mladih in mladih po srcu. Hvala vsem mojim gledališnikom in seveda vsem, ki sodelujete z nami in nas podpirate!«

Mag. Irena Oder



KD SVITANJE:

TRADICIJA NAM JE POMEMBNA

VEČER POD LIPO – PETJE NARODNIH PESMI NA LEČNIKOVEM VRTU

Ob dnevu državnosti je prav, da si vzamemo vsaj nekaj trenutkov in se zavemo, da smo Slovenci državljani Republike Slovenije, da govorimo slovenski jezik in da je pomembno, da to ohranjamo tudi naprej. Člani KD Svitanje želimo to sporočilo ozavestiti najprej znotraj društva, nato pa ga deliti z občani Občine Ravne na Koroškem in seveda tudi širše, vsem, ki se nam želijo pridružiti.

Pravijo, da je pesem tista, ki združuje, povezuje. Zato vsako leto ob koncu junija, večer blizu dneva državnosti, priredimo Večer pod lipo – že tradicionalno prireditev pod lipo na vrtu Gostilne Lečnik. Tu pojemo narodne pesmi, nekaj jih je dobro poznanih, nekaj že skoraj pozabljenih. Letos je petje vodila Vokalna skupina Svitanje. Pesmi so zbrane v priložnostni pesmarici, ki

sta jo pripravila Jože Potočnik in Cvetka Kramberger, Tanja Mavrel pa je knjižico oblikovala.

Navzoče je pozdravil župan Občine Ravne na Koroškem, dr. Tomaž Rožen, vsem občanom in občan-kam ter drugim obiskovalcem je čestital ob prihajajočem dnevu državnosti ter se zahvalil organizatorjem za organizacijo prireditve. Da pa ne bi ostali le pri petju, smo v goste povabili Zimske kosce in domačinko dr. Manjo Miklavc, slovstveno folkloristko, zbiralko in raziskovalko koroškega kulturnega izročila. Etno skupina Zimski kosci nam je zaigrala na ljudske instrumente, za katere pravijo »vse, kar bo štimo davo, na t'sto se bo igravo« in zapeli v koroškem narečju »štaka muzika bolj redko čuje se, a za l'udi bolj zanimiva je«. Pri bolj poznanih smo se

jim pri petju pridružili tudi vsi prisotni. Manja nam je predstavila nekaj odlomkov iz knjige *Otroštvo v deželi kralja Matjaža*, ki jo je izdala spomladi letos. V njej je zbrala in zapisala mnogo folklornega in etnološkega gradiva ter ob njem preučila otroško slovstveno folkloro na slovenski in avstrijski strani Koroške. Slišali smo nekaj odlomkov v koroškem narečju, ki so še obogatili že tako »narodno« bogat večer.

Hvala lepa tudi našim gostiteljem – družini Lečnikovih in njihovem osebju. Na vrtu pod lipo so pevci in pevke ter vsi, ki smo se zbrali, prepevali narodne pesmi iz pesmarice, ko je zmanjkalo teh, so dodali še druge. Topel večer je ponudil možnost druženja in prepevanje še pozno v noč.

Ana Potočnik



PRVI SLIKARSKI EKSTEMPORE

BARVITE PODOBE KRANJA 2019 – ZMAGA KOROŠCU

V Galeriji Mestne občine Kranj je bila v maju 2019 na ogled razstava likovnih del z naslovom *Kranj – zgodovinsko mesto*. Nastala je na osnovi pomladnega ekstempora kranjskega Kulturnega društva likovnikov. Strokovna žiranta, Petra Vencelj, umetnostna zgodovinarica in kustosinja, ter Damir Globočnik, dr. umet. zgodovine, muzejski svetnik in likov-

ni kritik, sta izbrala dela ustvarjalcev, ki so najbolj izstopala.

Prvo nagrado je prejel koroški umetnik **Zoran Rožič** za motiv Plečnikove arkade z rožnovenjsko cerkvijo. Moderno občuteno slikarsko podobo, temelječo na iskanju ravnovesja med realističnim povzemanjem motivike in sproščenimi, intenzivnimi barvnimi poudarki, ki prinašajo

vedro in optimistično noto, so bili v zanj prepoznavnem stilu več kot dovolj za zmago. Zoran Rožič, doma z Raven na Koroškem, je dolgoletni predsednik KD koroških likovnikov, v svetu umetnosti in v društvu je aktiven že 33 let. Po zaključku razstave je nagrajeno likovno delo prevzel kranjski župan Matjaž Rakovec za prostore Mestne občine Kranj. Čestitamo.

Martina Cigler



Strokovna ekskurzija članov Združenja borcev za vrednote NOB Mežiške doline

SLOVENJ GRADEC, SPLAVARJENJE NA GORTINI IN OBISK TURISTIČNE KMETIJE KLANČNIK V PODKLANCU

Združenje borcev za vrednote NOB Mežiške doline, ki združuje 3 krajevne in 4 občinske organizacije, že nekaj let poleg spominskih prireditev in svečanosti organizira še posebno strokovno ekskurzijo. V letu 2017 smo se podali v Italijo v Sredipolje, Doberdob, nad Trst in na Kras v Cerje. Lansko leto smo bili v Avstriji v Velikovicu, v muzeju Henrika Harrerja, v rudniku Huettenberg, v Brežah in v Krki. Letos smo se popeljali po naši bližnji okolici, po naši lepi Koroški.

V Slovenj Gradcu smo si v parku ogledali osrednji spomenik žrtvam NOB. Po skupinski fotografiji smo odšli do spomenika Mahatme Gandija, borca za mir, ki je bil postavljen v mestu – glasniku miru 1. oktobra 2010. Zatem smo se odpravili proti centru mesta in prisostvovali tradicionalni prireditvi Slovenj Gradec v srednjem veku. Iz Slovenj Gradca smo se odpeljali na Gortino h koroškim splavarjem. Po obvezni skupinski fotografiji smo stopili na splav, kjer sta nas pričakali flosarski frajli s kruhom, soljo in šilcem močnega. Sledil je nagovor kormorana Toneta, ki je obudil spomin na splavarje, ki so nekoč vozili oz. tovorili na zgrajenih splavih les po Dravi vse do Beograda ter se po nekaj mesecih vračali z denarjem domov k svojim družinam. Vožnja s splavom v vročini in dežju je bila

marsikdaj zelo nevarna. Splav bi se ob trku lahko tudi poškodoval ali celo razletel. Po tej zgodbi je bila na vrsti naša flosarska vožnja, za večino prva vožnja na splavu. Po neštetihi šalah, smehu, dobri glasbi harmonikarja Blaža, dobri flosarski malici in kozarčku piva je sledil obvezen šaljivi »krst« novega flosarja. Mi smo to čast namenili našemu najstarejšemu udeležencu in članu, Slavku Kralju, ki je čez nekaj dni praznoval 91. rojstni dan in se je pri krstu dobro odrezal, saj je pravilno odgovoril na vsa postavljena vprašanja.

Na poti smo si pri Kovtrovem mostu kar iz avtobusa ogledali spomenik NOB in spominske panoje, ki so postavljeni v neposredni bližini, saj so nas že pričakovali na turistični kmetiji Klančnik v Podklancu. Agronom Jože nam je povedal kar nekaj stvari o molznih robotih. Po ogledu družinskega muzeja s številnimi fotografijami in slikami v olju smo se z njihovim turističnim vlakcem popeljali po gozdni poti proti gornjemu platoju. Na jasi, malo pred vrhom, smo zagledali čredo jelenov, ki je ob hrupu traktorja hitro pobegnila v gozd. Na travnatem platoju z lepim pogledom na Kronske goro, Šentjanž in Pohorje stoji njihova lovska koč, kjer smo si ogledali številne trofeje različnih živali. Večino trofej je uplenil oz. je last gospodarjevega očeta. Na kmetiji so

vsi rodovi tudi lovci. Po povratku z vlakcem na domačijo smo zadovoljni s preživetim dnem nakupili nekaj domačih mlečnih in mesnih izdelkov ter se odpravili v avtobus, ki nas je popeljal nazaj v Mežiško dolino.

Stanislav Ovnič



KULTURNO DRUŠTVO LITERATOV MEŽIŠKE DOLINE



Literati Mežiške doline delujemo že 21 let kot društvo na področju literarnega ustvarjanja. S poezijo in prozo **soustvarjamo kulturne dogodke** v domačih občinah in gostujemo na prireditvah po Sloveniji. Brez nas ne mine Festival Solzic. Vedno smo »Pod kozolcem« v okviru jesenskih srečanj na Prevaljah. Letos smo sooblikovali prvi kulturni večer **»Pod krošnjo magnolije«**. Ne manjkamo na prireditvi v Črni, kjer zazveni naša poezija na mostu v času turističnega tedna.

Tesno smo povezani z Literarno čajanko v Koroškem medgeneracijskem centru. V juniju smo se družili s pesnico Anjo Golob. Na dnevih medgeneracijskega sožitja v Ljubljani smo ponosno stopili na oder prireditve Urice poezije.

Sodelujemo z literarno sekcijo Pokrajinske zveze DU Koroške. Junija smo organizirali Rafoltov dan v Gostišču Rifel na Prevaljah. Srečanje je bilo v spomin na dolgoletnega predsednika Likusa. Naši starejši člani so se spominjali let in besedil, ki so nastala, ko so bili včlanjeni tudi v Literarni klub upokojencev Slovenije. Novembrska srečanja z literati Pokrajinske zveze DU v Slovenj Gradcu so sestavni del našega jesenskega programa.

- Sodelujemo na literarnih natečajih in osvajamo priznanja

Udeleženci natečaja za pisce seniorje JSKD smo bili maja povabljeni na srečanje piscev seniorjev iz Celjske in Koroške regije. Namenjeno je bilo analizi poslanih literarnih prispevkov. Vodil ga je dr. David Bedrač. Prispevka Ivane Čreslovnik in Ivane Prislan je označil kot presežna besedila. Pesem Marte Merkač je v družbi še treh nominirancev uvrstil na državno srečanje piscev seniorjev.

Lidija Polak in Irena Pajnik Beguš sta zvesti natečaju Mentorjev feferon. Tudi letos sta bili med finalisti. Martina Podričnik je na literarnem natečaju »Zgodbe o dobrih ljudeh« prejela v Trebnjem tretjo nagrado. Nagrajena zgodba je objavljena v zborniku *Zgodbe o dobrih ljudeh* v okviru projekta Baraga in čipka.

Z deli segamo tudi čez mejo. V časopisu *Nedelja* sta bili v poletnih mesecih objavljeni črtici *Lisičji log* Ivane Čreslovnik in *Katra* Martine Podričnik. Na razglasitvi dvojezičnega literarnega natečaja Referata za kulturo Občine Pliberk so bile pesmi Marte Merkač izpostavljene kot ene izmed najboljših na letošnjem natečaju.

- Izdajamo knjige – zgodbe in pesmi objavljamo v revijah

Letos so člani našega društva izdali osem knjig. Barbara Jelen *Razsežnosti srca*, Irena Pajnik Beguš *Semena oblakov*, dr. Manja Miklavc znanstveno monografijo *Otroštvo v deželi kralja Matjaža* in *Dober dan*, Stanko Grl *Tihi večeri*, Vanč Penec je predstavil svoj prvi roman *Suhovrške brazde*. Srđan Radović je izdal prvo pesniško zbirko v srbskem jeziku z naslovom *Zvuk poluotvorene česme*, Irena Pajnik Beguš pa je v zbirki *Prepišna* zbrala svoje pesmi v koroškem narečju.

Koroški literati smo že kar asimilirani v kulturnem prostoru med Uršljo in Peco. Smo tudi interpreti življenja prebivalcev doline pred nami. Tako je Marta Repanšek sodelovala z etnologinjo dr. Marijo Makarovič pri nastajanju knjige *Jazbina*. V Črjanskih cajtnгах je zanimivo brati njene intervjuje. Zgodbe Ivane Prislan boste našli v reviji *Zarja*, *Sončnica* in *Ravenskih razgledih*. Stanko Grl obogati mnogo prireditev v Črni s svojo poezijo. V *Viharniku* so njegove objave že kar stalnica. Pesmi prebirajo tudi prebivalci Loške doline v reviji *Obrh*, od koder izvirajo korenine njegovih prednikov.

Ne le dobro zapisati, tudi prebrati si želimo svoja dela čimbolje. Zato vadimo na delavnicah pravilno interpretirati lastna besedila. Štejemo 45 članov. V zadnjem letu

smo pridobili 4 nove in še koga z veseljem sprejmemo medse. Načrtujemo osmi literarni zbornik. Besedil in navdiha nam ne zmanjka.

Marta Merkač,
podpredsednica društva



Foto: Arhiv KOK



NA RTV-ODDAJNIKU URŠLJA GORA PRIPRAVLJENA OPREMA ZA GAŠENJE

Tik pod vrhom Uršlje gore je v letu 2017 prišlo do požara v naravnem okolju, t. i. "novoletni" požar je bil uspešno pogasjen, saj se ni uspel razširiti na sam vrh in posledično na južno stran gore, kjer je vegetacija gostejša in bi lahko prešel v požar večjih razsežnosti. V dneh po požaru smo opravili analizo intervencije. Prišli smo do zaključka, da je na vrhu gore dovolj vode za gašenje (v notranjosti oddajnika je bazen s 60.000 litri vode), vendar je uporaba te možna samo pod pogojem, da je cesta na vrh gore prevozna z gasilskimi vozili.

Ker se na vrhu gore poleg RTV-oddajnika nahajata še dva kulturnozgodovinska objekta (planinska koča PD Prevalje in cerkev sv. Uršule), smo sklenili, da bi bilo smotrno imeti v objektu oddajnika nekaj najnujnejše opreme za primer požara v zimskem času, ko na vrh ni možno dostopati z gasilskimi vozili. Primer takšne intervencije je bil požar Kocbekovega doma na Korošici v oktobru 2017. Takrat je helikopter na goro, z več preleti, prepeljal gasilce in nekaj opreme. Ti so bili zaradi pomanjkanja požarne vode dokaj nemočni v boju z ognjenimi zublji.

Po vrhu gore poteka meja med občinama Ravne na Koroškem in Črna na Koroškem, zato je sledila koordinacija med poveljstvom Gasilske zveze

Mežiške doline in Koroškega gasilskega zavoda Ravne na Koroškem. Sklenili smo, da se v objekt oddajnika stalno namesti naslednja oprema: prenosna motorna brizgalna 8/8 (pretok minimalno 800 litrov na minuto pri 8 barih), namensko izdelana sesalna cev dolžine 8 metrov za dostop do bazena iz zunanosti objekta, 200 metrov tlačnih cevi za dobavo vode do mesta požara, 150 metrov tlačnih cevi za gašenje ter pripadajoče armature, ki omogočajo gašenje v treh različnih smereh (pri porabi 900 l/min. zadostuje količina vode za približno 60 min. gašenja). V ta namen je PGD Kotlje prispevalo prenosno motorno brizgalno Rosenbauer starejše izdelave (zanimivost: črpalko poganja motor, identičen motorju vozila volkswagen "hrošč 1200"), ki omogoča ročni zagon in je najprimernejša za dolgotrajno skladiščenje (vzdrževanje akumulatorske baterije ni potrebno, ni občutljive elektronike kot pri novjših napravah). Koro-

ški gasilski zavod Ravne in druga društva Gasilske zveze Mežiške doline so prispevali sesalno cev in tlačne cevi ter armature.

Shranjena gasilska oprema na RTV-oddajniku omogoča neposredno gašenje objektov in naravnega okolja na vrhu gore oz. varovanje katerega od objektov v primeru požara. V letnem času, ko lahko dostopamo do vrha z našimi vozili, je oprema namenjena predvsem enostavnejšemu odvzemu vode iz bazena v notranjosti oddajnika. Dvakrat letno (jeseni in spomladi) izvajamo pregled našte-te opreme in redni zagon črpalk, da bi bila operativno uporabna v primeru intervencije. Ob tem seveda upamo, da omenjene opreme nikoli ne bomo potrebovali za resne situacije.

Matjaž Gorenšek,
poveljnik Gasilske zveze
Mežiške doline



Prenosna motorna brizgalna med rednim preizkusom

Vir: PGD Kotlje

VELIKO AKTIVNOSTI PRI PROSTOVOLJNEM GASILSKEM DRUŠTVU (PGD) RAVNE V 2019

PGD Ravne je v letu 2018 praznovalo 140 let obstoja in v okviru tega praznovanja se je v preteklem letu zvrstilo mnogo dodatnih aktivnosti in temu posvečenih slavnostnih dogodkov. Najodmevnejša je bila osrednja proslava z veliko parado. Takrat smo namenu predali novo moštveno vozilo. Letos smo dobili še eno novo gasilsko vozilo (GVC – »gasilska cisterna«). To je bil še dolg iz lanskega leta.

V raznih organizacijah se rado zgodi, da po takšnih odmevnih praznovanjih in z njimi povezano množico dodatnega dela, pride do (poznejšega) zatišja oz. zmanjšanja števila aktivnosti. V PGD Ravne pa tudi v letu 2019 pospešeno izvajamo obsežen načrt dela. Nekaj zadev je nadaljevanje nalog iz prazničnega leta 2018. Člani PGD Ravne še vedno izvajamo obnovitvena dela v prostorih gasilskega doma. Prekrili smo razpoke

v zidovih, nekaj zidov porušili, namestili nekaj novega inventarja, veliko prostorov polepšali (pobelili, položili nove talne obloge itd.), iz prostorov smo odstranili zastarelo, nepotrebno. Kot vedno so člani ta dela opravili brez plačila.

Letos je močen poudarek na izobraževanju - usposabljanju članov gasilske enote. Prav tako se tradicionalno udeležujemo večjih dogodkov v našem kraju. Ne samo požarne straže in rediteljstva, pogosto nudimo tudi logistično podporo, na željo naročnika pa poskrbimo tudi za cel kup drugih zadev. Seveda je za naš kraj to v večini brezplačno. Veliko ur aktivnosti opravijo naši člani, članice, veterani in veteranke, zadnja leta ponovno tudi mladinski podmladek. Pionirska ekipa se udeležuje tekmovanj in nas razveseljuje z vedno boljšimi rezultati. Tudi člani dosegajo dobre rezultate na

tekmovanjih. Letos je naša članska »B« tekmovalna ekipa na regijskem tekmovanju v Radljah zopet dosegla naslov podprvakov. Uvrstili so se na državno tekmovanje, ki bo naslednje leto v Celju. Tekmovalno desetino članov B PGD Ravne sestavljajo: Štefan Voda (DESETAR), Robi Tajzel (STROJNIK), Jernej Petrič (SEL), Milan Verhovnik (NAPADALEC 1), Nedžo Alič (NAPADALEC 2), Franc Turjak (VODAR 1), Boris Krevh (VODAR 2), Andrej Petrič (CEVAR 1), Karol Kotnik (CEVAR 2), Damjan Voda (REZERVA).

Vsak četrtek popoldan potekajo v društvu redne aktivnosti, tako da vabimo vse občane, ki radi pomagata drugim in bi radi spoznali delo gasilca, da se nam pridružite.

Andrej Petrič, predsednik PGD
Ravne na Koroškem



»NA POMOČ«

To so ti kraji pod našo Goro. Tu je svet samorastnih ljudi. Na Preškem vrhu je že 40 let Vorančev spominski muzej, nekaj višje Prežihov spomenik čuva domačo bajto kot bronast stražar. Mladi rodovi mu vsako pomlad prinesejo sonca za naslednjo deževno jesen.

Spominski muzeji slovenskih pisateljev so priljubljena točka literarnih ekskurzij in izletov slovenskih osnovnih in srednjih šol. To velja tudi za Prežihovo bajto – spominski muzej Prežihovega Voranca na Preškem vrhu, ki ga je v drugem desetletju delovanja odlikovala čudovita statistika. Vsako sezono je obisk presegel deset tisoč obiskovalcev, v zadnjih treh letih tega desetletja si je muzej ogledalo več kot dvanajst tisoč obiskovalcev. S takim obiskom smo bili v muzeju zelo zadovoljni, saj smo bili v naši republiki na odličnem drugem mestu, takoj

za Prešernovo rojstno hišo v Vrbi na Gorenjskem. S tega zornega kota je tudi danes skoraj vse sonce! Sončni so razgledi pod košato Uršljo goro, kjer leži v *nicini* Podgori, žal ne več avtentična, domačija pri Kotniku. Na tem mestu je nekoč stala Kotnikova bajta, rojstna hiša našega velikega pisatelja. Še več sonca je na Miheljem, ki ga je Voranc opisoval kot »lep, prijazen kmetski dom«. Le malo niže je Kravperh, prastari dom Vorančeve matere. S Kogla v maju še vedno dišijo solzice; globača Pekel je še tu. Še bliže je stara kmečka hiša pri Prežihu, kjer se je Voranca po tedanji šegi oprijelo ime te domačije: Prežihov Voranc (Lorenc, Lovro). To ime je pozneje vzel za svoj pisateljski psevdonim. Skoraj deset let je Vorančev oče posojal svojo ljubezen Prežihovi zemlji, ob tem pa se je oziral, kje bi prišel do česa svojega. To se je zgodilo

leta 1911. Po skoraj dvajsetletnem najemniškem romanju je čisto blizu v sosesčini kupil Prežihovo bajto, okoli nje v lepi sončni legi še nekaj setvenega in travniškega sveta ter nekaj malega gozda. Sedaj so Kuharjevi končno dosegli, kar so si že dolgo želeli: da so sami svoji gospodarji, da imajo lasten dom in da poženejo trdne korenine v domači zemlji. Lesena domačija – prvi lastni dom Kuharjeve družine – je tako že od oktobra 1979 Prežihov spominski muzej. To značilno koroško stavbo malega kmeta (*bajtlerja*), ki nas z urejeno notranjostjo spominja na značilno okolje Prežihove mladosti, o Prežihovem delu pa pričajo življenjepise in leposlovne drobtinice v muzeju, že štirideset let obiskujejo šolarji, v zadnjih letih tudi vse več odraslih obiskovalcev iz skoraj vseh slovenskih krajev. Pri Prežihovem spomeniku jim naši

muzealci namenijo razlago, primerno stopnji in zanimanju obiskov. Od tu je lep razgled po koroški pokrajini, na katero je bil Prežih zelo navezan in ga je vedno znova navdihovala. In ko skupina za skupino odhaja, je vse skupaj spet eno samo sonce. Zadnjih sedemnajst let so ravenški muzealci ponudbo na Prežihovi bajti še oplemenitili, jo nadgradili, saj se na Preškem vrhu srečujemo na tradicionalnih srečanjih. Dvorišče spominskega muzeja se na

Vorančev rojstni dan 10. avgusta vsako leto spremeni v prizorišče najrazličnejših oblik kulturnegažitja, ki jim je skupni imenovalec pisateljevo življenje in delo.

Voranc je sovražil sence in *nicine* (senčne kraje), pri srcu so mu bile prisojne lege. To dvoje (tudi njegovim literarnim junakom pod kožo pisan in vtisnjen odpor proti vsemu senčnemu, temačnemu in zaverovanost v luč, sonce in svetlobo) je bilo zelo značilno za vsa njegova dela. Dvoj-

nost: svetloba – senca mu je poosebljala drugo nravno plat doživljanja: boj med dobrim in zlim.

In ko se v mislih oziramo k pionirjem, dr. Francu Sušniku, prof. Janezu Mrdavšiču, Binetu Bevcu in Josipu Košuti, ki so pred štiridesetimi leti orali ledino tega verjetno najbolj koroškega projekta, so številni obiski v teh štiridesetih letih zanesljiva, trdna in mogočna potrditev njegovega poslanstva.



Tako smo 11. oktobra pred štiridesetimi leti svečano odpirali Prežihovo bajto.

Sedijo (z leve): dr. Franc Sušnik, dr. Marja Boršnik in pisatelj Ivan Potrč; stojijo (za njimi): pisateljica Ivanka Hergold, Mirko Osojnik in prof. Alojz Krivograd.

(Osebni arhiv Mirka Osojnika)

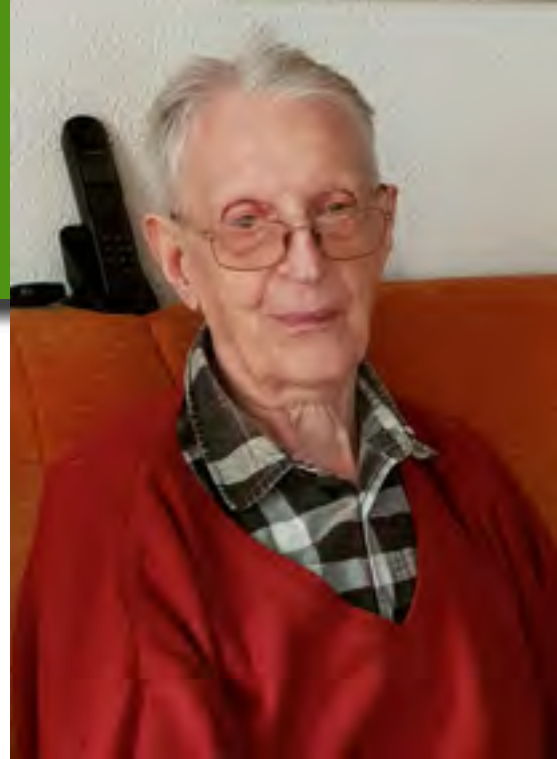


Z otroki iz vrtca vsako leto obiščemo Vorančev svet.

(Foto: Sebastijan Oblak, 8. oktober 2014)

Mirko Osojnik

PRI ŠTALEKARJU V KOTLJAH



V centru starih Kotelj, ob cerkvi svete Marjete, ne morete zgrešiti velike hiše in gospodarskega poslopja, ki sama po sebi ponujata vprašanja. Verjetno ste se že tudi ustavili v njihovi cvetličarni, ko vas je pot vodila na pokopališče. Prijazne stanovalce, gospodarja Filipa, njegovo ženo in družino mlajšega sina sem spoznala kmalu, ko sem postala Hotuljka. Počasi so se mi skozi pogovore izrisali dogodki, ki odstirajo tudi delčke zgodovine kraja.

Rod Filipa Merkača ali Štalekarjevega Lipija sega daleč nazaj, ko so biriči po deželi lovili postavne fante za cesarjevo vojsko ali za delo na grofovskih veleposestvih. V ta čas sodi prepovedana ljubezen na grofiji Allenstein med mično grajsko gospodično Tonino in Lukom, grajskim hlapcem. To in še druge zanimive pripovedi o svojem dedu Luki in očetu je Lipi skrbno zapisal, da ne bi šle v pozabo. Štalekarjevo domačijo je podedoval po očetu, prav tako Lipiju, sinu Tonine in Luke. Slednji je bil gospodar nekoč mogočne Matevževe kmetije sredi Kotelj, ki je bila pozneje razdeljena na več delov. Pod vtisom zadnje oktobrske nedelje, ko se Hotuljci spominjamo upornosti in svobodo-

ljubnosti naših rojakov v času nemške okupacije, je tekel pogovor z gospodom Filipom. Skozi oči takrat sedemletnega pobiča živijo spomini o burnem dogajanju na domačem dvorišču med drugo svetovno vojno.

Domačijo je najprej zasedla vojska stare Jugoslavije, ki je kmalu zbežala pred nemškim okupatorjem. Zatem so se tu naselili nemški vojaki. Lipijeva mama je morala delati v kuhinji pod njihovo komando. Na dvorišču se je kuhalo v ogromnem kotlu za vojake in vaščane. Hrane je bilo v izobilju, veliko je bilo mesnih konzerv, ki so jih domačini videli prvič. Spomni se ogromnega koluta sira, velikega kot mlinjski kamen. Vojaki so ga prikotalili na dvorišče, ga razrezali in razdelili. Toda okupator je kmalu pokazal svoj pravi obraz. Mnoge vaščane so zaprli, pobili, izselili, veliko jih je odšlo v partizane. Lipi se živo spominja, kako so nemški vojaki odpeljali narodno zavednega župnika Serajnika, skozi okno župnišča pa zmetali slovenske knjige. Bilo je obdobje, ko so imeli na dvorišču polno ujetnikov, Ukrajincev. Morali so skrbeti za konje nemških vojakov. Ob pomoči domačinov so neke noči pobegnili k partizanom pod Uršljo

goro.

V Prežihovem grabnu so bili nameščeni topovi in barake za nemške vojake. Granate so švigale nad njihovo domačijo, ko so obstreljevali pobočje Uršlje gore. Družina se je začasno umaknila na nekdanji dom Lipijeve matere, k Dvorniku na Sele. Vrnili so se, ko se je dogajanje umirilo. Proti koncu vojne je hišo ponovno zasedla jugoslovanska vojska.

Pred velikim požarom v Kotljah, leta 1899, sta bili pri Štalekarju dve hiši, po obnovi so ju združili pod enim »ruštom«. Spodaj v hiši so bila stanovanja in Cehnerjeva trgovina. Lipi je pogosto pomagal polniti »ladlce«, ki so segali do vrha stropa.

V mirnem času so se tu odvijali lepi dogodki. Starejši Hotuljci se radi spominjajo več ljudskih iger, ki so bile uprizorjene na njihovem prostranem dvorišču. Nepozabna je bila Koroška kmečka ovset po zapisu Prežihovega Anzana, ki je privabila

gledalce od blizu in daleč.

O gospodu Lipiju bi lahko napisala še veliko zanimivosti. Njegovo bogato zbirko starih razglednic iz domačega okolja smo si obiskovalci že lahko ogledali na razstavi. Ima tudi zbirko znamk in starega denarja. Veliko je fotografiral in sam razvijal slike, največkrat rojstne dneve hotuljskih otrok. Delal je kot kemijski laborant v

železarni. Z veseljem se je učil in z zanimanjem sledil novostim. Tam je spoznal svojo ženo Ivanko, s katero rada obujata spomine na skupno prehojeno pot.

V letih, ko se je Lipi rodil, so slavni Kuharjevi pobi že odšli v svet. Voranca je srečal po vojni, že v najstniških letih. S prijatelji so ga šli obiskat na Prežihovino, ko se je izčrpan in bolan vrnil iz tabori-

šča. Prijazno jih je sprejel, pa mošta jim je ponudil po stari koroški navadi. Hvala gospodu Filipu Merkaču, da je z nami delil spomine. Vsak delček odstrte zgodovine je pomemben, da bi razumeli celoto.

Ivana Prislan,
avtorica besedila in fotografij



»REŠI SE, REŠI SE!«

Prišel je težko pričakovani 28. december, dan nedolžnih otročičev. Deklica Mina se je zbudila že ob 6. uri zjutraj, saj ji je bica Ančka zatrdila, da bo ta dan rana ura res zlata ura, saj bo le tisti, ki bo prišel k neki hiši med prvimi, prejel čokolado in morda še kak evro. Z bico sta prejšnji večer obujali spomine: »Včasih smo bili otroci zelo veseli klobase. Na ta dan smo morali zgodaj vstati in pohiteti, saj so jo dobili le prvi obiskovalci. Včasih ni bilo denarja, sladkarij, ljudje so živeli skromno. Veš, a kljub revščini, smo bili ob praznikih še posebej povezani. Na predvečer tepežnega dne je mama v peči zakurila ogenj iz dračja, da je segrela pečico. V loparju je imela kruhke, ki so lepo vzhajali. Nato smo jo vsi z veseljem gledali, kako je metala kruhke v peč. Ti kruhki so bili naslednji dan naša malica. To je en tak lep spomin na otročje.«

Mina si je zaželela, da jo je oče, še preden sta se odpravila na pot s šibo v roki, odpeljal v pekarno po svežo žemljico. Vzela je še eno za prijateljico Elo, s katero sta bili dogovorjeni, da bosta na ta dan »otepali« skupaj. »Dobro jutro, Ela! Danes je pa kar zgodnja ura, kajne? Izvoli žemljico.« »Ja, res je. Hvala, Mina. Kako si prijazna. Kam gremo najprej?« »Z očetom sva se dogovorila, da bo naju najprej peljal k stricu Marjanu v Libeliče. On namreč že zelo zgodaj vstaja.« »Prav. Potem pa, kamor nas bo peljala pot, kajne?! Želim si le, da bom do enajstih doma, ko je na sporedu ponovitev filma *Junaki petega razreda*. Mama pravi, da je bil to film, ki ga je v mladosti naravnost oboževala.«

»Evo, punc, pa smo tukaj.« »Dobro jutro, stric Marjan! Veselte veselte se novega leta, devica Marija vam srečo obeta, angelska truma vam roko poda, devica Marija v nebesa pelja.« »Reši se reši, pa žakelj odreži. Če mate mi kaj dat, morda novca poiskat, jaz nimam cajta što stat.« »Dečvi, sta pa lepo spesnili tole. Izvolita vsaka 10 evrov. Pridete naprej?« »Morda samo za 5 minut, potem pa hitimo naprej. Še veliko ljudi čaka na nas, da jih otepemo. A časa imamo samo do dvanajstih.«

Dr. Manja Miklavc

Tepežkanje je po 2. svetovni vojni začelo izgubljati svoj pomen. Danes je vedno manj otrok, ki bi na tepežni dan naokrog hodili s šibo. A nekateri odrasli še vedno čakajo, da bo morda tisto dopoldne pri njih pozvonilo. Stara vera uči, da otroci s tepežko odrasle »rešijo« hudega, kakor so se nekoč »rešili« duš prednikov, da jim niso škodovali, ampak jih blagoslovili. Časa je le do 12. ure, saj pravijo, da če pridejo pozneje, jih bodo vrgli v peč.



Avtor slike: Maksim Gaspari

GUTNŠTANARSKA LEGENDA

Ivan Štruc – Hanzi se je rodil leta 1929 v bloku Perzonali v tedanjem Guštanju. Po končani osnovni šoli se je šel učiti za ključavničarja v industrijsko šolo. Po končanem triletnem šolanju se je zaposlil v naši železarni, kjer je bil zaposlen tudi njegov oče. Celo delovno dobo je delal kot »žlosar pri granik bandi« v remontu. V letih 1971–1973 sva bila sodelavca, saj sem tudi jaz kratek čas delal v remontu



kot »frezar«, dokler me niso odpustili zaradi dolgih las. Ivan ali Hanzi, kot mu pravijo, je eden najstarejših »gutnštantarjev«, ki so bili rojeni še v Guštanju. V kratkem bo praznoval 90 let. V mladih letih je bil vsestranski športnik.



Bil je skakalec pri SK Fužinar. Sam zase pravi, da je bil na tekmah večno drugi. Tudi alpsko smučanje mu je šlo dobro od rok – na različnih tekmovanjih je večkrat uspešno nastopil za svojo fabriko. Bil je tudi odličen strelec, večkrat je tekmoval na patroljnih tekih. Poleg vsega naštetega se je Hanzi ukvarjal še z boksom. Takrat sta bila trenerja boksa na Ravnah znana mariborska boksarja Švajger in Žurman. Toda boks je na Ravnah dokaj hitro usah-

nil. Iz vsega naštetega je razvidno, da je bil Hanzi, aktiven človek. Na splošno je sicer umirjen družinski človek. S pokojno ženo Milko je imel dva sinova Hanzija in Andreja, ki sta bila v mladih letih uspešna nogometaša. Tradicijo v športu nadaljujejo njegovi vnuki in pravnuki, ki so tudi dobri športniki. Hanziju želim v prihodnje predvsem veliko zdravja, da bi lahko še veliko lepih trenutkov preživel z vnuki in pravnuki.

Hari Repotičnik

Silva Forjan: SPOMIN

Potujem z oblaki
in obujam spomine na čas,
ki ga več ni.

Tečem za metuljem z rumenimi krili,
ob potki je njiva,
na njej žito zori.
Za visokim orehom na hribu je hiška,
nekdo tam stoji.

Ko pritečem na vrh,
stara mama privije me k sebi,
njeno krilo diši
po kruhu,
ki v izbi me čaka,
tja se mi mudi.

Kruh stare mame je bel,
z velikimi luknjami,
je boljši kot žemlje pri peku,
takega ni.

Hlebec vzame v roko,
ga spoštljivo pokriža,
prvi krajec je velik za moje male dlani.

Ko prida pest orehov,
izginem za hiško,
sedem na klopco
in zaprem oči.

Grizljam topel kruh z orehi
in včasih se zdi,
da veter prinese vonj tobaka,
da stari ata še tam s pipo sedi.

Potujem z oblaki,
ljudje so odšli,
le kruh stare mame še v vonju diši.

Foto: Sonja Buhvald



*Ko segaš po zvezdah z neba, ne
pozabi uloviti utrinkov, preden
padejo na tla. Če kdo vpraša, kako
je ujeti sanje, odgovor je preprost –
enostavno verjeti moraš vanje!*

VESELE PRAZNIKE IN SREČNO 2020!

Občina Ravne na Koroškem, ZKŠTM in uredniški odbor



Podobe nekdanjih Kotelj



Köttulach (Kotlje).
Fotografija iz časa pred
požarom leta 1899.
Fotograf Alois Beer,
Klagenfurt (Celovec).



Gruss aus Köthelach (Poz-
drav iz Kotelj). Založil Vin-
zenz H. Brundula, Guten-
stein (Ravne na Koroškem).
Poslana 5. 10. 1908 v
Fiume – Rieka (Reka na Hr-
vaškem).



Manjša slika: Gostilna
Anton Luschnig (pozneje
Pri Toniju), večja: Köttela-
ch (Kotlje).
Poslana 10. 8. 1912 v Čr-
nomelj.

Fotografijo in razglednici hrani v svoji
zbirki prim. mag. Franc Verovnik, Kotlje.